

Karácsonyi, kettős szám: Ára 20 fillér.

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: IX., Üllői-ut 1. szám.
 („Falu“ Országos Földművelésügyi Hivatal)
Telefon: Automata 878-79
Kiadóhivatal: VIII., József-teremt 15. sz.
Telefon: Automata 462-69.

FŐSZERKESZTŐ:
MESKÓ PÁL.

FŐMUNKATÁRS:
SCHANDL JÓZSEF dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Bádlós gaz-
dasági előadások“ című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P. Félévre 4 P.
Negyedévre 2 P.

Budapest, 1929.

X. évfolyam 51. és 52. szám.

Vasárnap, december 22.

FACUSI NÉPÜNK IDEI KARÁCSONYA.

Irtja: **MAYER JÁNOS** m. kir. földművelésügyi miniszter.

„Boldog az, aki istenfélő keresztény és a karácsonyi ünnepek alatt vallásos hitében keres erőt, biztatást az étellel való további küzdelemre.“

Rendes, békés időkben hangzottak el e szavak egyik nagy hitszónokunk ajkairól. De ma kétszeresen igazak és becsesek. Olyan kevés vigasztalót, megnyugtatót lát mostanában maga körül a magyar ember, hogy a Karácsony nagy ünnepében igazi jóérzésekkel csak azt töltheti el, ha elvonja elméjét a napi dolgoktól és a kereszténység égnek törő igazságai felé irányítja.

Ez az ünnepi lelki emelkedettség vezesse fal-

vaink népét, a magyar nemzetnek ezen a mostani, földi örömeiben szegény Karácsonyán. Ugy a gondolkozásában, mint az ünnepi társas összejövetelek beszélgetéseiben. Arra gondoljanak a falvak milliókban számolt lakosai, hogy ma ők adják a nemzet nagy egységének a törzsét. Hogy velük egysorsúnak, velük szorosán összeforrottnak érzi magát ma az ország nagyja, kicsinye. A közös balsors azzal a tudattal kell, hogy eltöltse a nagy- és kisbirtokost, a felelős államférfiut és az egyszerű polgárt, a nagy gyárost és kis kézművest, gazdagot és a szegényt, hogy ebből a közös balsorsból csak mindnyájuk egyesített erejé-

A pásztorok imádják a kis Jézust.

vel tudnak kiküzködni. A falvakban, ahol a magyar haza lakóinak nagy többsége él, ez a tudat irányítsa az ünnepi áhitatban fogant elhatározásokat.

Mert nagy buzdító, biztató erő van ebben a tudatban. Senki sem érezheti magát egyedül, támasz nélkül, a jobb jövőt vivő sulyos munkában. Még a nélkülözések sulyát is megenyhíti. És mennyivel igazabban biztat az a munka sikerrel, amelyet milliók tudatos összefogása végez?!

Terméketlen, haszontalan dolog ma a panaszkodás, az elégedetlenkedés, az erőszakoskodó kitérőekkel való kacérkodás. Mindez nem adhatja meg sorunk javulását. Hiszen kilentizedik részben nem belső keletkezésűek a mi bajaink, hanem sok külföldi hatalom szerencsétlen határozataiból fakadnak és e bajok sok tekintetben a külső országokban is megvannak. Az egész művelt világ érzi a mezőgazdasági termények nagy árcsökkenését, a kereset megcsappanását, a nagy pénzhiányt, a hitel szűkösségét és drágaságát. Mi ezekkel az országos és nemzetközi bajokkal szemben az egyes ember, a mi külön nemzeti törekvésünk ereje? Az egyesek erőszakoskodása éppen úgy megtörik az állami rend hatalmán, mint ahogy megtörik a mi erőszakos fellépésünk a nemzetközi nagyhatalmak ércfalán. A nemzet belső erejének erőszakoskodó viszályokban való felbomlása a nemzetközi téren is megcsappantaná a ható erőnket. A *nemzeti összefogás az, ami bizalmat, szívós önértetet ad idehaza és tiszteletet, tekintélyt ad a külföldön.* Tehát még támogató hatalmas barátokat is szerez.

Terméketlen, erőltető dolog az is, ha a munkánk mai csekély eredményén érzett elkeseredés csüggedéssé, tunya lemondássá fajul. Meg kell értenie mindenkinek, hogy egy hosszú, nép- és vagyonszűkítő háborút, amibe ellenségeink beakémszerítettek, nem lehet egy-kettőre kiheverni. Sem a győzőknek, sem pedig a gonoszul és kapzsián megnyomortott legyőzötteknek. Ha tehát a munkánk ma meddőnek látszik is, az bizonyos, hogy *előfeltétele, szükségessége kelléke a jobb jövőnek.* Minden falusi ember tudja azt, hogy a kipusztult talajt termővé teszi néhány évi, rögtörő, haszonnélküli munka. Ez a tudat üzze el szívünkben a csüggedést, karjainkból a lankadást. Mint a falu véréből való vér, mint aki felelős állásomban évek óta folyton a falu népének dolgaival foglalkozom, mint akinek érzése, eszejárása egy a falu népeével, meg vagyok győződve, hogy ilyen gondolatok és érzések fogannak körében a Karácsony ünnepi eszmeformálódásában. Nagyon fontos ez. Mert tulajdonképpen a magyar nemzet önbizalmának, a további küzdelemre való elhatározásának szilárdulását, tehát a jobb jövő közelebb hozatalát jelenti.

A mostani Karácsony a küzködésben megfáradt lelkek felélénkülésének, megszilárdulásának legyen szentelve, a magyar nemzetnek azokban az otthonai-

ban, amiket röviden falunak mondanak. Az emberek ünnepi lelki felemelkedésétől joggal várhatjuk ezt. Mert hiszen a mi falusi népünk nemcsak erős munkás, de vallásos, jó keresztény is, amely ezer év alatt minden hasonló sorcsapástól, a saját erős karjaival, összefogó lelkével, mindig kiküzdötte magát.

Bucsu Bajtay Mihály dr.-tól

A „Bekecsi Faluszövetségi Fiókegyesület” vezetősége az alábbi levelet küldötte a Faluszövetség központjához:

Tekintetes Igazgatóság!

Szomorú szívvel vettük hírrül, hogy a mi jóságos pártfogóink közül egy már nem folytathatja tovább a magyar falvakra néve áldásos működését. Nyugalmába vonult Bajtay Mihály dr. ügyvezető-igazgató, m. kir. gazdasági főtanácsos ur, hogy boldogan tekinthessen vissza nemes munkában lelt napjaira.

Mi még végezzük viszontagságos munkánkat és sajnáljuk, hogy egy nemeslelkű pártfogónkkal kevesebb lett. De nemcsak sajnálkozunk, hanem közben szerető hálával telt meg szívünk. És ezzel az őszinte, igaz falusi szívvel kérjük a mi igazságos Istenünket, hogy ezerszer áldja meg a távozó Igazgató Urat, ki szeretettel fölkarolta és fíradhatatlanul orvosolta a mindenkitől magára hagyott magyar falvak ügyét. Engedje a jóságos Isten, hogy még a távozó Igazgató Ur is megérhesse azt a szép időt, mikor majd Nagymagyarország minden falujában virulni fognak a Faluszövetség fiókegyesülettel, melyekben áldva gondolnak a boldogabb magyarok is a faluszövetségi élet uttörőire.

Bajtay Mihály dr. ügyvezető-igazgató, m. kir. gazdasági főtanácsos urat és kedves családját értesse az Isten boldogságban nagyon sokáig!

Bekecsen (Zemplén vm.), 1929. december hó. — Bodnár János, elnök, Novák István, alelnök, Körömi János, alelnök.

Itéletidő pusztított végig az egész világon.

Az elmúlt héten Európa nyugati felén óriási vihar vonult végig, amely nem kímélte a tengereket sem és végig szántott az Atlanti Óceántól kezdve a Földközi tengerig. Rettenetes orkán pusztított az óceánon és a dühöngő szélvész sulyosan megrongálta a legnagyobb német kereskedelmi hajót, a *Bremet*. A hajó viharban egy teljes napig vesztegelt az Óceánon s két napos késéssel érkezett Newyorkba. A portugál *Capalica* kikötőjében a vihar a parttól néhány száz méternyire zátonyra dobta és elsüllyesztette az egyik halászgőzöst, melynek legénységéből huszonhárom életüket vesztették. — A francia tengerpartokon elsüllyedt egy motoros halászhajó, melynek matrózai közül nyolcan fulladtak a tengerbe. Az itéletidő Bordeaux közelében a tengerbe sodort egy kisebb halászhajó tizenegy matrózát. A matrózok közül hárman a tengerbe veszttek. — A rettenetes viharban a világi világítótorony két órét két hétig nem tudták ellátni élelmiszerekkel és ivóvízzel, úgy, hogy a szerencsétlen emberek csonttá soványodtak és teljesen legyengültek. Az orkán nagy pusztításokat vitt véghez Ausztria területén is. Az orkán középpontja a *Wienerwald* volt, ahol ezrével döntötte ki a fákat a rettenetes szélvihar. Bécsben sok kárt okozott az orkán. A teherpályaudvaron fölborított egy hatalmas emelődarut, továbbá több háztetőt és cégtáblát szakított le, a hidakon több kocsi borított fel a szél és az Augarten-hídnál az orkán fölkapta a levegőbe *Heller Sarolta tisztviselőnőt és besodorta a Dunába*. A szerencsétlenül járt leányt egy rendőr mentette ki a hullámokból. — Hazánkat a pusztító vihar szerencsére elkerülte és csak gyengébberejű társa látogatott el hozzánk.

Kutya van a kertben.

Irta: Schandi Károly dr.

Egészen bizonyos jelek mutatják azt, hogy országsszerte a falvakban rendkívül agyafurttan dolgozik a kommunista aknamunka. A mezőgazdaság az egész világon válságban van. Európa összes országaiban érzi a falusi lakosság ennek a válságnak a nyomorúságát. Kapóra jön a sok gazdasági baj, melynek épp oly kevéssé a kormány az oka, mint a Kisgazda- és Földmivesszár. A főcéljuk az a hamu alatt dolgozó kommunistáknak, hogy az elkeseredést fokozzák és igazságtalanul a hatóságok ellen irányítsák. A falusi polgárok nem is gondolják, hogy mikor felülnek a destruktív hangulatkeltésnek, maguk alatt vágják a fát és a bolsevikiek malmára hajtják a vizet.

A Megváltó születésének előestéjén, a falu szeretetétől indítva, azért szólok ezen a helyen figyelmeztetőleg a falvak népéhez, hogy ne a rombolók szavára hallgasson, hanem azt nézze, hogyan lehet a válság ellen védekezni és magát a jövő részére megmenteni?

Sokan azt gondolják, hogy az ő falujokban ugyancsak nincs bolsevik bujtogatás. Ezek nem tudják még azt, hogy a moszkvai pénzen szervezett agitáció legtöbb helyen a polgári elégedetlenség képében jelenik meg. Egyik faluban a korcsmáros, aki hozzá módos ember is, itatja a legényeket és tüzeli őket a lelkész, vagy a tanító ellen. A másikban — s ez a legkönnyebb — a jegyző ellen szitják az elégedetlenséget, aki voltaképpen hatósági rendeleteket hajt végre. Megint másutt a miniszterekről suttognak hajmeresztő dolgokat, amely hazugságoknak eredetét és gazdáját rendszeresen nem lehet kinyomozni. Nem is beszélek arról, hogy a gabonaárak eséséért a magyar kormányt teszik felelőssé, mintha bizony külföldön, ahol nincs magyar kormány, éppen olyan alacsony nem lenne a gabonaár. Roppant ügyes a kommunista haditervben az, hogy a földmivesszár el akarják választani teljesen a tanult emberektől. Még a falusi gazda édes gyermekét is, aki diplomát szerzett, olyanak akarják feltüntetni, aki „nem a magunkfajta”. Szétválasztva könnyebben el tudnak bánni velünk, így képzelik Moszkvában. Mikor a talaj jól meg van dolgozva, már jöhetnek nyíltan az előőrök szocialista álarcban, amit csak akkor vetnének le, mikor a polgári társadalom gyáván, egymást harapva, megint meghunyászkodna.

A Karácsony szent ünnepének a hangulata s a

krisztusi szeretet van hivatva arra, hogy a falvak becsületes polgársága önmagára találjon s összefogva jegyzővel és a falu keresztény értelmiségével, nyitott szemmel lássa meg az ellene törő aknamunkát s térjen át minden faluban a világszerte dúló gazdasági válság ellen alkotó munkára. Nem azok a nép barátai, akik az engedetlenség pusztító tüzénél akarják pecsenyéjüket sütögetni, hanem azok, akik közvetlenül s eddig is eredményesen dolgoztak a falu érdekében.

Ne mondja nekem senki, hogy a falusi polgárok összefogása nem javít a helyzeten. Két éve indítottuk meg erőteljesebben a propagandát, hogy a falvak hitelszövetkezetei megerősödjenek s azóta megduplázódott a falusi hitelszövetkezetekben az üzletrésztőkék és takarékbetétek összege. A falu kisgazdatársadalma hallgatott a mi hívó szavunkra s ma már — a takarékbetéteket nem is számítva — ötven millió pengőnél több saját tőke áll rendelkezésre, hogy a falusi nép hiteligenyét, az uzsora ellen küzdve, kiszolgáljuk. Ez a tőkeerősödés tette lehetővé, hogy a falusi kisgazdatársadalom nagy hitelszervezete, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a szövetkezetekkel együtt már majdnem negyedmilliárd pengő kölcsönrel tudja ellátni a mezőgazdasági népességet és, hogy pár hónapon belül méltányos feltételű, hosszú lejáratu és törlesztéses kölcsönöket is tud a váltóadóssággal küzdő kisgazdáknak nyújtani.

Most van munkában a kisgazdák függetlenítése, a szövetkezeti gabonaraktárak fokozatos kiépítése, melyekkel az értékesítést is a saját kezébe veheti a kisgazdatársadalom. Csak az a baj, hogy míg azok, akik a falu polgárságát a saját üzleti gyarmatuknak tekintik, a maguk liberális és merkantilista napisajtójában rendkívül fürgén hadakoznak minden olyan terv ellen, mely a falu népét függetleníteni van hivatva, addig a falusi gazdatársadalom és földmivelő nép épp a legéletbevágóbb érdekeiért nem tud sikraszállni a kellő eréllyel. Pedig erre is megvan a kellő mód és célravezető út.

Az orosz kommunista kormány eltiltotta a vasárnap megünneplését. Krisztus képeit összeszedették és elégették. A falusi kisgazdákat a rekvirálásokkal anynyira gyöttrik, hogy az orosz falvakban az öngyilkosság járványa lépett fel. Vigyázzunk, hogy ez az orosz

56 éve

MAUTHNER MAG A LEGJOBB!

Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi r.-t.

VII., Rottenbiller-utca 33. BUDAPEST IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Telefon: József 463-65. Sürgőnycim: Mauthnerék. (Ferenciek templomával szemben)

Nagyképes főárjegyzék, növényárjegyzék és őszi árjegyzék ingyen és bérmentve

A Déli-sark repülőgépes hősei.

A képünk Byrd kapitányt, MacKinley kapitányt és a pilótát ábrázolja. Byrd kapitány expedíciója során már kétszer átrepülte a sarkot.

szörny előrevetett árnyékával el ne homályosítsa falusi népiünk látását. Menjen mindenki templomba Karácsony napján s az ujonnan született Krisztus betlehemi jászolának melege olvassa fel azoknak a szívét is, akiknek az értelmét eddig a gyűlölködés hidege homályosította el s azzal az erős hittel térjünk haza a templomból, hogy van remény a megváltásra.

A falu népének van egységes tábora: a *Faluszövetség*. A Faluszövetség szervezetét építsük ki minden faluban s vele kapcsolatban erősítsük meg községi szövetkezeteinket. A betlehemi csillag nem a gyűlölködés felé vezet, hanem a kipróbált, régi intézményekhez, amelyekben — ha tökéletesen összetartunk és egységesen követeljük a nagy harcban a vezérek szavát — akkor a haldokló szovjetföldön üldözött Megváltó segítségével még a régi jó világot is megérhetjük, mikor Kassán és Temesvárott tartották Magyarország földmivelői nagygyűléseiket.

Előadás a mezőgazdasági munkásság helyzetéről.

Radnóti István, a Faluszövetség titkára, az elmúlt héten előadást tartott a *mezőgazdasági munkásság helyzetéről*. Az előadást, melyet a *Wesselényi Reformklub* rendezett, nagy-számu érdeklődő hallgatta végig.

Radnóti István — történeti visszapillantás után — ismertette azokat az okokat, amelyek a mezőgazdasági munkásság kérdéseit annyira a közvélemény érdeklődése elé huzzák. Az ország lakosságának, körülbelül, egyharmadát teszi a mezőgazdasági munkásság, a gazdasági cselédség és földmunkásság hatalmas tömege, mely az ország lakosságának legelhanyagottabb, legszervezetlenebb és legmosztalább sorban levő része. Szomorú képet mutatnak a statisztikai adatok a mezőgazdasági munkásság mai kulturális és egészségügyi helyzetéről. A gazdasági cselédek közül például csak 73,2 százalék tud írni-olvasni, az ipari munkásságban ezzel szemben 96,1 százalék az írni-olvasni tudók száma. A munkásgyermeknek iskoláztatása hihetetlen gazdasági akadályokkal jár. A születési arányszám ezzel szemben a legkedvezőbb képet az agrármunkásságnál mutatja, mert míg nagybirtokosnál a születési arányszám 14,2 százalék, középbirtokosnál 9,2 százalék, gazdasági cselédekénél 39,1 százalék, mezőgazdasági munkásoknál 48,9 százalék. A halálzási statisztika azonban a legszomorúbb képet mutatja. A tudatlanságon és szegénységen kívül rontja az agrármunkásság egészségét az a hihetetlen munkateljesítmény, amelyet a mezőgazdasági munkás, minden időkorlátot nélkül, végez. Szigorúan tudományosan vizsgálatok állapították meg, hogy például a *magyar aratómunkás munkateljesítménye a földkerekségen a legnagyobb emberi teljesítmények egyike*. A munkások lakásvizsgálata, az egészségtelen táplálkozás megdöbbentő adatai után előadó a kötelező biztosítás kiterjesztését sürgette az agrármunkásság tömegel részére is, majd megállapította, hogy

az agrármunkásság legégetőbb problémája a munka és a munkabér. A legtöbbször szakemberek ma állandó 250.000 mezőgazdasági foglalkozású munkanélkülit mutatnak ki, amely szám az ipari munkanélküliség 15—20.000 számához viszonyítva, irtózatos. Ennek a hatalmas munkanélküli tömegnek elhelyezése ma legégetőbb és legsürgősebb feladata a csonkaországban ugyan az utépítések, a csatornázó földmunkák, azonban mindez csak átmeneti segítség, a legfontosabb érdek a mezőgazdasági munkásrétegek állandóbb és maradóbb felemelése. Ennek csak egy útja van: a föld, amelynek megszerzése a törekvő munkás egyetlen vágya és célja. Nem gondol ma már senki radikális földosztásra, de igenis a latifundiumok halálös ölése alól fel kell szabadítani a falvakat s meg kell könnyíteni a kisemberek részére annak a pár hold földnek a megszerzését, amely nekik a boldogságot és gazdagságot jelenti. Ahol nagybirtok eladó, vagy földbérlet jár le, legyen ott az állam azonnal, tegye rá a kezét és juttassa azt az arra érdemes, megbízható falusi munkások és törpebirtokosok kezére. A fejlődés és haladás iránya különben is a kisüzemek győzelmes előretörése a nagyüzemekkel szemben. Ezt a folyamatot akkor tereljük helyes mederbe, ha már most igyekszünk birtokpolitikánkat céltudatosra és nemzetivé tenni.

A magvas, mélyenszántó előadást a hallgatóság hosszas tapsal jutalmazta, majd pedig számosan hozzászóltak e nagyjelentőségű kérdéshez.

A győri mezőgazdasági kamara közgyűlése.

A *Felsőduánantuli Mezőgazdasági Kamara* (Győr) most lefolyt közgyűlésén *Khuen-Héderváry Károly* gróf elnöki megnyitójában megállapította, hogy a közgazdasági és földmivelésügyi minisztériumok tettek több olyan irányú intézkedést, amely a további *gabonárzúhanást megállította*. Buzánk eladási lehetősége most biztosítottnak látszik, holott a közelmúltban még ez nagyon is kérdéses volt. Kiltás van arra is, hogy olyan vidéki közraktáraknál, ahol a Nemzeti Banknak fiókjai vannak, lehetővé fog válni az *áruhitelnyújtás*.

Ezután *Ormándy János* dr. kamarai igazgató ismertette a kamara 1930. évi munkaprogramját. A továbbiakban utalt arra, hogy a Felsőduánantulnak ép úgy, mint az egész országnak, *15 terménye a buza*. Törekedni kell az egyöntetűsége a természetben. Az ipari növények felkarolásának jelentősége kiszámíthatatlan. Legnagyobb figyelmet a *lentermesztés* érdemel, mert ebből még a közelmúltban is *1200 vagon lenmaghozatalkunk* volt, mely könnyen elkerülhető volna a hazai termesztés felkarolásával. A kormány jelenleg *4000 hold olajlen termelésére tervezt segélyt adni*, de a gazdák máris 15.000 hold termesztésre jelentkeztek. A mezőgazdasági munkásságok támogatását célzó intézkedések közül különösen kiemeli a *győri csizmaakciót*, mely lehetővé tette a munkásság és a kisgazdasztály részére az olcsóbb áron való, igen jó minőségű csizma-beszerzést.

Szontogh Jenő ny. főispán, rendkívüli jelentőségűnek tartja, hogy a kamara székhelyén *egy új cukorgyár* létesüljön. Erélyesen tiltakozik annak megakadályozása ellen.

Szávozó Richárd szerint az agrárkérdés megoldása tisztán azon fordul meg, hogy a *gazdálkodás jövedelmező legyen*. Ha ez a *termelési költségek leszállításával* érhető el, élm ezirányban el kell mindent követnünk. Ha pedig a *jobb eladás* lehetősége kínálkozik, úgy erre kell törekednünk. De a termelési költség leszállítását *lehetetlen tesztik a szabadon gazdálkodó nagypari kartellek*. Helyteleníti a *földmivelésügyi tárca költségellátmányának csökkentését*.

Pintér László képviselő ugyancsak nyomatékosan követeli, hogy a *földmivelésügyi tárca költségellátmánya ne csökken-tesseik*.

Mohácsy Lajos dr. a belfogyasztás emelését és pénzünk kláramlásának megállítását kívánja. Közgazdasági életünk nagy veszteséget jelent a *külföldi biztosítóintézetek* működése és kívánatosnak tartja legalább is azt, hogy a *biztosítóintézetek* viszontbiztosítását az állam vegye át.

Az *Indítványok során Szabits Miklós* azt javasolja, hogy a több helyen nagy arányokban elterjedt *difteritisz járvány* gyógykezelése a szegénysorsban élő munkások részére *ingyen* téssek lehetővé.

Péter István azt indítványozza, hogy a *közmunkák* ne *julius—augusztusban végeztessekn*, amikor a legtöbb gazdasági munka van, hanem a tél hónapokban. Csatlakozik ehhez *Mészáros István* felsőházi tar újrételmi indítvány hozzáadásával,

hogy az állami munkák (közutak, vasutak karbantartása) is a téli és koratavaszi hónapokban végeztessék, hogy ezáltal a munkásság jelentős része téli keresethez jusson.

Végül Ruip Jenő, Csaplár József és Mohácsy Lajos dr. a győri cukorgyár ügyében élesen állást foglaltak és felvilágosí-

tást kértek az elnökségtől arra nézve, hogy a *cukorgyári telep- engedély megadása harmadfokon is miért késik és minő tényezők akadályozzák?* A kamara elnöke kijelentette, hogy az e célból kiküldött cukorgyári bizottság újabb eljárásának eredménye után a gazdaközönséget erről tájékoztatni fogja.

A falufejlesztés múltja és jövője.

Írta: Weis István dr., a „Faluszövetség” ügyvezető-igazgatója.

A karácsonyi ünnepek alkalmat adnak arra, hogy az ember önmagába mélyedve szemlét tartson gondolatain, törekvésein, eredményein, visszatekintszen a mulóban levő év eseményeire és gondoljon a bekövetkező év feladataira.

Nemcsak az egyes embereknek van azonban szükségük arra, hogy mérleget állítsanak fel saját számukra; a társadalmi, politikai mozgalmak vezetőinek, az egyes osztályok vagy élethivatások tagjainak is időközönként meg kell vizsgálniuk önmagukat, működésüket és eldönteniük azt, hogy helyesen, jól jártak-e el, nem követtek-e el hibákat, nem voltak-e gyöngék, felhasználták-e a rendelkezésükre álló erőket, nem kergettek-e délibábokat, nem szalasztottak-e el kedvező alkalmakat.

Ezt az alkalmat használom fel én is arra, hogy feláltsam a faluszervezési és falufejlesztési mozgalmak mérlegét, azt minden szépítés nélkül az olvasók elé tárjam és ebből a mérlegből vonjak le következtetéseket jövő sorunkra vonatkozólag.

Vissza kell mennünk a faluszervezési mozgalmak kezdetéhez. Vissza kell idéznünk azokat az idöket, amikor a jobbgység bilincseit kezdte a magyar nép széttörni és a falu lakosságának előretörő érdekei először sűrűsödtek tudattá.

Az első nagy faluszervezés 1848 szent tavaszán ment végbe, amikor minden idök egyik legnagyobb magyar államférfia és leglángolóbb lelki hazafia az önvédelemre szervezte a falvakat. A 48-as szervezet nem a boldogulás előmozdítására, hanem az élet folyamatának biztosítására szolgált; nem gazdasági egyesületekbe vagy művelődési körökbe tömörült a falu népe, hanem nemzetörségi századokba, amelyek azután kiüzték Jellásichot, megtörték a szerb kormány uralmát és örök idökig tartó dicsőséget szereztek a magyar falvak bajnokainak. Volt Kossuthnak komoly, nagy, békeidőre szóló szervezési programja is, olyan, hogy higgadt, szinte rideglelkü hivatalnok-államtitkárja azt mondotta, csak egy esztendeig kormányozhassanak és paradicsommá változtatják át Magyarországot.

Sajnos, ezt a békés és nyugodt esztendőt Magyarország nem kapta meg; az elnyomás szomorú évei jöttek, amelyek eltelté után a gazdaságilag lerombolt falu a politikai harcok tüztengerébe került. Más komoly szervezetek a falura nem terjesztették ki működésüket: a gyökértelen és tulságosan elméleti alapon álló vármegyei közművelődési egyesületek külsőségekben éltek csak, a gazdasági egyesületek a középső és felsőbb osztály szervezeteivé váltak. A politika foglalt el minden érdeklődést és okozta nem utolsó sorban Csonkamagyarország nagyrészének visszamaradását; a kormányok mindenáron ki akarták szolgálni Bécsset, el akarták kerülni az uralkodóházzal való szakítást; ezért erőszakkal is kormánypárti képviselőket választattak és a függetlenségi kerületeket megfosztották a közintézményektől. Iskolát, műutat, vasutvonalat a kormánypárti képviselőt választó, nem magyar ajku kerületek kaptak; a szinmagyar, ösfüggetlenségi Alföldet ellenben elhanyagolták.

Az egészségtelen birtokmegosztás, a tengerentuli verseny és annak nyomán bekövetkezett buzaáresés, a kereskedelmi törvénynek a földmives elemre nézve véstes hatása, mezőgazdasági hitelügyünk rendezése a mult század 80-as, 90-es éveiben olyan válságos helyzetet teremtett, hogy végre néhány vezető ember reáesszmélt a kisemberek megsegítésének szükségességére és a földmivestársadalom tömörülésében rejlt előnyökre. Ebbe az időbe esik a Ma-

gyar Gazdaszövetségnek, az Országos Központi Hitelszövetkezetnek és a Hangyának alapítása, majd felvirágzása.

Kétségtelen, hogy mindezek az alakulatok a magyar falusi lakosság anyagi megizmosodása, szellemi emelkedése, állampolgári iskolázása terén hervadhatatlan érdemeket szereztek. Ők egyedül igyekeztek azoknak a hibáknak kijavítására, amelyeket a törvényhozás, kormányzat és a társadalom többi tényezői egymásra halmoztak.

Ha figyelemmel kísérjük azonban ezeknek a faluszervezési törekvéseknek és mozgalmaknak a jelen évszázad első két évtizedében elért eredményeit, akkor nem hunyhatunk szemet azon, hogy a nagy erőfeszítéseknek, a minden dicséretre méltó szándékoknak nem mindig és nem mindenben felelt meg az eredmény: a magyar falu népe nem emelkedett az anyagi jólét, szellemi színvonal, politikai érvényesülés azon szintjére, amelyet az egész nemzet érdekében már a század elején el kellett volna érnie.

Ennek a tárgyilagosan megállapítható jelenségnek több oka van.

Az egyik ok minden esetre az, hogy a kisemberek, a falu érdekében megindított említett mozgalmak és létesült intézmények nem rendelkeztek olyan, döntő jellegű anyagi erővel és politikai befolyással, hogy irányukat száz százalékgig győzelemre vihették volna. Nagyon szépen virágoztak: a Magyar Gazdaszövetség kötelékébe tartozó gazdakörök, az Országos Központi Hitelszövetkezetek kötelekébe tartozó hitelszövetkezetek, a Hangya fogyasztási szövetkezetek hálózata egészen tarkává tette az ország térképét, számos szükséglet kielégítéséről gondoskodott, szolgált a művelődést, a jobb termelést, közreműködött a hitelszükséglet kielégítésében, az árucikkkel való ellátásban. Nem volt azonban elég erős ezeknek az intézményeknek a szövédéke ahhoz, hogy megváltoztassa a hiteljogi és magánjogi törvényeknek a falu népére kiterjedt rendelkezéseit, megtörje a nagybankok érvényesülését, rászorítsa a törvényhozást és a kormányzatot a falu művelésének hatékony munkálására és átalakítsa a közigazgatást a népjellegnek megfelelően.

A másik oka a falu nem kellő érvényesülésének az volt, hogy a falusi lakosság széles néprétegei nem sorakoztak fel osztatlan tömegekben a gazdaszövetség és a szövetkezeti központok zászlója alá. A falu lakosságának jelentős része teljesen közömbös volt a szervezkedéssel szemben: vagy egyáltalában nem csatlakozott a mozgalomhoz, vagy pedig csak annyiban, hogy igénybe vette a gazdakör vagy szövetkezet nyújtotta előnyöket, de áldozni, fáradni, kockázatot vállalni nem volt hajlandó. Messze vezetne, ha a falu lakosságának nagyrésze, talán többsége részéről tapasztalható ezen magatartásnak lelki indító okait elemeznék; talán szerepe van itt annak, hogy a magyar falusi emberben még élhettek homályos emlékek a Dózsa-lázadás leveréséről és bizalmatlan volt a felülről jövő kezdeményezéssel szemben; talán szerepet játszott itt az egész társadalmi osztálynak alacsonyabb műveltségi szintje, amelyből csak egyesek, a későbbi és mostani vezeték emelkedtek ki és nem a tömegek; talán azt is felhozhatjuk, hogy a nyilvánulásában nem mindig sikerült annak a demokratikus jellegnek teljes kidomborítása, amely nélkül öntudatra ébredt, saját szerepük fontosságát ismerő falusi emberek előtt nem lehet sikert elérni. Mindezen tényezők mellett, mindezen mozzanatokat figyelembe véve, mégis azt kell megállapítanom, hogy a háború előtti faluszervezési moz-

galmak részletsikereit és döntő sikereinek az elmaradását a mozgalmak egyoldalúságára kell visszavezetnünk. Mindig a gazdasági akartuk megszervezni, a falusi gazdák érdekeit hangsúlyoztuk és nem vettük figyelembe azt, hogy a falu lakossága nemcsak gazdákból áll, sőt a többség olyan, akiket alig-alig lehet a gazdák társadalmi osztályához számítani.

Vegyük csak például Csonka Magyarország adatait. 780.000-re megy az önálló mezőgazdasági munkások száma. Ezzel szemben még a földreform végrehajtása után is csak 840.000-re emelkedett a kisgazdák tábora. Ebből az utóbb említett számból azonban legalább a fele csupán néhány hold földet mondhat magáénak, tehát alkalmilag munkát kell vállalnia és érdekeiben, gondolkodásában, életmódjában sokkal közelebb áll a mezőgazdasági munkáshoz, a napszámoshoz, a kubikushoz, mint az 50—60 holdas gazdához.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a falu valamennyi rétegét egyaránt érintő kérdésekben egységes állásfoglalás álljon elő, ha arra törekszünk, hogy a falu lakosságának — amely az ország lakosságának háromnegyedét teszi — érdekeit törvényhozás, kormányzat, közigazgatás, hitelszervezetek figyelembe vegyék, úgy sokkal szélesebb alapra kell helyezkednünk: az egységes gazdafront helyett a falu egységes frontját kell megteremtünk.

Egységes gazdafront megteremtése — ami különben igen szép terv és amelyre törekedni kell — nagy nehézségekbe ütközik. Nagyon nehéz azokat az érdekeket állítani homlokterbe, amelyek a 20.000 holdas, kivételre dolgozó uradalmat és a saját családi szükségletének kielégítésére sem elegendő 3—4 holdas kisbirtokost egyaránt érintik. Azok az érdekek ellenben szembeszökők, amelyek egybefűzik a falusi kisbirtokost, a mezőgazdasági munkást, a falusi kisiparost; valamennyiöknek érdeke a falu fejlődése, az egészséges birtokmegosztás, munkaalkalmak teremtése, a hitelkérdés jó megoldása, politikai érvényesülésük. Valamennyiököt egybefoglalja az a szegénység, amely ma már nagyon nyomasztó és amelyből kimenekedni valamennyiöknek közös, vállvetett törekvése.

Akkor tehát, amikor nem az egységes gazdafronttal szemben, de az előtt az egységes falufront megalkotását, a szegény embereknek nem felforgató céllal, de nemzeti alapon, a békés haladás jegyében való összefoglalását sürgetjük, egyúttal számot kell vetnünk azaz, hogy a múlt szervezési mozgalmi a követendő módszerek tekintetében is mennyiben szolgálhatnak utmutatásul.

Azt tanítja a társadalomtörténet, hogy minden társadalmi osztály szervezkedésében először a jótékonyági mozzanatok játszanak szerepet: a kölcsönös segítség, az önségély. Azután jönnek a művelődési törekvések: az illető társadalmi osztály tömegei tanulni akarnak, hogy kenyérkereső foglalkozásukat nagyobb sikerrel végezhessék, nagyobb műveltségük révén jobban alkalmazkodhassanak az élet szükségleteihez, de nagyobb hatalomra is tehesseken szert. Ezután jön a gazdasági szervezkedés: a közös termelési és fogyasztási érdekek,

a munka feltételeinek biztosítására szolgáló szakszervezetek, szövetkezetek. Az egymást támogató, jótékonyágilag megszervezett, művel és erős gazdasági egységekbe tömörült társadalmi réteg azután önmagától saját sulya révén jut politikai hatalomhoz is. Példa erre az ipari munkásság.

A falusi földmives és kisiparos elem megszervezésénél ezt a sorrendet nem tartották be. A jótékonyági elem teljesen elmaradt; a gazdaságiból csupán a szövetkezeti eszme valósult meg, míg hivatalos érdekképviselethez csak 1920-ban jutottak, a munkások munkavédelmi szabad szervezeteikhez pedig eddig egyáltalán nem; a művelődés tulajdonképpen csak most indul meg, míg a politikai szervezkedés megfelelő jóléti, művelődési, sőt gazdasági alap nélkül kezdődött, aminek eredménye volt azután az, hogy a demokratikus földmives politikai áramlat nem érvényesülhetett olyan feltétlen erővel, amint ennek Magyarországon, földmives államban be kellett volna következnie.

Az tehát most a feladatunk, hogy pótoljuk a hiányokat: fokozzuk fel a falusi lakosság műveltségét, teremtjük meg jóléti, jótékonyági szervezetüket, juttassuk a mezőgazdasági munkásokat saját, a munkavállalókat védő szervezeteikhez. Ha mindezt megteesszük, újból és jobban fellobban a politikai érvényesülési fáklyája is és a falu öntudatra ébredt, fegyelmezett népe fenntart majd olyan szervezeteket, amelyek nem szorulnak az államnak, vagy bármely más tényezőnek a támogatására, nem függnek senkitől, hanem a német, belga és svájci szervezetek módjára döntő szóval irányítják az ország sorsát.

A TESZ jubileuma.

A Társadalmi Egyesületek Szövetsége fennállásának tizedik évfordulója alkalmából december hó 7—11-ig jubiláris ünnepségeket rendezett a fővárosban. A jubiláris ünnepségek legkiemelkedőbb napja december hó 8-ika, vasárnap volt.

Délőtt tizenegy órakor kezdődött a pesti Vigadóban a jubiláris díszgyűlés, amelyen az elnöki megnyitót József Ferenc dr. királyi herceg, a TESZ kormányzó elnöke mondta.

— Uj honfoglalásra van szükség minden téren, — mondotta a királyi herceg — saját magunkban, családkunkban, a kereskedelemben és iparban, mezőgazdaságban, a gyárakban és az Alföldön. A pokol szenvedései vesznek bennünket körül, el akarnak temetni a mi ellenségünk, de minket nem lehet megemészteni, nem lehet lenyelni és eltemetni. *Legnagyobb kincsünk a nemzeti érzésünk és amíg ez él, addig nem féltem a magyar nemzetet.* Sokszor hangzott el talán kortescélokra is az *irredenta* szó, pedig ez olyan magas szentség, melyet kimondani sem volna szabad, csak érezni és dolgozni érte. Mögötte kell érezni a magyar akaráis haterejét és az egész magyar lelkiesség épületét. Elég volt az ünnepi szavakból, most a tettek van a sor. Minden elvesztett óra hazaurulás és vesztés az megszállt területek magyarjainak. A megszállott területeken huszéves ifjakká lettek azok, akik megalakulásunkkor tíz évesek voltak és akik tíz évvel ezelőtt születtek, nem is látták azt, ami magyar, nem tudják mi a Szent Korona, mi a magyar föld és a magyar történelem.

A királyi herceg beszéde végén indítványt tett, hogy *Magyarországon addig ne kapjon idegen munkát, míg arra megfelelő magyar ember akad.*

A királyi herceg szavai után felolvasták a kormányzó, majd pedig Albrecht királyi herceg üdvözlő táviratát. A díszgyűlés Horthy Miklós kormányzót, Bethlen István gróf miniszterelnököt, József és Albrecht királyi hercegeket, valamint Mussolini olasz miniszterelnököt táviratban üdvözlötte.

A díszgyűlés ünnepi beszédét Huszár Károly, ny. miniszterelnök, a Társadalombiztosító Intézet elnöke mondta.

— Magyarország lett — mondotta többek között — a világ legszerencsétlenebb rokkantja és a magyar nép a legszerencsétlenebb hadjárva. Az anyagi, területi és vérbeli áldozatoknál is borzasztóbb volt a nemzet erkölcsi egységének megsértése. *A magyar értelmiség egy része kritika nélkül befogadta a társadalmi forradalom jelszavait, a másik rész pedig érzéketlen maradt a nemzeti irányú szociális haladás követelményeivel szemben. Az osztályharc nemzetközi ügyökkel ügyesen kihatászták gyengeségünket és az összeomlás pillanatában még az államgépezet kormányrudját is magukhoz ragadták.*

Hegedű, harmónium, tárogató, cimbalom, rádió, gramofon és az összes hangszerek, legjobb csak itt a gyárban kaphatók.

Művésziessen javít!

Legjobb huorokat készít!

Hazánk egyedüli hangszergyára.

MOGYORÓSSY GYULA

m. kir. szabadalmazott hangszergyára

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. szám.

Árjegyzék ingyen.

Huszár Károly nagy tetszéssel fogadott beszéde után Czettel Jenő egyetemi tanár, a képviselőház alelnöke szólalt fel, majd Raffay Sándor püspök, Sipőcz Jenő, Budapest polgármestere és Tormay Cecil mondtak beszédet. A nyugdíjas közalkalmazottak nevében Javornitzky Jenő, a budapesti társ-egyesületek nevében Ritoók Zsigmond, egyetemi tanár, a TESZ kerületi elnöke nevében Dobai Gyula, ny. főispán, a vidéki tagegyesületek képviselőjében vitéz Endre László főszolgabíró, míg az ifjuság nevében Takács Gyula fővezér mondott üdvözlő szavakat. A díszközgyűlés Szontágh Tamás országos elnök szavaival ért véget.

Délután öt órakor Szontágh Tamás elnök vezetésével, nagyobb küldöttség tisztegett a kormányzónál. A kormányzó az országos elnök szavaira közvetlen beszédében köszönte meg a szövetség hódolatát.

— A Társadalmi Egyesületek Szövetsége — mondotta a kormányzó — amely ma fáradhatatlan működésének oly szép évfordulóját ünnepli, hatalmas munkával megszervezte azt az erőt, melyet a haza hű fiainak szívében élő nemzeti érzés képvisel és eleven tartalommal töltötte be azt az összefoglaló keretet, melyet a szétágazó társadalomban a nemzeti gondolat jelent. Nagy önzetlenséget és odaadást kíván a munkájuk, kihátással van nemcsak a társadalom életére, hanem a nemzet egész sorsára is. Maga az állam, a kormányzat is csak akkor kaphat erőre és csak akkor haladhat a helyes irányban, ha a társadalom nemcsak adott pillanatokban juttatja kifejezésre hazafias érzéseit, hanem tömören és szervezeten működik közre a nemzeti célok megvalósításának érdekében.

— Ennek a nemzetmentő, nemzetépítő munkának minden korban megvan a maga jelentősége, de talán még

sohasem volt arra a magyarságnak annyira szüksége, mint ma, amidőn történelmének egyik legnagyobb megpróbáltatása sújtja.

A kormányzó végül ismételt megköszönte a hódoló küldöttség megjelenését, majd pedig barátságosan elbúcsúztatott a küldöttség tagjaival.

Este a Vigadó nagytermében a TESZ ezteritikes vacsorát rendezett, melyen József Ferenc és Albrecht királyi hercegek, valamint Gömbös Gyula honvédelmi miniszter is megjelent. Az est ünnepi szónoka Gömbös Gyula, honvédelmi miniszter volt, aki többek között a következőket mondotta:

— Az angol partoktól délre, huszonnégy órán keresztül hánykolódott a „Howvéd“ nevű magyar hajó s a legutóbbi jelentések szerint, rébbe futott. Vihar tombolt, hullámok tornyosultak és csapkodtak a nemzet hajóját, ismeretlen szörnyek tépték a tenger mélyéről a „Howvédet“ s a segítségére siető hajók sem tudták megközelíteni. De a „Howvéd“ legénysége tovább küzdött, legyőzte az elementáris erőket. Ennek a gőzönek sorsa a mi sorsunk. Ezer év óta hánykolódik a tengeren a magyar hajó és elementáris erővel kellett megküzdenie fajtáknak, amikor államot alkotott és amikor fenntartani kívánja. Az árbócok letörnek, a zászlót orkán tépi, de a magyar hajó legénysége Kelet-Európa küszöbén őrt áll!

A lelkes táppsal fogadott beszéd után Albrecht királyi herceg szólalt fel, majd pedig Borbély-Maczkó Emil jelentette be a frontharcosok csatlakozását.

December hó 9-én, hétfőn délelőtt a Társadalmi Egyesületek Szövetségének tagjai díszes küldöttséggel tisztelegtek József királyi herceg és József Ferenc királyi hercegek előtt. Ugyancsak küldöttség üdvözölte Albrecht királyi herceget. A tisztelegés után megkoszorúzták a Hősök Emlékművét.

A mezőgazdasági munkanélküliség leküzdésére csak egy mód kínálkozik: az időszaki kivándorlás.

A mezőgazdasági munkáskérdés nagyobbára nemcsak a magyar, hanem az összes agrárállamok egyik legégetőbb pontja lett, amelynek sikeres kiegyensúlyozása biztosíthatja csak a nemzetek jövőjét. A világ gazdasági élete olyan, mint egy tulfutott kazán, lassanként a robbanásig feszül, ha idejekorán a gépész észre nem veszi a veszedelmet s ki nem nyitja azt a biztosító szelepet, melyen át a felesleges gőz elszállhat.

Valahogy úgy vagyunk a mezőgazdasági életben is, ahol a föld körül forog a harc. Egyrészt a nagy kötött birtokok, másrészt pedig a folyton szaporodó mezőgazdasági munkás s törpebirtokos állnak egymással szemben, mert a magyar föld nem tudja már eltartani mindazokat, akik a földből s a földért élnek. Mintha a nagy szegénység a mértőföldes haladás és rohanás ikertestvére lenne, mert a fejlett technika és a világverseny miatt naponta újabb és újabb emberrajok szakadnak el az anyaföldtől.

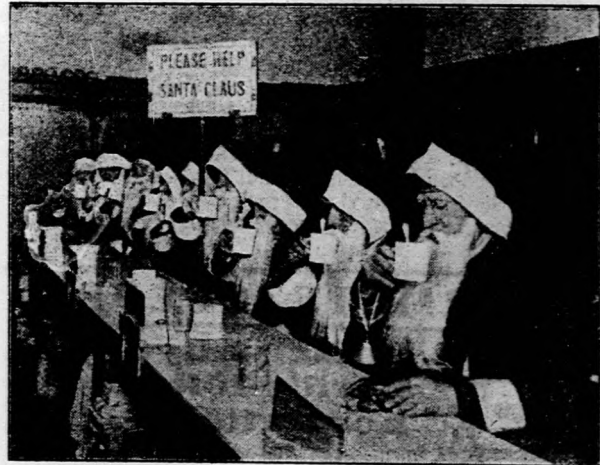
A kenyértelenek hatalmas serege azután megindul a városok felé, hogy munkát keressen.

Egy részük — a szerencsésebbek — felszívódnak az építkezéseknél s a gyáraknál s rabszolgái lesznek a könyörtelen pénznek s a felforgató eszméknek; a másik része pedig tetlenül hanyódom, akaratlanul is szaporítja a munkanélküliek óriási tömegét. Ezt igazolja az, hogy a munkanélküliek száma nemcsak nálunk, hanem Angliában és Németországban is erősen megsaporodott.

Míg Magyarországon 5½ százalékkal haladta túl az előző hónap adatait, addig Németországban egy hét alatt több, mint százezerrel emelkedett 1,250.000-re, Angliában pedig 17.000-rel. A munkanélküliség óriási arányu növekedését a statisztika megjegyzése szerint ezuttal is a mezőgazdasági munkások tömeges elbocsátása idézte elő, mert a német gazdasági konjunktúra továbbra is rendkívül kedvezőtlen.

Az egész világon szükségmunkákat állítottak be, ahol

a nagytömegű munkanélkülieket legalább egy időre foglalkoztatják. Ez azonban csak pillanatnyi segítség, olyan, mint csepp a tengerben, amely rövidesen elenyészik. Épp azért a mezőgazdasági munkáskérdés ma már az összes államok legfőbb gondja, mert a nagytömegű mezőgazdasági munkásság megszervezése s anyagi megélhetésének biztosítása, újra a földhöz való lekötése: az az ellenszer, amely hatékonyan látszik.

Betlehemesek az újvilágban.

Amerikában karácsonykor a különböző jótékonyági egyesületek elküldik megbízottait, akik betlehemesnek öltözve, ajándékokat visznek a szegénysorsuaknak. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor néhány betlehemes az indulás előtt forró reggeli kávéját fogyasztja el.

Különösen az utóbbi a fontos, mert a falvak egész-séges emberfelesége csak kényszerűségből hagyja ott a földet, akkor, amikor a folytonos osztozkodás már pántlika-földekre szorította, ahol azután megélni nem tud. Nem új földosztásra gondolunk, nem újabb birtokfelaprózásra, ha-nem arra, ami önként kínálkozik. Erre pedig — *Somssich* László megállapítása szerint — sajnos a sanyaru gazda-sági viszonyok módot adnak, hiszen a birtokosok jórésé csak úgy tud megszabadulni nyomasztó adóssága terhei-től, hogy a birtoka egy részét eladja, vagy bérbeadja. Ön-ként kínálkozik tehát a föld, csak józanul kell felhasz-nálni, amely a mezőgazdasági munkanélküliség életében a biztosító-szelepet játszhatja. Az ilyen földeket vegye meg az állam s a hozzáértő embereknek adja el, vagy ki.

A nagy tömegű mezőgazdasági munkásokkal való fog-lalkozást sürgeti az is, mert szegények, nagy család-uk, apró, szűkszórú földeknek dolgoznak, amely megélhetésüket nem biztosítja s így kénytelenek falujukon kívül keresni megélhetésüket. Erre két mód kínálkozik: Az egyik a *belföldi telepítés* a nagy hitbizományi s városi földekre, hogy a mostani falutlanságot népes, fejlődő, új községek váltsák fel. A másik az *időszaki kivándorlás* bevezetése.

Félve írjuk le ezt a gondolatot, mert nagyon sokan lesznek, akik azonnal a hazafiataltság, a nemzetpusztítás vadját fogják ránk olvasni, mert arra a sok energia-vesztésre gondolnak, amely éppen szervezetlensége s rendszertelensége miatt egyre szedi kivándorló véreink közül áldozatait.

Tagadhatatlan, hogy *kivándorló testvéreink legtöbb-ször elvesznek a nemzet számára*. Épp azért jönnek gondol-juk azt a rendszert bevezetni nálunk is, amelyet a tulnépes faszista Itália, Mussolini vezetésével már régóta követ. Hazánkban a *mezőgazdasági munkanélküliek és törpe-birtokosok száma több százezer*, akik munkaalkalom hiányában, évenként száz napnál többet nem dolgoznak. Ősztől egész májusig teljesen kereset nélkül áll ez a tár-saság s éhezve-fázva éldegél nyári keresetéből, amely egy férfinél hathónapi munka után, minden természet-beni járandóságot átszámítva, 300 pengőt tesz ki. Van-nak községek, ahol 500-tól 4000-ig megy a mezőgazdasági munkások száma.

A magyar életnek olyan vérző sebe ez, amelyet ide-haza nem igen tudunk gyógyítani, épp azért az országra, nemzeti szempontból csak hasznos, *időszaki kivándorlást nálunk is meg kell honosítani, ha az országban nincs elég munkaalkalom*. Ha ez a kivándorlás csak időszaki, akkor a nemzetnek nem veresztéség.

Mert a munkás, amikor kimegy pénzt és munkát ke-resni, nem hagyja el véglegesen hazáját, hanem újra visszatér. Az időszaki kivándorlást már évek óta be-vezette Olaszország, ahonnan évente több százezer ember, az úgynevezett *golondrinák*, fecskéik, mennek át Dél-amerika középső államaiba, ahol ősztól ápriliséig foly-nak az aratási és kukoricatorési munkák. Ez az idő az, ame-lyet Európában majdnem tétlenül töltenek el a falvakban. Április elején azután visszatérnek ezek a kivándorló mun-kások hazájukba, saját mezőgazdasági munkálataik el-végzésére.

Természetesen, a *kivándorló állam felügyelet alatt mennek ki s az állam segítőkézét ott érzik maguk mellett életük minden pillanatában*, mert a munkaalkalmat szol-gáltató európai és délamerikai helyeken *kirendeltségek* vannak. Ezek az illető ország munkaviszonyait behatóan tanulmányozzák, ismerik, az oda kimenő munkást elhelye-zik, helyette megkötik a szerződést. De egyúttal élesen ör-ködnék azon is, hogy a szerződést megtartsák, a munkást ki ne uzsorázzák, szóval, a kivándorolt sorsát állandóan figyelemmel kísérik és védik.

Igen helyesen írta valaki a napokban, hogy oda ke-lene törekednünk, hogy *mezőgazdasági munkásaink és törpebirtokosaink nagy tömege az itthon téllenségben töltött téli hónapok helyett idegenben találja meg azt a tisz-tességes munkát, amit mi itthon nem tudunk neki nyuj-tani*.

Sőt legutóbb maga *Mayer János* földmivvelésügyi mi-niszter — igen helyesen — az ország színe előtt mutatott re-á az időszaki kivándorlás bevezetésének fontosságára azzal, hogy a „*fecskerendszer*“ nálunk is be fogja ve-zetni, mert a nemzetmentés egyik fontos eszközét látja benne. Ugyanis a „*fecskerendszer*“ mellett a nemzet erői nemcsak, hogy nem apadnak, hanem erősödnek, mert az idegen pénz visszatérve, magyar érdeket szolgál, gyara-pítva a nemzet életerőit.

Épp azért kérjük az illetékeseket, hogy minél hama-rább vigyék tető alá ezt a kérdést, mert az idő egyre mulik s egy esztendővel ismét szegényebbek leszünk.

Kanizsai Lajos.

A gazdahét eseményei.

Mennyivel emelkedtek a buza termelési költségei?

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* által rendezett gazdahétet az egyesület közgazdasági és üzemi szakosztályá-nak gyűlése nyitotta meg, mely a magyar buza termelési köl-tégeinek és áralakulásának megvizsgálását tűzte ki célul. A bevezető előadást *Rege* Károly dr. az OMGE titkára tartotta. Megállapítása szerint 1902-ben egy métermázsza buza előállítás-a 17.44 pengőbe került. Az évi helyi átlagáron — 17.14 pengővel — értékesítve, a gazda tehát mázsánként 0.30 pengő vesztéséget szenvedett. 1913-ban egy métermázsza buza terme-lési költsége 18.51 pengő volt és az évi helyi átlagáron, 26.77 pengővel értékesítve, a gazda 8.26 pengővel többet kapott a terme-lési költségeknél. 1928-ban egy métermázsza búzára 26.50 pengő termelési költség jutott. A gazdák 1928-ban a buzater-mésüket 1.57 pengős ráfizetéssel értékesítették métermázsán-kint. Ezzel szemben az amerikai Egyesült Államok gazdái 1928-ban búzájukat 4.33 pengő haszonnal értékesítették, a hivatalos adatok alapján 30.33 pengős áron. Németországban 1928-ban a gazdák 3.11 pengő ráfizetéssel értékesítették métermázsán-kint a buzatermésüket, 35.75 pengős ár mellett. A válság orvoslásának módjai: a *buzatermelési költségek* (általános költség, adó, ápolás, betakarítás, vetés trágyázás, talajelőkészítés és földbér) *jelentékeny csökkentése*, továbbá az *értékesítési viszonyok megjavítása*. — A nagy tetszéssel fogadott előadás után Ifj. *Leopold* Lajos, majd *Pracek* László dr. tartott előadást. *Osz-troluczky* Miklós, ifj. *Leopold* Lajos és *Döry* Frigyes hozzázó-lásai után a gyűlés véget ért.

Hatezerkétzáró traktor van az országban.

A *Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége* *Waldhoff* Frigyes báró dr. elnöklésével az elmúlt héten ülést tartott.

Rothmeyer Imre beszámolója a szövetség múlt évi működéséről, megállapította, hogy a ma ízeben lévő mintegy 6200 traktor tulajdonosa közül csupán mintegy fele tagja a szövetségnek. Határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint a szövetség a traktoralkatrészeknek a traktorokkal való azonos vámtételbe sorozását, valamint a mezőgazdasági gépmunkához szükséges traktorlaj kincstári részesedésének elengedését kéri. Többek hozzászólása után *Balázs* József miniszteri tanácsos biztosította a szövetséget a földmivvelésügyi minisztérium jóaka-ratú támogatásáról.

Állattenyésztési kérdések.

December hó 13-án, pénteken az OMGE állattenyésztési szakosztálya tartott ülést, melyen a magyar állattenyésztés idő-szerű kérdéseit tárgyalták. *Mesterházy* Ernő elnök megnyitó

PERMETEZŐGÉPEK

**borszivattyúk,
boriömlők,
borderítőik**

jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazdasági eszközök.

NAGY IGNÁCZ

szőlészeti és borászati gépek és eszközök lerakata.
Budapest, VII., Károly király-ut 9. sz.

Alapított: 1884.

Telefon: J. 415-15.

Minden házban

lakásban, műhelyben, üzletben, gazdasági helységeben nappali világosságot áraszt a

világhírű Ditmár gyártmányú

„MAXIM“ PETRÓLEUM GÁZ-LÁMPA, 30 gyertyafény

Kérjen képes ingyenes árjegyzéket még ma

Készpénz-versenyárak: P 30.-tól.

Vidéki körzetképviselők kerestetnek.

Minden házban élveztet a fűtés „DÉMON” petróleum gázkályhával!

Könnyű kezelés, kis fogyasztás, egyenletes, tiszta, meleg. Füst- és korommentes. Olcsó!

Készpénz-versenyárak: P 30.-tól.

EGYEDÁRUSÍTÁS: BLUMENTHAL LAJOS VASNAG YKERESKEDÉS, BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 4. SZÁM.

szavai után *Konkoly-Thege* Sándor dr. főtitkár beszámolt az OMGE tangazdaságában a sertéseknek végzett különféle takarmányozási és hizlalási eljárások tapasztalatairól, valamint eredményéről. A kísérletek azt bizonyítják, hogy a flatlakori nagyobb növekedési képesség kihasználása és ennek megfelelő bőségesebb takarmányozás mellett a mangalicaserstést az eddigi gyakorlatnál sokkal hamarabb piacképessé lehet tenni, mert egyéves korra több kísérletben el tudták érni a 120 kg. körüli súlyt, sőt egyes esetekben 150–160 kg.-ot is, e mellett a takarmánykihasználás 20 százalék körül mozgott. A mangalicaserstések különböző hussretésfajtákkal való keresztelési adatait mutatják, hogy úgy a yorkshire, valamint a berkshire, sőt még a lincolnsertés is a mangalicával való keresztelésében igen jó anyagot szolgáltat, amelynek takarmányértékcsökkentő, fejlődő, és ellenállóképessége általában nagyobb, mint a tisztavérű magalicé. A kísérletek azt is igazolták, hogy a süldőket fiatal korban minél jobban kell tartani. A nagy érdeklődéssel hallgatott előadás után *Kovaszik* Károly állategészségügyi tanácsos foglalkozott állategészségügyi szempontból a szarvasmarhatenyésztés körül bajlelkkel.

Az Omge igazgatóválasztmányi ülése.

Az OMGE dec. hó 14-én igazgatóválasztmányi ülést tartott, amelyen *Mutschenbacher* Emil dr. ismertette a válságstatisztika adatgyűjtés eredményét és az ezt összefoglaló tanulmányt, amely feltárja a magyar mezőgazdaság válságos helyzetét. Kívánatos lenne, ha a földmivelési kormány anyagi hozzájárulásával lehetővé tenné a munka folytatását. *Somssich* László gróf elnök az ülésen megjelent felsőházi tagokhoz és képviselőkhoz fordult, akiket arra kért, hogy a szükséges kormánytámogatás biztosítása érdekében saját hatáskörükben is a leghatározottabban szálljanak síkra. Ezután ismertették az OMGE működési jelentését, melyet több mint száz oldalas könyvben adtak ki. Végül *Kerpely* Kálmán egyetemi tanár beszámolt a forgórendszerű műtrágyázási kísérletek eddigi eredményéről, *Weiser* István dr. tájékoztatást adott a takarmányozási kérdéssel és *Wellmann* Oszkár bemutatta a szilmentáli marháról szóló tanulmányát.

Az Omge közgyűlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület december hó 15-én tartotta meg az Idel közgyűlést, amely alkalommal a mezőgazdasági élet kitünőségei teljes számban jelentek meg az egyesület székházának nagytermében. A közgyűlés *Somssich* László gróf elnöki megnyitójával kezdődött, aki sürgette az uszorosakat kritériumának a megállapítását, mert a mezőgazdaságban rejlő tőke, ha hitelre szorul, tízennégy százalékos kamatozással kap kölcsönt, holott a jövedelmezősége átig bírja el az egy-két százalékot, az ipari cikkek árai és a közterhek pedig huszonöt-harminc pengő buzadrakhoz vannak méretezve.

Az elnöki megnyitót után *Mayer* János földmivelésügyi miniszter szólalt fel és megállapította, hogy a magyar mezőgazdaság a kommun bukása óta a maihoz hasonló nehéz helyzetben még nem volt. A mai mezőgazdasági krízis három okra vezethető vissza, az egyik a nehéz hitel- és kamatviszony, a másik a mezőgazdasági termények alacsony ára és az értékesítés nehézsége, a harmadik pedig az ipari cikkek és a termelési eszközök aránytalan drágasága. A miniszter részletesen foglalkozott mindhárom kérdéssel és bejelentette, hogy a vámtarifátelek revíziójára most készül a kormány és lépíti arra a szintre, amely az életet és a termelést nem drágítja meg céltalanul. Kétszázötvenhárom millió pengő fordított a földmivelési kormány különböző akcióira, azonban ezt az összeget nem lehetett rendszeres és szerves program alapján felhasználni, mert félénkint jutottunk kisebb-nagyobb összegekhez. Arra kér,

hogy ne engedjük a reménytelenség érzését urrá lenni a gazdaközönségen és ne veszítsük el a magyar jövőbe vetett hitünket.

A miniszter beszéde után *Hadik* János gróf szólalt fel és a mezőgazdasági hitel kérdéssel foglalkozott. Több, mint egy órán keresztül olvasta fel azt a hatalmas tervezetet, amely a hitelkérdés megoldására minden kis részletre kiterjed és alkalmas arra, hogy a belső záloglelőpiac megeremlítésével biztosítsa a magyar mezőgazdaság válságának megszüntését. A nagy program ismertetése után időszeri kérdésekről szólott *Hadik* János.

Az osztrákok és csehek függetleníteni akarják magukat Magyarországtól és ő nem félne attól, ha belemennék egy vámháborúba, mert tovább engednünk már nem lehet. A kartellek politikájával foglalkozva megállapította, hogy a kartellek hatalmasabbak, mint a szervezeten gazdatársadalom és a fogyasztóközönség.

Végül azt mondta, hogy semmi sem történt az egységes gazdafront kialakítása terén, sőt ismét dolgozik a féktelen demagógia és ellentéteket szítanak a falu népe és a nagybirtokosok között.

Hadik János szavaira azonnal válaszolt *Mayer* János földmivelésügyi miniszter és kijelentette, hogy ha az egységes gazdatársadalom megalkotását alulról várják, akkor az sohasem történik meg, mert nem a nádfelelő viskókból kell ennek a mozgalomnak kiindulnia, hanem a nagybirtokosoknak kell leereszkedni a falu népéhez. Én az egységet azoktól az uraktól várom, akik itt ülnek, akik Magyarország nagybirtokosai és középirtokosai. Senkisek tervez ebben az országban további földosztást, mert most a földhözjutottak pénztelenségét kell megszüntetni. Azonban földbirtokpolitikát egy agrárállamnak állandóan kell csinálnia, mert az tölti be a biztosítószerepet a kiborítások ellen.

Hadik János gróf erre kijelentette, hogy alulról a mozgalom megindítása a kisgazdatársadalom jelenlegi vezéréitől függ. Viszont a birtokosozásnak is mindent el kell követnie, hogy az egységes gazdafront létrejöhessen. Végül szívesztották azokat a jutalmakat, amelyeket Magyarország legjobb tehéntenyésztői nyertek el. Nagybirtokosok és kisgazdák egyaránt meghatóttan vették át a hatalmas ezüst- és aranykancsókat és emléklapokat, amelyek kiosztásra kerültek s ugyancsak meghatóttan mondott köszönetet kitüntetéséért *Mutschenbacher* Gyula dr., aki mint *Rubinek* Gyula tanítványa és a legkiválóbb mezőgazdasági cikknek írója, elsőnek nyerte meg az idén alapított *Rubinek* Gyula emlékdíjat, egy hatalmas ezüst írókészletet.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése december hó 31-én lejár, hogy a csatolt befizetési lapon az előfizetési díjat hozzájuk juttatni sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Előfizetési áraink:

egész évre	8 pengő
fél évre	4 pengő
negyed évre	2 pengő

Ujjonnan belépő előfizetőknek mutatványszámot és befizetési lapot, levelezőlap-kérésre, készséggel küld a

KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., József-körut.

Negyedmillió román kapott földet az erdélyi magyarság birtokaiból.

Hogy fest a román agrárreform a Valóságban?

A nemzeti lét és állami egzisztencia legbiztosabb alapja a földtulajdon. Olyan országok, ahol jelentős százaléka a lakoságnak más nemzetiségekhez tartozik, törvényes alapon védik a földbirtokos osztályt, korlátozzák az elidegenítést és ezzel megakadályozzák, hogy nemzeti szempontból fölösleges, esetleg értelmes elemek letelepedjenek, gyökeret verve ottthon alapítsanak és lassan háttérbe szorítsák a nemzet igazi tagjait. A földért állandó küzdelem folyik még ma is, amikor pedig a mezőgazdasági gazdálkodásban fektetett tőke alig 2—3 százalékkal kamatozik, mert mindenki bizik a mezőgazdaság jövőjében és a válságot csak átmeneti tünetnek tartja.

A régi Magyarországon a földért megindult a harc — sajnos — ismét azt tanúsítja, hogy a felelős politikusok itt is végzetes nemzetiségi politikát folytattak, az itt letelepedett idegen nemzetiségeknek nemcsak, hogy ott-hont nyújtottak, biztosították a személy, vallás és nyelvhasználat szabadságát, hanem elősegítették gazdasági megerősödésüket is. Ennek az elhibázott nemzetiségi politikának keserű tanulságait napjainkban tapasztalhatjuk, amikor a délnyelvet, kormányok által védett románok, csehek, szerbek „fölszabadításuk” óta, a wilsoni népek szabadságát biztosító békeszerződések alapján, tüzzel-vassal pusztítják, üldözik az uralmuk alá került három és fél-millió magyart.

Különösen Erdélyben igyekezett földvásárlásokkal helyzetét megerősíteni a románság, ahol már a háborút megelőző évtizedben, 1903-tól 1913-ig 643 román földműves jutott vásárlás útján 112.006 katasztrális hold földhöz, amely 52 millió aranykorona értéket képviselt. A földelhódításban a románságot nemcsak kulturális egyetűk az „Asztra” és a kölcsönöket nyújtó „Albina” bank segítette, hanem az elhibázott magyar bankpolitika is, amely intézményei útján körülbelül 26 millió aranykorona kölcsönt folyósított számukra.

A nyolevanesztendős Mackensen tábornagy.

Az erdélyi magyarság háttérbe szorulását és földbirtokaik idegen kézre jutásának veszedelmét elsőnek egy fiatal politikus, Bethlen István gróf, Magyarország jelenlegi miniszterelnöke, ismerte föl és 1912-ben „Az oláhok birtokvásárlásai Magyarországon az utolsó öt évben” címen megjelent könyvében részletesen ismertette valamennyi erdélyi vármegye helyzetét és a szomorú adatok alapján figyelmeztette a magyarságot az elkövetkező nehéz időkre. Ebben az időben Beszterce-Naszódban már alig volt magyar birtok és a legnagyobb veszteségei a magyarságnak Kolozsmegyében és a magyar kultúra középpontjában Kolozsvár területén voltak. Bethlen István jóslata szomorubb beteljesülést nyert, mint bárki várhatta volna.

Az 1918. esztendő nemcsak a román hatalom kezdetét jelenti Erdélyben, hanem egyben a kiűldözés és repatriálás után visszamaradt másfélmillió magyar üldözöttségét és magántulajdonuknak, földbirtokaiknak az ugynevezett földreformtörvény alapján történő erőszakos elvételét. A Gyulafehérváron 1918. évi december hó 1-én tartott népgyűlés, mely Erdély Romániához való csatolását mondta ki, a hozott törvények között első helyen az agrárreform kérdését szabályozza, mert az új államhatalomnak legfontosabb törekvése volt az országbirás igazi alapját, a földet kezébe kaparintani. Az 1918. évi december hó 11-én kelt, 3631. számú román rendelet a termelés biztosítása érdekében a nép kezére: karja juttatni a földet és ennek alapján reformálja meg a választójogot is. Természetesen, ez mind csak a magyar birtokok elvételére akar jogcímet adni. Így már átmeneti intézkedésként, mielőtt a végleges agrárreform törvény megalkotására sor kerülne, 1919. évi február hó 8-án rendeleti uton életbeléptetik a „kényszerbérleti” intézményt, amely egyaránt vonatkozott a magánkézben, valamint jogi személyek (egyházak!) tulajdonában lévő birtokokra. A rendelet határozatai alól kivételt képeztek a mintabirtokok, fajállattenyésztő és ipari gazdaságok, de ezt a gyakorlatban nem tartották be, egyedüli szempont a román nemzeti érdek volt. A kényszerbérleti intézmény 1919-ben még csak 154.000 holdat vett el a tulajdonosoktól, de 1921-ben ez a szám már 1 millió 300 ezer holdra emelkedett.

1921. évi július hó 23-án került kihirdetésre az erdélyi, bánáti, kőrösvidéki és máramarosi agrárreform-törvény, melynek alapján a mai napig Erdélyben közel 3 millió katasztrális holdat sajátítottak ki a magántulajdonból, több, mint 200 ezer holdról pedig az állam mondott le. Most mult tiz esztendeje a román földbirtokreform megindulásának és ennek adatait a román kormány e napokban nyilvánosságra is hozta. A könyv írója, E. Petrini, aki Kolozsvárról az agrárreform legfőbb irányítója volt, természetesen a hivatalos adatokat teljesen román nemzeti alapon állítja be, de ezekből is megállapítható, hogy az elvett földekből 650 ezer holdat osztottak ki és az új tulajdonosok közül 213 ezer a román, míg a többi nemzeti-szerű (magyar, szász, rutén stb.) alig 60 ezer. A hivatalos adatok közül legvalószínűlenebb a kisajátított földek ára, amely szerint az állam 1928. júniusáig 5.650.260.043.51 leut fizetett ki kártalanítás címén a volt tulajdonosoknak, tehát holdanként 8740 leut, holott a törvény által előírt váltságdíj csak 2500 leu! (Egy leu három fillér.) Már ez is mutatja, hogy mennyire megbízhatók ezek a hivatalos adatok.

Természetesen a kimutatás nem szól az erőszakkal elvett egyházi birtokokról, amelyek a felekezeti iskolák fenntartására szolgáltak, valamint a nyole-tiz családtaggal bíró magyar telepesekről, akiknek 20 holdjából 5—8 holdat sajátítottak ki. Bár nagy területű földek marad-

tak meg az állam tulajdonában, a koldusbotra juttatott magyar kiscgazdák, gazdatisztek és ispánok hiába jelentkeztek, mert valamennyi kérését elutasították. Így sok esetben előfordult, hogy a magyar gazda, akinek földjét 400—2500 leus árban elvették, kénytelen volt az új tulajdonostól, akinek nem volt rá szüksége és nem is tudta megmunkálni, *negyven—negyvenöt ezer leuért visszavásárolni a földet!* A román agrárreform-törvény írott jelszava az volt, hogy a földet annak kell adni, aki megmunkálja, a valóságban pedig egyetlen és legfőbb célja: a *magyarságot legfőbb létalapjától, a földtől megfosztani.*

Valkó László dr.

Karácsonyi számunk: kettős szám.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a karácsonyi ünnepek a hét közepére esnek, az 51-ik, karácsonyi számunkat követő 52-ik szám előállítására és szétküldésére lelküldhetetlen nehézségekbe ütközik. Ugy határozotunk tehát, hogy az 51-ik és 52-ik számot összevonjuk és mint harminckétoldalas, kettős számot juttatjuk el olvasóink kezébe. Hisszük, hogy a VASÁRNAP hűségese olvasói karácsonyi számunkat ugyanazzal a szeretettel fogadják, mint amilyen szeretettel és gondossággal készült. Reméljük azt is, hogy e kettős szám bőséges és változatos tartalmával pompás szórakozást fog nyújtani az ünnepek pihenő órái alatt.

A VASÁRNAP karácsonyi kettős számával lezárta az 1929-ik esztendőt. Legközelebbi száma, mely az 1930-ik év első száma lesz, január hó 5-én, vasárnap jelenik meg.

A KIADÓHIVATAL.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A képviselőház ülése.

A képviselőház december hó 10-iki, keddi ülésén Kabók Lajos szocialista képviselő indokolta meg a munkanélküliség esetére szóló biztosítási tárgyában beterjesztett indítványát.

Vass József népjóléti miniszter válaszolt elsőnek az elhangzottakra és megállapította, hogy a kormány állandóan foglalkozik ezzel a kérdéssel. Sajnos, a hitelpolitika kérdését a szegény és kicsi Magyarország egymagában nem tudja megoldani. Már pedig a szociális kérdések a hitel- és tőkekérdésektől nem választhatók el. A munkabiztosításnak bevezetésével nem igen lehet segíteni ezen a kérdésen. Reméli, hogy rövidesen sikerül az államvasuti beruházásokat napirendre tűzni, továbbá ha-

marosan megkezdődik két Dunahíd építése is. Kora tavasszal pedig nagyobb építkezéseket fognak elrendelni.

Ezután Bud János kereskedelemügyi miniszter foglalkozott a felvetett indítvánnyal. Beruházásokat, mint mondotta, csak feleslegekből vagy kölcsönből lehet megvalósítani. Sajnos, Magyarország még mindig nem kapta vissza pénzügyi függetlenségét minden vonatkozásban, kölcsönt tehát nem vehet fel. A kormányt nem lehet szemrehányásokkal illetni, hogy nem tett meg mindent munkaalkalmak teremtésére.

Mayer János földművelésügyi miniszter bejelentette, hogy a minisztérium tavasszal hat millió pengőt fordít vízszabályozásra, a különböző vizitársulatok pedig ugyanerre a célra husz milliós kölcsönt kívánnak felvenni. Külföldön — különösen Franciaországban és Argentínában — nagy a kereslet mezőgazdasági munkások iránt és most folyik a kísérlet arra, hogy ezzel mezőgazdasági munkásokat vigyenek Argentínába megfelelő felügyelet mellett, akiket tavasszal visszahoznak Magyarországra és itt is munkával látják el őket.

A Ház tagjai ezután kimondták, hogy nem kívánják részleteiben tárgyalni Kabók Lajos indítványát.

A december hó 11-iki, szerdai ülésen Pakots József a rendőrség fizetésének és nyugdíjának javítása ügyében intézett interpellációt a belügyminiszterhez. Scitovszky Béla belügyminiszter kijelentette, teljes erejével azon van, hogy a rendőrség érdekében mindent megtegyen. — Kabók Lajos a díógyőri vas- és acélgárnál tapasztalt munkahány tárgyában mondott interpellációt, melyre Bud János kereskedelemügyi miniszter válaszolt. — Propper Sándor a szolnoki képviselőtestületi választásokon elkövetett állítólagos törvénysértések miatt interpellálta meg a belügyminisztert. Propper Sándor Scitovszky belügyminiszter választást nem vette tudomásul, sőt olyan sértő kifejezéseket használt vele szemben, hogy az elnök megvonta tőle a szót és a mentelmi bizottság elé utasította. — Varga Gábor a buza sikértartalmának gyengülése ügyében mondott interpellációt és kétségre vonta a mezőgazdasági kísérleti állomások munkájának sikerét. Mayer János földművelésügyi miniszter visszautasította ezt a vádat és hangsúlyozta, hogy az ilyen kijelentések csak arra alkalmasak, hogy a magyar buza hitelét rontsák külföldön. — Ezután Györki Imre intézte azt a kérdést a miniszterelnökhöz, hajlandó-e a belügyminisztert lemondásra felszólítani és lemondásban hagyni addig amíg a belügyminiszternek a „Magyarság“ című lappal keletkezett sajtópörre elintéztet nem nyer. Györki azt állította a belügyminiszterrel, hogy mint a „Titán“ részvénytársaság volt elnöke, a rendőrlaktanya céljaira megvásárolta a részvénytársaság egyik telkét négyezerötszázötven pengővel áron, holott ennek forgalmi értéke csupán három pengő volt.

Az interpellációra Bethlen István gróf miniszterelnök válaszolt. Elsősorban kifogás tárgyává tette azt az eljárást, hogy bíróság előtt fekvő ügyet a Ház elé hoznak. A következőkben tarthatatlannak minősítette azt a kívánságot, hogy azért, mert valakit megvádolnak, vagy megrágalmaznak, az illető mondjon le. Egy kötelessége van a kormánynak, hogy maga megvizsgálja az ügyet és ha az a meggyőződése, hogy a gyanúsításra alkalmas jogcím és alap van, a minisztert lemondásra kényszerítse. De ha abban a meggyőződésben van, hogy a megrágalmazott becsületesen járt el, akkor megfelelő védelmet is kell, hogy biztosítson a számára. Az interpelláló képviselőnek nem volt más szán-

Lópokrócok!

Még a legolcsóbbért is jótállok!

Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

1 pár gazdasági lópokróc 116x179 nagyságban, sima szürke, színes csikokkal 16-50

1 pár ugyanaz, de 128x182 nagyságban 20-50

1 pár kiváló vastag, sötétbarna alap, élénk díszes bordúrral, 118x175 nagyságban, a legnagyobb strapára alkalmas 22-—

1 pár ugyanaz, de 128x185 nagyságban 26-—

1 pár bolgár lótakaró 132x190 nagyságban, ujnyi vastag, sötétszürke, szép kék csikokkal 37-50

1 pár legkiválóbb Montán (bánya) lótakaró szürke alapon kék bordúrral, 132x190 nagyságban. Vidékre bérmentve utánvétellel küld, ha megrendeléskor e lapra hivatkozik 46-50

SZŐTS

VII., Rákóczi-ut 10.
(Sip-utca sarkán)

Címre nagyon ügyelni!

Embereknek való meleg takarók.

Kitűnő minőségű, puha, meleg zebratakaró 120x180 nagyságban darabja P 6.50

Kiváló finom teveször-takaró 130x180 nagyságban 25-—

140x193 nagyságban 30-—

Ugyanílyen színű utánzat, de szintén finom, puha és meleg 130x180 nagyságban 12-—

Vidékre bérmentve utánvétellel küld, ha megrendeléskor e lapra hivatkozik

déka, mint az immunitás védelme alatt gyanúsítgatni.
Végül Örfly Imre interpellált az utépítés kérdésében. Bud Zános kereskedelmiügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy az utépítő vállalatok elszámolták magukat, mert a megengedettnél negyven százalékkal magasabb árajánlatokat tettek. Kötelességük tehát ezeknek a vállalatoknak, árajánlataikat felülvizsgálni. A kormány éppen ezért új versenytárgyalást ír ki.

A december hó 12-iki, csütörtöki ülésen Kenéz Béla sürgős interpellációt terjesztett elő az utóállamok területén levő magyar kisebbségek üldözéséről. Beszédét azzal kezdte, hogy az utóállamok a népszámlálási adatokat a magyarság hátrányára meghamisították. Tették ezt azért, hogy a magyarság számbeli jelentőségét csökkentsék és a magyar hivatalos nyelv használatára jogosított területeket szűkítsék. A magyarok kiűldözése kármékedés és irredenta perek révén mind a mai napig tart. Erdélyben a magyar választók ezrelt hagyták ki a névjegyzékekben. Erdélyben megtiltják a magyar egyházi éneket, prédikációt, Szent István napjának megünneplését. Elvették a magyar templomokat, a papi lakásokat és a magyar egyházközségek földjét. Hasonló a helyzet a Felvidéken is. A háború előtti 3915 felvidéki magyar népiskolából ma csak 789 van meg. Oláhországban az 1,700,000 lelket számláló magyarságnak egyetlen középiskolája sincs. És mindent a Nemzetek Szövetsége a cinkoság határán álló részvétlenséggel türi.

Kenéz Béla mélyhatású beszédére Bethlen István gróf miniszterelnök nyomban válaszolt.

— A magyar nemzet nem zárközhatik el fajtestvéreinek szenvedéseivel szemben! — mondotta a miniszterelnök. — A magyar nemzet érzése és érzelmevilága erősebb a kormány politikai irányainál és győzedelmeskedni fog minden olyan törekvéssel szemben, mely e jelenségek felett szemet kívánna hunygni. A helyzet nem javult és az a politika, amely a magyarságot vagyonában, nyelvében, kulturájában és életében minden megnyilvánulásában támadja meg, napról-napra erősödik. Kénytelenek leszünk tehát a Népszövetségnél napról-napra fokozódó erővel odahatni, hogy az a kisebbségi védelem, amely a Népszövetségre bízott, valóban védelem legyen. Azt hiszem, hogy ez egy hosszú folyamat, éppen a Népszövetségnél uralkodó szellem és a kisebbségi eljárás hílyossága miatt, de remélem, hogy fokozatosan célhoz fogunk jutni, mert más utat én, a magam részéről nem látok.

A Ház tagjai a miniszterelnök választát lelkes éljenzéssel és tapssal fogadták.

A december hó 13-iki, pénteki ülésen megkezdték a fővárosi törvényjavaslat tárgyalását. A nagyfontosságú javaslatot Usetty Béla előadó ismertette és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a javaslat nem sérti az önkormányzatot. Payer Károly szocialista képviselő, mint a kisebbségi vélemény előadója, bírálta a javaslatot, elváratainak állandó zajongó körüsközött a javaslatot, melyet nem fogadott el.

A Ház december hó 14-én, szombaton, és december hó 16-án, hétfőn nem tartott ülést.

A felsőház ülése.

A felsőház december hó 10-én, szerdán tartotta első ülését az őszi ülészakban. A spanyol-magyar és bolgár-magyar barátság szerződés beütközéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása során Sztéry József báró alkalmat keresett arra, hogy a jóvátétel kérdésével foglalkozhassék. Előjáróban megállapította, hogy tizenegy évvel a háború befejezése után a győztes államok képviselői a párisi tárgyaláson újra csak diktáltak. Egyetlen kivétel volt az olasz kormány megbízottja, aki a magyar álláspontot támogatta. A békeszerződés sokat emlegetett 250-ik szakasza szerint a magyar alattvalóknak megszállott területen levő vagyona érintetlen kell, hogy maradjon, ellenesetben a hági vegyes döntőbírósg el kerül a sérelem. 528 magyar alattvaló 1,450,000 katasztrális hold elkobzása miatt emelt panaszt, ehhez csatlakoztak az egyházak, melyektől 62,000 katasztrális holdat vettek el. A panaszok sorában van még 2800 ellözött tisztviselő keresete, tehát a pereknek a száma 3950-re

rug egyik oldalán, míg a másik oldalán a román alattvalók követelése, mely a magyarországi kommun idejéből származik, 129. Ha tehát a magyar kormány elkövetné azt a hibát, hogy engedékenységet tanusítana a 250-ik paragrafusnál, akkor a magyarokat minden jogukból kiűzandák, nemcsak most, hanem a jövőben is. A párisi konferencia kudarcáért Magyarországot nem terheli semmi felelősség, ezért azok felelősek, akik oda nem tartozó kérdéseket vittek eléje. Fizetési mérlegünk évről-évre ötszáz millió pengővel passzív, ilyen helyzetben tehát lehetetlen kimondani, hogy Magyarország továbbí jóvátételi fizetésre képes. Magyarország sokszorosan többet veszített, mint Franciaország 1871-ben. Egészen furcsa és felháborító az a kívánság, hogy az általuk elkövetett szerződésért most mi fizessük meg. Ez az eljárás egész egyszerűen bolsevista eljárás. Ha most is jogtalanul tárgyalhatnának, akkor a trianoni szerződés nem más, mint rongy papíros, amelyen nekünk nem kell sajnálkoznunk. Végül hangsúlyozza, hogy a kormány megtette kötelességét a magyar érdekek megvédésére szempontjából, sőt, nemcsak kötelességét teljesítette, hanem azon túlmenőleg, helyesen és jogos önrzettel járt el.

Ezután Bethlen István gróf miniszterelnök emelkedett szó-lásra.

— Meggyőződésem szerint — mondotta a miniszterelnök — ha a velünk szemben álló nemzetek a trianoni szerződés határozatait komolyan figyelembe veszik, akkor Magyarország további jóvátételi fizetés teljesítésére nem kötelezhető. 1924-ben megállapított Magyarországot teljesítőképessége és kimondta, hogy Magyarország husz évet kereszül több jóvátételt nem fizethet, mint évenként 10 milliót, husz év alatt együttvéve 200 milliót. 1924 óta öt esztendő telt el s azóta Magyarország fizetőképessége csökkent és vállalkozom arra, hogy ezt a tételt részletekben bizonyítsam ott, ahol erre illetékesség vár.

— Nem vállalhat Magyarország jóvátételt a 250-ik paragrafus alapján magyar állampolgárok követeléseinek kiegészítése érdekében sem. Ezt erőketelen követelésnek tekintjük, mert a békeszerződés megsértéséből származnak azok, amelyeket nem mi, hanem mások sértettek meg. Magyarország nem mondhat le arról a védelemről, amelyet neki a 250-ik paragrafus nyújt, de nem mondhat le arról a védelemről, visszamenőleg a multira nézve sem. Hajlandók vagyunk azonban a multra nézve barátságos megegyezésre azokon a kereteken belül, amelyeket a Népszövetség előtt is bejelentettünk.

— Magyarország érdekében áll, hogy bizonyos, olyan általunk is jogosnak ismert követelések tekintetében, amelyek sem nem jóvátételi természetűek, sem nem ismertettek el olyan terheknek, amelyek az 1943-ig fizetendő annuitásokba betndhatók, tehát a mostani annuitásokon felül is esetleg Magyarországot terhelik, financiaális alapon keressünk méltányos megegyezést, még pedig úgy, hogy az ebből esetleg Magyarországra háramló terhek 1943 után és ne 1943 előtt egyenlítőssének ki.

— Végül az a követelés, hogy azért fizessünk jóvátételt, hogy ezzel Magyarország pénzügyi függetlenségét megvásároljuk, ellentétben állónak véljük a békeszerződés szándékával. Ez csak Magyarország szorult helyzetének kihasználására irányul, amelynek céljához a magyar kormány segédkezett nem nyújt.

A miniszterelnököt beszéde végén hosszantartó éljenzéssel és tapssal ünnepelték.

A december hó 11-iki, szerdai ülésen a közhasználati gépjárművekről és a közjegyzők nyugdíjintézetéről szóló törvényjavaslatokat tárgyalták le.

A december hó 12-iki, csütörtöki ülésen a fővárosi mandátumok meghosszabbításáról és a kortólott felelősségi társaságokról szóló törvényjavaslatokat szavazták meg.

A december hó 13-iki, pénteki ülésen a katonai büntető-törvénykönyv tárgyalására került sor, amelyet változatlanul elfogadott a felsőház. Hozzászólás nélkül fogadták el ezután a négy hajózási és tengerijogi egyezményt, majd pedig megszavazták Östör József és társainak a Balaton természeti szépségeinek megvédéséről szóló indítványát, amely ilyenformán most már országos határozattá emelkedett, tekintettel arra, hogy a képviselőház már hozzájárult az indítványhoz.

A felsőház legközelebbi ülését január havában tartja.

Az Egységspárt értekezlete.

Az Egységspárt december hó 12-én, csütörtökön értekezletet tartott, melyeken azokkal a módosításokkal foglalkoztak, amelyeket a képviselőház közigazgatási bizottsága a fővárosi törvényjavaslat egyes szakaszainál fogazatosított. Többek felszólalása után Schandl Károly hivatkozott arra, hogy az ország mezőgazdaságának ezernyi szála fűződik a fővároshoz és ezért fontos, hogy a mezőgazdaság a főváros törvényhatóságában megfelelő képviselőhöz jusson. Azt kérte, hogy a mezőgazdasági

BÉRGER IGNÁTZ
(Cégtulajdonos BARTÓK ÜDÖN)

Bndapest, IV., Károly-kő ut. 28. (Közp. Városház.)

Mindennemű valódi tájfékpa és szlpa, borostán, angol Bruyere papírok, sátabatok, sakk- és domino-játékok a legjobb minőségben.

Javítások elfogadók.

Ezen hirdetés bemutatása ellenében 5% engedmény jár.

Alapítva 1892

érdekképviselet számát kettőről négyre emelik fel.

Bethlen István gróf miniszterelnök nyomban válaszolt a felszólalásokra. Előrebocsátotta, hogy a főváros nem egyike a sok városnak Magyarországon, hanem fővárosa az országnak, ami annyit jelent, hogy kulturában, politikai téren, sajtó terén és sok más tekintetben vezetője az országnak. Általános politikai szempontból tehát indokolt a fővárossal szemben, hogy olyanok vezessék, akik előre is látnak egy kicsit. A fővárosnak mindig törvénye volt, amely sokban eltért azoktól a törvényektől, amelyek más törvényhatóságra voltak érvényesek.

— Azoktól, akik érdekképviselet címén lesznek tagjai a törvényhatósági bizottságnak, nem azt várjuk, hogy ott pártpolitikát folytassanak, ellenkezőleg, az a kívánság, hogy legyenek olyanok a törvényhatósági bizottságban, akik a napi pártpolitikai kérdéseken felülemelkedve, tárgyilagosan itélik meg a kérdéseket. Javasolták azt is, hogy a tanácsok kinevezésére ne a kultuszminiszter gyakoroljon befolyást, hanem a főpolgármester. E mögött a kérdés mögött megint pártpolitika rejlik. Egyébként is visszaélés az autonómia jelszavával az a követelés, hogy a kultuszminiszternek ne legyen befolyása a főváros kulturpolitikájára, amely mérvadó az ország kulturájára. Kérte a pártot, hogy e kérdés elbírálásánál vegye figyelembe ezeket a szempontokat.

Ezután Scitovszky Béla belügyminiszter ismertette részletesen azokat a módosításokat, amelyeket az egyes szakaszokhoz benyújtottak.

Az értekezletet pártvacsera követte.

Októberben 6.1 millió pengős hiányt mutat az államháztartás.

A pénzügyminiszter az elmúlt héten tette közzé az októberről szóló jelentését. Ebből kltünik, hogy októberben az államháztartás bevételai 72.8 millió pengőt tettek, vagyis jóval alatta maradtak a múlt év októberében 83.5 millió pengőre rugó bevételnek és nem érik el az előirányzott 78.3 millió pengős bevételt. Itt tehát 6.1 millió pengő hiány mutatkozik az előirányzathoz képest.

Ujabb hatvanöt milliós hitelhez jut a mezőgazdaság.

A kormány tagjai december hó 13-án Bethlen István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen Wekerle Sándor pénzügyminiszter bejelentette, hogy a svéd gyufakölcseknél harmadik részlete a jövő évi január 15-én leszámításra kerül. Ezzel újabb 65 millió pengőnyi összeg fog mezőgazdasági hitei formájában a közgazdasági élet rendelkezésére bocsátatni. A minisztertanács ezután behatóan foglalkozott a takarékosági bizottságnak azzal a javaslatával, amely az állami magánépitkezéseknek a kereskedelemügyi minisztérium kebelében való egységesítésére vonatkozik. A minisztertanács elvileg hozzájárult az egységesítéshez és felhatalmazást adott a kereskedelemügyi miniszternek a részletes szabályzat tervezetének kidolgozására.

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

Ujabb rosszindulatú sajtótámadás Magyarország ellen.

A párisi *Petit Parisien* című újság újabb rágalmozó és rosszindulatú cikkben rátámadt Magyarországra a jóvátételi kérdés miatt. Azt írja, hogy a mult végleges felszámolója Magyarország hajthatatlansága és rosszindulata akadályozta meg, amely a trianoni szerződéssel ellentétben megtagadja, hogy 1913 után bármilyen jóvátételt fizessen és így Csehországot az a veszély fenyegeti, hogy három évtől éven keresztül bizonyos összeget kell fizetnie felszabadítása címén. Miután a cseh és oláh érdekek közösek, a két állam kormánya egymás között vizsgálja meg a helyzetet és olyan közös eljárásban akar megállapodni, amely szükség esetén a nagyhatalmak eljárásának kiegészítésül és a vállalt kötelezettségek (?) betartására fogja szorítani a budapesti kormányt. Lehetetlen megengedni, — végzi a cikk — hogy a magyar állam, amelynek virágzása kétségtelen, amelynek költségvetése egymilliárd frankot ér el és amely költségvetésének egyharmadát fegyverekre fordítja, abba a helyzetbe jusson, hogy kötelezettségei alól nemcsak kibújhasson, hanem a szerződés rendelkezéseinek nyilvánvaló megsértését arra használja ki, hogy állig felfegyverkezzen. Magyarország rosszindulatára

azzal kell válaszolni, hogy e kérdést egészen egyszerűen a jóvátételi bizottság elé utalják és Magyarországot nyomtatékosan felhívják, hogy hajtsa végre szigorúan a szerződést.

A *Petit Parisien* tudvalevően a kisantant párisi szócsové és így cikkének minden egyes szava a kisantant sugalmazására íródott. Felesleges rámutatnunk arra, hogy a cikk az első betűtől az utolsóig szemenszedett hazugság.

Az oláh külügyminiszter Prágában keveri a kártyát.

Mironescu román külügyminiszter az elmúlt héten Prágában tartózkodott. Fogadta a prágai és a külföldi sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy Romániát ezidőszert főképpen a keleti jóvátételi kérdések érdeklik, amelyeknél — szerinte — a mérleg serpenyőjére sokkal inkább esik a politikai szempont, mint a pénzügyi. Az adósok között az egyik állam ellenállásával találta Románia szemben magát (a miniszter Magyarországra céloz), amely „tisztára politikai okokból” nem hajlandó fizetni. Ez állam játékán átláltak — mondotta Mironescu — és nem veszik tekintetbe érvelését, amelynek célja az, hogy az egyenletlenség továbbra is fennálljon.

Minderre megfelelt az elmúlt héten a felsőházban Sztérényi József báró és Bethlen István gróf miniszterelnök. Beszédeiket a „Mi hír a politikában” című cikkben találja meg az olvasó.

Csendélet a cseh parlamentben.

A prágai képviselőház egyik mult heti ülésén a kommunisták lármás obstrukcióval zavarták Udrzal miniszterelnök kormánynyilatkozatát. A kommunisták tíz percnyi lankadatlan sipolás után tíz percig a padokat döngették, majd tíz percig ütemes kórusban való kiáltásokba kezdtek. A karzaton tartózkodókat csak erőszakkal, valóságos birkózás útján lehetett csak eltávolítani. Később a tüntető kommunisták változatosság kedvéért az Internacionálé és „Vörös zászló” című dalt énekelték, majd petárdákat sütöttek el, a parlamenti nyomtatványokból gyurt papircsomóikkal megbodólvá a miniszteri padokat. Egy ilyen papircsomó Benes külügyminiszter fejét érte. Az elnök végül is az ülést felfüggesztette.

A szovjet tüzzel-vassal irtja a vallást.

A londoni „Morning Post” című újság egyik legutóbbi számában a következőket írja: „A szovjet urainak vallásüldözése azt mutatja, hogy Sztalin, a szovjet vezére,

Notterpeck és Mokossényi

orvosi műszer- és kötszer-üzem

BUDAPEST,

Főüzlet:

VIII., József-körút 31/b.

(Kölcsey-utcai oldal)

Üzem:

VIII., Német-utca 28. sz.

Telefon: József 414—35.

Mindennemű speciális:

Művégtagok
Tehermentesítő gépek
Műkarok
Műkezek
Testegyensúlyozók
Modern és egészségügyi haskötők

Sérvkötők
Ludtálpeláték
Orthopádcipők
Gumiharisnyák
Kötészek
Fűzők

Magyarországon a speciális alumínium-műlábak egyedüli készítői.

rettenetesen fél a papságtól, a nép szellemi vezéreitől. Az ellenforradalmi uralom vádja alapján a lelkészek egész sorát végezték ki, de ezek a vádak mind hamisak, mert a papság ma Oroszországban kevesebbet törődik a politikával, mint valaha. Oroszországban az egyház hívei nem tudják megérteni, hogy a nyugati művelt országok kormányai hogyan állhatnak összekötöttesben a szovjet-kormányal. A Donec vidékén nemrégén vallásellenes kongresszust tartottak, amelyen négyezer szentképet nyilvánosan égettek el. Karácsonyra a szovjet még fokozta a vallásellenes propagandát. Moszkva közelében számos templomot raktárrá és klubhelyiséggé alakítottak át.

A keleti jóvátételi értekezlet két olasz tagja Budapestre érkezett.

Az elmúlt héten Budapestre érkezett a keleti jóvátételi konferencia két olasz delegátusa: Brocchi és Buti. A pályaudvaron az olasz küövetség kiküldött tisztviselői üdvözölték a delegátusokat, akik megérkezésük után a Dunapalota-szállóba hajtottak. A két delegátust Grandi olasz külügyminiszter küldötte Budapestre azzal a megbízatással, hogy a magyar kormánnyal behatóan megtárgyalják a jóvátételi kérdés egész anyagát.

Lemondott a görög köztársaság elnöke.

Konduriotisz tengernagy, a görög köztársaság elnöke, egészségi okokból lemondott állásáról. Venizelosz miniszterelnök és lemondás hírére azonnal pártközi értekezletet hívott össze. Az elnökválasztáson Zaimiszt, a szenátus elnökét választották meg a köztársaság új elnökévé.

A magyarok kivágták és megették az ellenség szívet.

A Krajovában tartott legutóbbi oláh diákkongresszus alkalmával a szónokok egy része azt követelte, hogy az oláh egyetemre és főiskolákra csak korlátozott számban vegyenek fel magyar hallgatókat. A gyűlölködés egyik magyarzata az, hogy az oláh fiatalságba még gyermekkorában belenevelik a magyarok gyűlöletét. A hivatalokban, az iskolákban, otthon a családban, a katonaságnál és mindenütt a magyarok ellen izgatják a fiataloságot. Még az iskolakönyvek is hemzsegnak a legvaditobb hazugságoktól, amiket a magyarokról irnak össze az oláhok. Az egyik negyedosztályos elemi iskolai tankönyv szóról-szóra a következőket írja a magyarokról: „Testalkatuk zömök, fejük nagy, szemük kicsiny, orruk tömpe, karjuk lefőgő, mint a majmoké. Mindig lovon ülnek, rövid görbe kardot viselnek és a vadállatokhoz hasonlóan ordítanak. Levágták az ellenség fejét, a koponyából kupát készítettek és ebből ittak. Az ellenség szívet megették.”

Egy arzéngyilkos asszonyt halálra, hármat életfogytiglani fegyházra ítélték.

A szolnoki királyi törvényszék december hó 13-án és 14-én tartotta meg a nagyrévi arzéngyilkos asszonyok első csoportjának főtárgyalását. Amint ismeretes, a királyi ügyészség negyrenkét vádlottat tartóztatott le a tömegbűnperrrel kapcsolatban s a vád mindnyájukkal szemben az, hogy arzénméréggel meggyilkolták valamelyik hozzátartozójukat.

Az ügyészség november hó elején öt gyanúsítottal szemben adott ki vádiratot, de a vádlottak közül csak négyen állhattak a bírák elé, mert az ötödik, Pápai Lajosné, a szolnoki ügyészség fogházában, kinzó lelkiismeretfurdalásai közepette megöregült.

December hó 13-án Holiba Károlynét, Sebestyén Bálintnét, Lipka Pálnét és Köteles Istvánnét vonta felelősségre a törvényszék. Holiba Károlyné 1924 október 6-án tette el férjét láb alól arzénrel. Sebestyén Bálintnét gyilkossággal való felbujtással vádozta a királyi ügyészség. Sebestyén adta ugyanis a tanácsot Holiba Károlynénak, hogy a falu rémétel, az időközben öngyilkossá lett Fazekas Gyuláné bábaasszonytól vásároljon 80 pengőért örökségpárt, amellyel azután meggyilkolta férjét. Lipka Pálné három rendbell gyilkossággal, felbujtással és bírárszességgel terheltén került a törvényszék elé. A hatvanöt éves öregasszony arzénméréggel megölte Kardos Áronnét, majd Zsiros Györgyöt és Zsiros feleségét. Köteles Istvánnét pedig rávette arra, hogy első férjét, Kókai Jánost, méreggel pusztítsa el. Lipkáné légyapírrol olvasztotta le a mérget, melynek hatását előbb csirkéken próbálta ki. A negyedik vádlott Köteles Istvánné, Lipka Károlynétől kapta a mérget, amellyel első férjét, Kókai Lászlót, meggyilkolta. Kötelesné pálinkában adta be férjének a haláltokozó mérget, amit férje fel is hajtott. A méregről Kókai azonban csak rosszul lett s csak egy hét múlva, a levesébe adott újabb mérgeadagotl pusztult el. Kötelesné a Lipkánétól kapott mérge maradványait egy kis üvegben férje koporsójába rejtette, azt remélve, hogy ezzel örökre eltünteti a gyilkosság nyomait. A mérget, a holtest kiásása alkalmával, megtalálták a koporsóban.

A rendkívül nagy érdeklődéssel kísért törvényszéki tárgyalás alkalmával Holibáné minden előző beismerését visszavonta, végül is ellentmondásba keveredett és bevallotta, hogy ő adta be a mérget urának. Egy kérdésre azt felelte, hogy fogalmát semmisen a tiszparancsolatról és azt soha sem tanulta.

A 74 éves Sebestyén Bálintné visszavonta minden előbbi beismerő vallomását és megmaradt konok tagadása mellett.

Lipka Pálné a három gyilkosság közül csupán egyet ismert be, a többit tagadta.

Köteles Istvánné, cinkostársaihoz hasonlóan, tagadott mindent. A törvényszéki elnök ráolvasta, hogy a nyomozás so-

rán beismerő vallomást tett, most pedig előbbi vallomását visszavonja.

A vádlottak és tanúk kihallgatásának befejezése után Kronberg János ügyész vádbeszédében kifejtette, hogy enyhítő körülmény ezekre a vádlottakra nincs, mert a vádlottak ömögukat fosztották meg az egyetlen nyomatékos enyhítő körülménytől, attól, hogy beismerő vallomást tettek volna. Mind a négy vádlottra a halálbüntetés kiszabását kéri.

Ezután Virág Gyula védő mondomta le védőbeszédét. A bűncelekményeket a földéhség, a nyomor, a kenyer irányította, mert sosem szabad elfelejteni ennek a falunak elszigetelt helyzetét s azt sem, hogy ezek a bűncelekmények mind a földosztás előtt történtek. Ha itt más viszonyok lettek volna, nem fordult volna elő a bűncelekmények sorozata. Nem fordulhatott volna elő akkor sem, ha az orvos nem egyszer egy héten jár ki a községbe.

Kovács Gábor ügyvéd, Sebestyén Béláné és Köteles Istvánné védője védőbeszédében a következőket mondomta:

— Huszonöt esztendő óta ismerem Nagyrév életét. A legsebb típusú tisztavölgyi magyarok élnek itt, akik a futóhomokból paradicsomot csináltak. Mosolygóskepmű asszonyok dalolva segítettek férjeiknek legnehezebb munkájukban. Az utolsó huszonöt esztendő alatt vagyon elleni bűncelekményért, sőt még olyan legényes virtuskodásért, kocsmai verekedésért sem ült börtönben nagyrévi ember. A Tiszazug gazdasági és erkölcsi képméne eltorzulása a háború utáni gazdasági válság következménye. Elszegényedett a Tiszazug. Éveken át ki volt kapcsolva a forgalomból s nem esoda, hogy a gazdasági leromlást nyomon követte az erkölcsi leromlás. A szegénység volt annak is az oka, hogy nem tudtak orvost és patikát tartani. Ha valaki beteg lett, Cibakházára vagy Tiszakürtre kellett vinni orvoshoz. 1921-ben történt, hogy egy fiatal asszony, aki a csecsemőjét akarta orvoshoz vinni Tiszakürtre, megfagyott csecsemőjével együtt a tiszakürti országuton. Ennek a szerencsétlen gazdasági helyzetnek a következménye az is, hogy az asszonyok nem mernek szülni, mert tudják, hogy gyermekeiket csak tudatlanságra, nyomorra, betegségre, bűnre nevelhetik. Meglazult a házasság erkölcsé. Azok között a vádlottak között, akik most a törvényszék előtt vannak, van egy, aki öt férfit el gyűft. De meg-lazult a szülő és gyermek közti viszony is. A gyermekek a nyomor következtében alig várják, hogy hozzájussanak szüleik kis vagyonához. Nem esoda, hogy egy közönséges bába a nagyrévi asszonyoknak nyakára tudott ülni. A bábának egyébként is mindig szuszogtató ereje van a faluban. Sokszor ült itt Fazekas Gyuláné a vádlottak padján, de mindig ki tudott menekülni a törvény kezéből. Éppen emiatt bíztak benne vakon. És

ez a bizalom még hatalmasabbná nőtt, amikor 1924-ben a királyi ügyészség nyomozást indított bizonyos mérgezési ügyekben s a nyomozást be kellett szüntetni, mert nem akadt elég bizonyíték. A védő ezután Sebestyén Bálintnak a bűnperben való szerepéről beszélt részletesen.

Ezután az elnök a vádlottakat szólította maga elé, akik valamennyien felmentésüket kérték.

Hosszabb szünet után a bíróság kihirdette ítéletét, mely

A keveremesi „Faluszövetség” megdőböntő adatai a bankok kiméleflenségeinek következményeiről.

Domsik András, a Keveremesi Polgári Olvasókör elnöke, a helybeli gazdaszövetség nevében egy rendkívül figyelemreméltó felterjesztést juttatott el „Falu” Országos Földmivesszövetség központjához. A felterjesztés beszámoló az okirati kényszer törvényjavaslat kedvezőtlen fogadtatásáról, megdőböntő adatokat sorol fel a vidéki bankok kiméleflenségeinek következményeiről, felhívja a figyelmet a kormány gabonavásárlási akciójának a kisgazdaságok személynél várható veszedelmeire, végül pedig a dohánytermelés állami segítséggel való fejlesztését sürgeti. A felterjesztésből az alábbi részleteket közöljük:

Az okirati kényszer.

A közelmúltban az igazságügyminiszter ur által benyújtott okirati kényszer törvényjavaslat nemcsak a jegyzői karban, hanem általában a közönség körében igen nagy felháborodást keltett, nagy megnyugvással vettük azonban a napirendről történt levételét.

Mi, akiknek annyi ügyes-bajos dolgunk van, tudjuk a legjobban, hogy mit jelent egy közjegyzői okirat, vagy mit jelent az ügyvédi kölcsönkövetítés, vagy ügyvéd által készített bármilyen okirat. Utíng eléig már az, hogy a bajbajutott peresfelek az ügyvéd igénybevételét csak kevés esetben mellőzhetik. Hozzáfűzzük azonban, hogy az ügyvédek közt is találni olyat, aki az emberiség állapotszámjára helyezkedik.

Ami a jegyzők működését illeti, az okirati ügyekben általában véve szélesebb hatáskörrel kellene felruhálni őket, mert ők ismerik és érzik legjobban a nép bajait. Továbbá mindig a jegyzőket kellene megkérdezni, mielőtt új reformokat szándékoznak létesíteni.

Hitelkérdés és hitelszörnyűségek.

A mai formájában semmiképpen sem maradhat fenn az a visszáis helyzet, hogy a Magyar Nemzeti Bank bejegyzett cégeknek, önálló bankoknak közvetlenül ad kölcsönt, természetesen a gazdák által aláírt és bekebelezett okiratok alapján. Miért nem tehetné meg ugyanezt a Nemzeti Bank közvetlenül a gazdával, hiszen az is az ingatlan a biztosíték, amelyet a gazda ad. Mi szükség van arra, hogy csak a bankok közbejöttével jussunk kölcsönhöz, s így a helyett, hogy kapnánk a kölcsönt 8 százalékkért, kapjuk 14—18 százalékkért, de esetleg még hatalmas közvetítési díjat is kell fizetni az ügyvédnek, vagy annak, aki közvetíti a kölcsönt.

Ugy olvassuk az újságokból, hogy a mai türethetetlen pénzügyi viszonyok már egy kissé a javulás felé irányulnak. Ha ez a javulási folyamat tartós lesz és állandósul, akkor 60—65 éves hosszulejárata amortizációs kölcsönrel kellene kicserélni a gazdasági adósságot mostani drága kölcsönre. De nem olyan formában, mint azt néhány kisgazda tette, akik az egyik banknál lévő drága kölcsönöket átvitték a másik bankhoz azzal a reménnyel, hogy az ott olcsóbb lesz, miután arra tényleg ígéretet is kaptak. De mi történt? Az átvitellet járó óriási költség, ki- és betáblázás, követítés stb. teljesen tönkretette a gazdákat. A kicserélés esetén mellőzni kell minden követítést, közjegyző közbejöttét, illetékmentesen, vagy legalább igen mérsékelt illetékekkel kell lebonyolítani az új kölcsönt, miután már az illeték az illetéket lerótták a kölcsönnyellett létrejötté alkalmával, esetleg már két ízben is. A legegyszerűbb módja volna ennek a községi takarékpénztárak felállításása szövetségi alapon, vagy az OKH központot ilyenre alakítva, társulva több hasonló célt szolgáló altruista intézettel.

Ha valahogy nem jön sürgősen segítségünkre a kormány, rövidesen elvérzünk, már pedig nem lehet célja a kormánynak, hogy 70—80 százalékban elveszítse az adóalanyt.

Mindezzel kapcsolatban még megjegyezzük, hogy akadnak bankok, melyek a legválságosabb időben sem mentek a kamattal feljebb 12½%-nál és engedmények tekintetében a legmesszebb-

szerint bűnösnek mondja ki valamennyi vádlottat a terükre rótt eseményekben és ezért Lipka Pálnét költőtálati halálra és tíz évi hivatalvesztésre, Holyba Károlyt, Köteles Istvánt és Sebestyén Bálintot pedig életfogytiglani fegyházra ítélték.

A vádlottak fellebbeztek az ítélet ellen, mert mint egyenként mondták: „Sokallom”. Az ügyész a három életfogytiglani ítélet ellen fellebbezett súlyosbításért.

A nagyrév gyilkosok második csoportja rövidesen a bíróság elé kerül.

menő előzékenységet tanúsították, de a vidéki bankok túlnyomó része Békéscsabán és vidékén a legválságosabb időben vagy könyörtelenül felmondta a kölcsönt, vagy 25—50%-os tőketörlesztéshez ragaszkodott, ami aztán előidézte azt a rettenetes helyzetet, hogy számtalan kisgazdasági családnak kihullt a szájából a kenyér, sőt odalett a tőre levágandó egyetlen malackája is és iskolaköteles gyermekeik lábbeli nélkül maradtak. Nagyon sok kisember az aratással és csépléssel keresett 5—6 q búzát már tavasszal zöldbuzaként eladta, s így kénytelen már most a kenyérnek való búzát venni, 2 q tengeri árúból 1 q búzát.

De nemcsak a kisgazdaságok vannak így, hanem 40—50—60 holdas gazdák is, akiknek a búzatermését a katasztrófális fekete rozsdá annyira tönkretette, hogy előre eladott kötelezettségének sem tudott eleget tenni. Hogy azt rendezze, vagy a bankból vett fel kölcsönt, — ha ugyan még kapott, vagy tengereladásból fedezte, de miből fogja a tavaszi fizetési kötelezettségét rendezni? Volt eset, amikor a bank augusztus hó folyamán lejárt 3—400 pengős váltóját felmondotta az adósnak és amikor összetett kézzel könyörgött hosszabbításért, azt mondta neki a bank igazgatója, adja el a földjét és fizesse ki az adósságát, mert kilitás van rá, hogy 30—40%-kal lejjebb megy a föld ára. Ez a tanács megálna a helyét akkor, ha a baj nem általános volna, hanem csak szórványos. De most kinek van pénze rá? Ki tartja földet a mai nyomott terményárak mellett bármily alacsony áron is jövedelmöznek?

Addig is tehát, míg jobb viszonyok nem lesznek és új termést nem kapunk, a bankoknál intézkedni kellene aziránt, hogy a tőketörlesztésektől álljanak el és a prolóngálás tekintetében méltányosan járjanak el. A kimélefleni eljáró bankoktól pedig vonják meg a Nemzeti Bank támogatását.

Érdekes, hogy éppen azok a bankok, melyek most oly kimélefleni bálnak el a felekkel, annak idején elárastották a vidéket a legmesszebbmőre ígéretekkel és kecsesegető ajánlatokkal hálóták be a jóhiszemű földmivessépet.

Az állami gabonavásárlás veszedelmei.

A kormánynak az az akciója, amely a gabona évszavasárlásával kíván célt elérni, tudniillik a gabonaár javítását, igen szép és jóhiszemű, de gyakorlatban nem válik be teljesen, miután már a kisgazdatársadalom birtokában igen kevés készlet van. Így tehát a jóhiszemű terv fordított célt szolgál, amennyiben, ha ennek az akciónak nyomán nagyobb áremelkedés lenne, az csak a kereskedők érdekeit szolgálja hátrányozottan és hátrányosan befolyásolná azokat a kisgazdáknak az érdekeit, akik már ezután a korpát veszik egészen újig. Viszont még hátrányosabb a túlnyomó kisgazdaság számára, akik már jelenleg is kenyérnek való buza vételére szorulnak. Ilyen pedig még falun is rendkívül sok van.

Ami az adók egyszerűsítését és csökkentését illeti, az a véleményünk, hogy különösen indokolt esetekben törlesnek és hosszabb halasztásoknak van helye. Az adóbejárat terén kimélefleni eljárást, az adóhátralékra mérsékelt kamatot és mérsékelt végrehajtási illetéket kérünk. Továbbá ne történjék meg az, hogy a pénzügyminiszter utasítja a pénzügyigazgatóságot kimélefleni eljárásra, s ezekben az adóvégrehajtó közegek a legszigorubb eljárást teszi folyamatba.

A dohánytermelést újból fel kellene lendíteni, hisz a háború előtti időkben az tartotta fenn a községet, különösen a mi közséünkben minden második ház dohánytermelő volt. Ez azonban most csak úgy volna lehetséges, ha az állam (miután a háboru alatt ezen termelés ugyszólván teljesen megszűnt és így az ahhoz szükséges felszerelés elpusztult) kamatmentesen bocsátana kölcsönt és esetről-esetre öt éven keresztül a termény árúból vonná azt le, úgy, mint azt 1923—25-ben tette a 10 holdon felüli termelőkkel. Ebbe a kategóriába azonban akkor egyetlen egy kisgazda sem esett bele, mert a tíz holdon aluli termelők ebben a kedvezményben egyáltalában nem részesültek.

BETLEHEMI CSILLAG FÉNYE.

Betlehemi csillag fénye,
Szállj le hozzánk e vak éjbe,
Szállj szívünkbe szeretet!
Im rajtunk ül a sötétség,
Nézd a sorsunk esupa kétség,
Jer segítsd e nemzetet.

E világnak megváltója,
Fájó sebek gyógyítója,
Kicsi Jézus, légy velünk!
Pártos bűnben, gyötrő bűnben,
Itt vergődünk szomorúan —
Oh segíts! mert — elveszünk.

Gyűlöletnek vad tüzetől,
Nézd a jobb is, hogy megszédül,
Nézd, mint pusztul minden itt...
Adj hű szívet, böles nyugalmat,
Munkát, békét a magyarnak,
És boesáds meg véteit.

S bűneink, ha megbocsájtod,
Gyűjts szívünkbe tiszta lángot,
Hont szeretni igazán.
Add, hogy egymást megbecsülve,
Szébb jövőnkért lelkesülve
Féltőn csüngjünk a hazán...

Betlehemi csillag fénye,
Szállj le hozzánk e vak éjbe,
Szállj szívünkbe szeretet!
Örömtelen sötétségből,
A sok bajból, sok kétségből
Emeld föl e nemzetet.

NOSKÓNÉ. FÁBIÁN EMILIA.

A rab magyar hegyek követei.

IRTA: ZALAI JÓZSEF.

Hópihék játszanak a levegőben, csendes játékot. Amikor kifáradnak, egymásután odatelepednek a fenyők kiterjesztett szárnyaira. Gyengéden simulnak a tülevelek közé és hermelin-prémekkel szegélyezik a zöld ágakat. Olyan az erdő, mint egy szép menyasszony, akit most visznek az esküvőre.

Fenyőerdő... De gyönyörű is télen, amikor a hegyek fejét disziti, örökké égő diadémával. Zöld kövei sziporkáznak s glóriás fénnel vonják be azt a hegyóriást, ahol élnek, míg lehetük balzsam gyanánt száll szerte szét, amikor vállaira kapja az alkonyi szél.

A fenyők élete csupa költészet. Szabad légben a hegyek regényes ormán örök gyanánt állnak e büszke fák, koronás fejük csak akkor hajol meg, amidőn az alkonyi tündére odaszoritja ajkát a balzsamot lehelő fához, hogy magába szívja annak életerejét.

Kemény derekuk inkább törik, de meghajolni nem tud soha.

Ha néha egy-egy kidől közülük, szótlanul terül el a földön, társai megzokogják az esti órán, könnyeznek né-

mán s szívük vére ott kristályosodik ki a téli éjszakában a dermesztő hideg tüzenél.

Kitekintek ablakomon az utca zajos világába, ahol forr minden s az élet ezerarcu hölgye pillanatonként változtatja ruháját. Egykedvű emberek sietnek, mint a hangyaboly megzavart lakói... oly jól esik a mozgalmas valóság.

Az ég alján lomhajárású felhők usznak, megtelt lelkükből kiszakad a fehér könny, míg egyszer csak nyugaton meghasad ez a nehéz kárpit. Egy kis lilaszínű sugár szokik ki rajta... egyenesen a szobámba jön.

Egy elkésett téli napsugár, amelynek hideg fénye nem melegít már.

A szürke házak előtt, ott a járda tövében, valami változás állt be. Mintha kicserélték volna a hétköznapi képet, új keretbe, új színt loptak s az egyhangú fekete aszfalt színét zöld váltja fel, a nehéz levegőt balzsamtól áradó életerős illat, amely kicsap a karsu fenyők lelkéből s terjed gyorsan tova az utcákon át, hirdelve a hívó emberiség nagy karácsonyát.

Karácsony... A betlehemi jászol szava csendült meg a lelkem mélyén. A rég letűnt gyermekkor varázsa szállt felém, az a sok és változatos kép, amelyet a lélek tüze égett a gondolat fehér lemezére. A képzelet dicsőséges alkotása, amelyek kergetnek járatlan utakon át, a sejtelmek világából... mind oda vezetnek vissza egy szobába, ahol valamikor egy fehérterítés asztalon a zöld karácsonyfa állott s gyermeki lelkünk kicsapó lángja betöltötte a szobát. És akkor egy jószágos anya szeméből édes könnyek váltak ki és perogtak, mint a megolvadt lélek rubinkövei, amikor ott térdepeltünk a Jézuska fája előtt, hallgató ajakkal, imádságos lélekkel.

Azóta sem hült ki a szívem hevítő érzés, bár sok minden megváltozott. Világháború, emberpusztulás, trónok összedőlése, országok, birodalmak megtépettsége, véresen lángoló forradalmak multak el. Recsegett, ropogott minden, mintha sarkából akarna kizökkenni a föld, amely megunt terhet s le akarja rázni magáról az embereket.

Egy nagy földindulás közepette csak kettő maradt ugyanaz: a karácsony s örökzöld fája, a kis fenyő.

Akkor régen még hatalmas volt Szent István országa. A Kárpátoktól az Adriáig terjedt, ma kicsiny, szegény és megtépett. Olyan, mint a villámtól sújtott fa. A trianoni sebekből egyre hull a vér, mert marja egymást a magyar.

És mégis csoda történt. Évről-évre megismétlődő csoda, amikor a krisztusi szeretet hetében láthatatlan szellemek sietnek fel a Kárpátok, a kincses Erdély, az Irottó hegyei közé, oda, ahol idegen járom alatt, zöld fenyvesek alján rab magyarok élnek csipkés homloku házaik mögött s titkon ellopják a fákat és idehozzák nekünk karácsonyi üdvözlőtül, hogy e szent ünnepen újra egyek legyünk a bensőséges mély és már-már elfelejtett magyar irredentában, amely karácsony táján ujult erővel lángol fel mindazért, amit remélünk és amit elvesztettünk.

Kivágatták magukat ezek a kis fenyők, hogy itt találkozzanak az ország szívében. Eljöttek a rab magyar hegyek követei karácsonykor hozzánk. Ugy jöttek, mint a mártírok.

Ott találtam őket megkötözve, szalmaguzsba lenyü-

gözve, az egykori szabad hegyek rablakóit, a Dunaparton. Megsajnálta őket, mert magasból hullottak le, akárcsak nemzetünk, onnan, ahol nincs korlát. Ma itt fekszenek, összetört tagokkal, akárcsak jómagunk, az elszakított bércceinkről letaszított koronás fők. Sorsuk a miénk. A kemény magyar sors.

Nagy a tolongás körülöttük, mindenki akar egyet... s ha sikerül megvenni a kiválasztott fát, akkor megszabadítják bilincseitől s viszik oda, a kacagástól hangos gyermekszobába. Utközben azután szépen elrendezi lenyűgözve tartott szárnyait...

Másnap is ott jártam a Dunaparton, keresem a fenyőtábor... nincs. Katonái mind szétszökdöstek a városba, ki erre, ki arra, hogy elvigyék a bércs Erdély, a havas Tátra és a mélyes fájdalma Karsztok üdvözlét minden lakásba, hogy azután titkonő nagy reményeikkel besurranjanak közénk és gyujtsanak, mint a cserfában felcsapó izzó és tüzes láng.

Minden magyar falusi házba jutott egy. Kinek egész törzs, vagy csak kis ág, ott állnak mülábakon, vagy lógnak vékony aranyzárlakon, míg be nem köszönt a szent est. Akkor kigyul a fenyők arca, fényárban uszik az egész fa. Teljes diszt öltenek. Emlékeztést, boldogságot varázsolnak közénk egy kis időre a rab magyar hegyek követi, hogy azután a magas tetők büszke nemese itt haljon meg a régi hazai földön.

Amikor az est sötétje átölelve tartja az eget s földet, a város s falu minden pompája között te vagy a legjobb testvérünk, kis, átszökött zöld fenyő, mert eszünkbe hozod azt, hogy ott, a messze idegenben ma szintén zöld magyar karácsonyfák égnek és alatta titokban dobogó magyar szívek imádkoznak nagy feltámadásunkért...

S ha elszáll a szent ünnep, a karácsonyi béke, akkor az a bujdosó magyar irredenta, amelyet a magyar hegyek követi hoztak karácsonyi üdvözlétül onnan a végekről, majd annál jobban ég bennünk, bár a keeserű élet szelleme sokszor éles nevetéssel kacag tehetetlenségünk felett.

De talán még sem, mert üzennek az elszakított magyar hegyek.

JÉZUS FÖLDI ALAKJA.

golgothai tragédia óta a művészek ezrei festették, rajzolták és faragták meg a Megváltó arcát s ezekben a képzőművészeti ábrázolásokban egy bizonyos, állandó típus fejlődött ki, amelyet általában Krisztus-fejnek mondunk.

A Megváltó alakjáról és arcvonásairól nem maradt ránk semmilyen ábra, vagy pontosan részletező leírás. A művészek tehát a maguk áhitatos képzetére bízták magukat, amikor Krisztus arcát vászonra festették, vagy kőbe faragták. Amit Krisztus emberi alakjáról tudunk, édeskeves s azt is többnyire csak a hitelesnek el nem fogadható hagyománynak köszönhetjük. Az első egyházatyák szerint Krisztus személyében és arcvonásában nem volt meg az, amit általában férfiszépségnek mondanak. A vértanu Justinus a második században azt írja Krisztusról, hogy „szépség nélkül jelent meg, de mégis meghatott mindenkit.” Origenes szerint: „Arcán, bár nem volt szép, isteni fenség ömlött el.”

A művészek tehát ezt az isteni főséget, a jóság, szépség, tisztaság és igazság sugárzó szépségét hangsúlyozták alkotásaikban, az arc külső vonásait pedig képzelték s áhitatuk teremtetten meg, emellett azonban többé-kevésbé támaszkodtak a Megváltó alakjáról fenn-

A karácsonya alatt.

maradt hagyományra is. Így alakult ki lassanként a ma ismeretes, jellegzetes Krisztus-arc.

A hagyomány szerint Krisztus arcvonásait megörökítette némely vászondarab, amely arcával érintkezésbe került, alakjának körvonalait pedig megörökítette az a lepedő, amelybe sirbahelyezésekor elhelyezték. Az első keresztények idejéből maradt fenn az a legenda, hogy Abgar szíriai király megbetegedvén, követeket küldött Krisztusért, akinek csodás cselekedeteiről sokat hallott. Jézus a beteg királynak egy kendőt küldött, amellyel megtörölte volt arcát s ez a kendő híven megörökítette a Megváltó arcvonásait. A király a kendő pusztá megérintése által fölgógyult.

Veronika kendője mindenki által ismeretes jelenetről beszél. Amikor a jámbor szívi jeruzsálemi leány letörülte kendőjével a kereszt sulya alatt szenvedő Krisztus vért, verejtékes arcát, a kendő hűségesen megőrizte a Megváltó arcvonásait. Magának Veronikának a neve is erre utal, mert „veron ikon” annyit tesz görögül, hogy „valódi kép”. Ez a kendő, mint a kereszténység egyik legszentebb ereklyéje, ma is megvan s a római Szent Péter-templom kupolája alatt a husvéti istentiszteleten évenként meg is mutatják az ájtatos hívőknek.

A XII. században lett ismeretessé egy jeruzsálemi tisztviselőnek, Lentulusnak, a római szenátushoz küldött levele, amelyet Lentulus még Jézus földi életében írt s amelyben így nyilatkozik Krisztusról:

„Az utóbbi időben feltűnt itt Jeruzsálemben egy magas termetű, szép férfiú, hosszú, vállig érő hajjal, szeretetteljes, méltóságos tekintettel. Haja a názarethi lakosok szokása szerint középen ketté van választva, homloka magas és egyenes, orra és arca szabályos, szakállja hosszú és diósbarna, úgy, mint a hajzata, szeme sötét, ragyogó, okos, félelmet és csudlatot keltő. Soha sem látták őt nevetni, de gyakran látták őt sírni. Ha beszél, beszéde komoly és megfontolt, egész viselkedése szerény és mégis meggyőző erejű.”

Ezekből a hagyományokból alakult ki a hagyományos Krisztus-típus, amely azonban időnként módosuláson ment keresztül. Az üldözések idejében Krisztus mint fiatal ifjú szerepel, ő volt e művekben a Remény jelképe. Később, a kereszténység diadalmaskodása idejében mint dicső, áldást osztó és csodát tevő szent szerepel, a nyolcadik században, az éhségek és járványok korszakában a szenvedő emberiség számára szintén szenvedő Krisztust alkottak a képzőművészek. Csak az ezredik évben kerekedett felül ismét a remény, a megváltás eszméje s ekkor Krisztust úgy ábrázolták, mint akit vérvével és szenvedésével váltotta meg a bűnös emberiséget. Három szá-

zaddal később, az aszkétaság korában a Megváltót is *asz-kétai soványságának* festették s e változások mellett, amelyeket az egyes korszakok különböző felfogásai teremtetek meg, a nemzeti izlés is különböző Krisztus-képmásokat alkotott.

A fényképezés feltalálása azután biztosabb adatokat nyújtott a Megváltó arcvonásainak és alakjának megábrázolásához. A turini székesegyházban ugyanis egy négy méter hosszú és 1.40 méter széles vászonleplet őriznek, amelyről hiteles adatok bizonyítják, hogy ez volt az a *síri lepel, amelybe a keresztfáról levett Megváltó testét begöngyölték*. A lepel a keresztes háborúk idejében került Európába, ahol egy ideig Chambéryben őrizték. Egy nagy tüzvész alkalmával még a leplet magába rejtő láda is elégett, *maga a lepel azonban sértetlen maradt*. E csodának a híre csakhamar elterjedt egész Európában s ekkor a savoyai uralkodó Turinba vitette és az ottani székesegyházban helyezte el Krisztus leplét. A múlt század végén, 1898-ban a leplet lefényképezték s akkor a fényképen kitűnt, hogy a *lepelen levő sötét foltok közt a Megváltó arca s testének körvonalai láthatók*. A jelenség magyarázata az, hogy a Megváltó testét sirbahelyezése előtt áloe tartalmú kenőccsel és olíva-olajjal kenték be s ez az olaj a testre szorosan rácsavart lepelbe *valósággal belerajzolta a test körvonalaival s az arc vonásaival*. A Szent lepel tehát csodás módon megörökítette a Megváltó földi alakját s arcvonásait, amiért is méltó kegyelet tárgya az egész keresztény világ előtt.

A Szent-lepelről leolvasott Krisztus-képből megállapítható, hogy a művészek Krisztus-elgondolásai csaknem teljesen megfelelnek az igazi képmásnak. A művészi képzetet isteni sugallatra teremtő ereje tehát megálmodta a Megváltó földi alakjának arcvonásait.

SZENT ÉJSZAKA

IRTA: SOMLAY KÁROLY.

Talán a karaván titkos utijelét semmisítette meg, vagy talán a csendőrök előtt lecsuszott valami a nyelvéről: a vajda *melálesz*-nek, árulónak bélyegezte Zsityát, aztán örökre száműzték a törzsből.

A sátoros cigányok, — a *kortorárok*, — törvénye minden bűnre talál mentséget; de az árulást kegyetlen szigorral szokta megtorolni. A kiközösített roma többé nem lehet tagja semmiféle törzsnek.

Igy lett a Zsityából lenézett, megvetett *gletcsore*, települt.

Senki sem emlékezik már a községben, hogy mikor vert örököt magának a Sárkánytörésen. Az a nemzedék, amelyik látta, hogy mikor építette náddal hiazott kunyinját a nyírfás árok torkolásába, az már fejfák, keresz-

tecskék alatt várja Gábor arkangyal riadóját. Az új nemzedék meg azt hiszi, hogy a világ teremtése óta lakik itt a faluban. A közvélemény szerint Zsitya a földkerekség legöregebb embere és mégis olyan egészséges, hogy ha valamikor tán eszébe jut a halál: a saját lábán sétál majd az ismeretlen távlatokban élő, testnélküli lények sejtelmes honába . . .

A vén *more hártyaló*, vagyis kovács lett a faluban. Lovakt patkol, furót csinál, szántóvasat élesít, istállókat tapaszt és ha nem lop, hát cseberelget.

Nem is lett volna soha baja a törvénnyel, ha nem szereti a szőlőt és a vadpecsenyét. Oh, a *séllé* meg a *vádcsibe*. . . A nyárson sült fogoly meg az édes furmint és a hárslevelű . . . A venyegsorokról is meg-megszedegette a maga porcióját anélkül, hogy lelki nyugtalanságai lettek volna. Hiába vigyázott éjjel-nappal a szőlő-pásztor és a Fillencs kutya a hegyen, a Zsitya ravaszágán nem tudtak kifogni.

— Nincsen olyan kutya, amelyik a vén Zsityát megugatja, — mondotta a pásztor. — Szemmel köti az ebet. Vagy talán olyan szaga van, amitől fél a kutya.

Bár a fogoly volt a kedves csemegéje, az özet, de még a nyulat sem vetette meg. Hát iszen ezek is megpuhulnak a bográcsban.

Mint aféle uri kosztón élő ember, lenézte az ürgeöntő, szegény zsellért. Pedig cigányizlés szerint a káposztában főtt ürge a világ legfinomabb csemegéje.

Zsitya inkább tört vetett, hurkot rakott; sőt a puszkától sem irtózott.

Fegyverengedélyt, vadászjegyet azonban nem váltott. Talán száz ócska flintát koboztak el tőle a csendőrök; ősz és téli éjszakákon azért csak fel-felvillant a puskatüzecke a berekben, vagy a bükkösben. A tüzecke legtöbbször a Zsitya mákszórójából lobbant ki. A vadorzások miatt megmegyült a baja a hatósággal; de ő kutyába se vette a kótert. Leülte a fogságot; aztán megint megkezdte, ahol elhagyta.

Hát azért neheztelt reája a kis vadászterületet bérli kántortanító.

— Ugy tartja kezében a vén gazember a puskát, mint Szent Antal a liljomot; aztán mégis olyan biztos a lövése, hogy özetben esik előtte a vad. Lapockán találja ő még az apró özet is, — mondta bosszusan a kántor ur, mikor néha a vén *more* viselt dolgairól folyt a beszélgetés.

A jogos harag úgy felforralta az epéjét, hogy állandóan nyomozott Zsitya után. Sok-sok éjszakát áldozott fel, hogy tetten érje. Meg is orrolt a füstös a kellemetlen ellenőrzésért.

— Az erdeg dugja a zsákjába a ténsurat! Irigyli magá a segin csigánytul még a napfnyit is, — duzzogott, mikor a kántor egy szeptemberi holdfényes éjszakán lefűlte a kukoricatáblák szélén.

— Nem volt elég a büntetésekből? — förmedt rája. — Miért nem folytatod inkább a kovácsmesterséget? Nem fegyver, hanem patkó való a te kezvedbe.

— Méghogy patkó?

— Csakis.

— Nehizs má nekem a kálápács, tuggya . . . Vin vágyok . . . Mahónap magám patkolok el innét a Dévla csillagrajos birodalmába . . . Nem írek én má tebb kakukkiáltást . . . Má várakozsik reám Sen' Péter azs arankulcsokkal. Magára testálom a fujtatómat a csirkumdederumért, ténsurácskám.

Következő héten megint csak megszólalt a puskája az ákacosban. A fácának közé füstölt. Most baj nélkül ment a munka. Mert óvatos volt a vén kópé. Nem tévesztette szem elől, hogy az erdőnek füle, a mezőnek szeme van.

2.

Eljött a karácsony borzas szakállával, Elszakadt a csizmám, nem győzőm kapcával, — morogta a betlehemes fiukkal járó öregpásztor a dérvirágos ablakok alatt.

A magyar falvakon a szentestét, a vigiliát megbőjtölik. Mások csik, a Felvidéken mákos guba az ebéd. Éjféli

mise után kerül terítékre a hagyományos kocsonya a kulacsbal.

A plébános ur egyedül üldögél a szemeskályha mellett. Az ünnepi prédikációt tanulja. A káplán az egyházi kísértetében a szomszédos faluba gyalogolt, hogy egy haldoklót a szent viaticummal lásson el a hosszú utra.

Tartós hideg, magas hó volt ezen a bizonyos télen. A délelőtt még napfényes volt. Szinte káprázott a világításban a kásahó. Ilyenkor lehet látni némely helyen a *felhő-rém-et*, a *hegyi kísértet-et* is; ami csak láttani csalogódás. Az ember saját magát látja a hó felett fénylő tükörképen.

Délután már ködösre, zuzmarásra fordult az idő. Lomha pelyhekben a hó is pilinkélt. A köd olyan vastagon ereszkedett, hogy négy óra után besötétült.

A faluban mindenki tető alatt volt. Egyetlen élő lelket sem lehetett látni a mezőségen. Azaz csak egyetlen ember talpai alatt ropogott a hó.

Egy rongyolt szürbe burkolt alak dagonyázik a hőtenger rejtelmes-mélysegei felett a berek alján. Nehéz csizmaiban viaskodik a buckákkal. Apró szemével izgalmasan kutat a szűzféher lepelen, mert legjobb nyomravezető a friss hó.

Ki lehetne ez a setétségtől, néma magánytól, dermesztő hidegtől nem félt halandó, ha nem a vén Zsitya?.. Mi önéki a karácsonyest szent bája, titokzatossága, mikor arról van szó, hogy zavartalanul garázdálkodhatik a pagony ölen?

A legendák szerint ezen az éjszakán — mikor a szelidség, a szeretet és a szenvedések Mestere született — még az erdők vadjai sem mozdulnak ki fészükéből. Az öreg roma nem retteg, hogy előtte is meg fog jelenni a karácsony éjjelét vadászással megszentelt Hubertus szarvasbikája, amelynek agancsai között kereszt fénylött.

Éjfél tájban teljes erejével sepepte a havat a vihar. Karcsu hóoszlopok röpödtek a völgyben. Kisértetekként rohantak, bukdácsoltak. A tülevül fenyők alázatosan hajtogatják koronáikat a viheder előtt.

A káplán és az egyházi éppen most vannak uton hazafelé. Birkóznak a szákaru fergeteg erejével. Mikor a falutól már csak féltánciónyi távolban lehettek, a káplán az árok szélén valamiben megbotlik. Az egyházi kezéből kivieszi a lámpát.

— Őzike... Másfél éves suta... Talán megfagyott a szegényke, — mormolja.

— A halántékán vérnyomok vannak, — szól az egyházi. — Valaki talán meglötte.

Néznek, vizsgálódnak, van-e csapás, amelyik elárulná a durvalelkű kannibált.

Az árokszálen mintha hócsuszamlás látszanék. Néhány pillanatnyi gondolkodás után a káplán a bokrokba kapaszkodva, lassan leereszkedik.

Alig lép tizet-tizenkettőt, ott találja az őzike gyilkosát, — Zsityát.

— Keljen fel, hé! Megveszi kendet a fagy! — ébresztgeti.

A vén májkó azonban ellenállt a nem éppen barátságos élesztgetésnek.

— Nem verődik ez többet egészségre. Csupa vér az orcája. Bizonyosan megcsuszott, megütötte a halántékát, aztán elszédült. Megfagyott, — állapította meg az egyházi.

— In manus tuas Domine... Kezeidbe ajánlom, Uram, a lelkét, — rebegte a pap és keresztet vetett a halott felett.

— Nem tudja az ember, mire fekszik, mire ébred, — sóhajtott a egyházi.

A vihar kezdett enyhülni. A havazás is szünni kezdett. A bükkös felől mintha orgonahangok hallatszottak volna. Mintha az erdő tünderei énekeltek volna a szent éjszakának:

Csordapásztorok midőn Bettehembben, Csordát őriznek éjjel a mezőben...

Különös barátság.

A kutya szájában lévő fadarabon egy mókus és egy rigó foglal helyet. A kutya nagyszerűen vigyáz arra, hogy kis pajtásait ne ne ejtse az állványról. Az állatok gazdája jó pénzt keres ezzel a produkcióval.

ÉRDEKES KRÓNIKA.

Aki száz évet töltött börtönben.

Radics Istvánnak, a horvát kiscgazdák vezérének és két képviselő-társának meggyilkolásáért a belgrádi bíróság *Racsvics Punit*-t hatvanévi és négyhavi börtönrre ítélte, de a szerb törvények értelmében ezt összevonta és a végbűntetést *husz éven állapította meg*. Nálunk az ilyesmi szokatlan és ismeretlen. Ez a büntetési mód Franciaországban volt divatos és a francia forradalom előtt. Akkor a súlyosabb megítélés alá eső bűnösök nem életfogytiglani, hanem *százévi és egynapi gályarabságra* ítélték.

Csodálatos! Hát ki bírta ezt ki? És ilyen is akadt. 1876-ban egy olyan ember hagyta el a touloni börtönt, aki *a száz évet és egy napot ott becsültelettel kitöltötte*. Mouron Jean Baptist volt ez, kit 1776-ban, mint 16 éves fiút ismételt gyújtogatásért százévi és egynapi gályarabságra ítélték. Magaviselete a börtönben oly jó volt, hogy ismételen felajánlották neki a megkegyelmezést. De Mouronnak annyira rögeszméjévé vált az kívánság, hogy kitölti a rászabott bűntetést, hogy nem kérelmezte soha, a felajánlás dacára. És elérte célját. A német-francia háború után megszűntették a gályarabságot. Ekkor Mouron esdekelve kérte a hatóságokat, hagyják kitölteni bűntetését. Kérelmét olyképp teljesítették, hogy az egyik arzenálban (lőporgyárban) adtak neki lakást és ott utaltak ki neki munkát. Bűntetése alatt elvégzett munkái után járó bért elbocsátása alkalmával kifizették és ez szép összeget tett ki. Mouron magas, szikár alak volt, erős, rövidre nyírt hajjal és szakállal és elbocsátásakor még elég keményen lépett ki. Szülőföldjére, Normandia egy kis falujába gyalog ment, valószínűleg számításból, mert mindazok az adományok, melyeket utközben kapott, oly dúskák voltak, hogy élete hátra levő napjait egész kényelmesen tölthette. Macomban egyedül hatszáz franknál többet kapott. Itt öt napig maradt. Az ottani vendéglős, Lemanon, az öt napon át szabad lakást és kosztot adott neki és ezzel nagyon jó fizetlet csinált, mert a vendéglője ezen napokon át reggeltől estig tömve volt kíváncsiakkal. Mouron a száz éven át történt változás az újra megalált szabad életben nem lepte meg. Még előtt 1878-ig, amikor is száztizennyolc éves korában meghalt.

Szépségverseny ezer év előtt.

Nem új ez a mostanában divatos világszépségverseny, amelyen legutóbb a magyar *Simon Böske* nyerte az első díjat és a *Miss Europa* nevet. Volt ilyen szépségverseny már közel ezer-száz esztendő előtt is, de annak díja és jutalma egy valóságos királyi korona volt. Midőn Kegyes Lajos német király (778—840) első felesége meghalt, a király le akarta tenni a koronát és zárdába akart vonulni. Püspökei azonban lebeszéltek szándékáról és azt tanácsolták neki, hogy nősiljőn meg ismét. Hogy ezt megkönnyítsék, összehívták a birodalom összes nemes leányait egy szépségversenyre. A versenyen az első díjat *Judit*, a bajor gróf leánya nyerte meg, akit azután a király nőül is vett.

AZ ÁRENDA.

EGYFELVONÁSOS VIGJÁTÉK. — IRTA SOMLAY KÁROLY.

A „Vasárnap“ műkedvelő-olvasói a darabot — a szerző engedélyével — ingyen előadhatják.

SZEMÉLYEK:

Mátyás kiscgazda, **Pisze** kocsmáros, **Jóska** zsellér, **Manca**, a felesége, **Duncsi** cigány.

SZÍN: Falusi kocsmá ivószobája, néhány asztal, székek, hátsó lóca. A falakon képek, óra. Balsarokban léces kármentő. Jobb- és baloldalon ablak. Hátszinen nyitott ajtó az utcára. Őszi alkony.

ELSŐ JELENÉS.

(*Mátyás, Pisze, Duncsi.*)

Mátyás (ötvenéves, potrohos ember, ünnepi öltönyben. Az asztalnál ül, előtte borral félig felt literesüveg, pohár, a kezében tajtékpipa. Jókedvű. A cigányhoz): A hétmicsodáját, az ember csak eccer él... Részidél Duncsi a nótámat!... A keserves tündöklést ennek a ferdére szabott világnak, nem azért ül az ember a kocsmában, hogy a levegőt szűrje.

Duncsi (alázatos vénység): Istukucse, jól mondi gázsd' uram... Nem azzir van azs ember a klesemóban, hogy búnaq eresse a kobájkját... Melyik is a Mátyás uram nótája?

Pisze (sorány, kopasz, mellesköténnyel, a kármentőhöz támaszkodik, pipátgat): Bilasz more, még azt tudod? Hát azt csinálnád, hogy éhes vagyok, kinyitom a bicskámát...

Duncsi: Devleszkérő!... Ezs a világ leggyenyierlisgebb nótája... Míngyá' csinályom, izsibe, ebbe a sent minútába. (A hegedűjén stimmelget.)

Mátyás: Halljam hát, no... Huzzad hát, no...

Duncsi: Kezsdje csak a gázsd' uram!

Mátyás (lassan, tempósan dudolgat):

Éhes vagyok, kinyitom a bicskámát,
Előveszem paprikás szalonnamát.
Eszem is, izsom is, meztörölöm a számát,
Ha jóllaktam, becsukom a bicskámát.

Duncsi (vigyorog): Ugyi sip vótt? Ugyi jó vótt?... Kedves eglszigire kívánom á gázsd' uramnak.

Mátyás (a pruzsli-zsebből pénzt vesz elő, Duncsi elé veti): No, öreg dáde, ne mondjad, hogy holmi kaparkurtával van dolgod... Nesze egy pengő.

Duncsi (a pénzt elteszi): A Dévla ágygon helyette ezserennyit. (Hegedűjét a hóna alá kapja): Hánem mostmá' ifriszkum-cifriszkum csukhezs móre, házsá... Három árva veréb, három kelyek vár otthon, meg a feleségem, a Tincsi... Éhesek seginkék... Visek nékik kenyirkát... Ággyon Isten nyugodalmas jóccakát. (El.)

Mátyás: Lóduj hát a kerepityés fenébe!... Hanem talpon áll ám bennem az ördög... Jó lesz, ha én is hazavackolodom. (Az ajtó felé lépdel.)

Pisze: Magát nem nyomja a balsors... Se asszony, se gyerek nem várja otthon. Ráér még a hazamenetellel.

Mátyás (az ajtóküszöbön megáll): Ahun a! Itt gyön a Csánki Jóska a feleségével, a Mancával... Meg kéne a pajtám tetejét nádoztatni... Ez a Jóska olyan ezernester, aki mindenhő ért.

Pisze: Talán még bankót is tudna pingálni... Megnádojja ő olyan simára a kelmed pajtáját, hogy még ujkorában se volt akkurátosabb.

Mátyás (az utcára kiált): Jóska te! Hallo-e?... Gyere csak ide, Jóska öcsém! (Visszalépked, az asztalhoz ül.)

MÁSODIK JELENÉS.

(*Mátyás, Pisze, Jóska, Manca.*)

(*Jóska huszonötéves, szegényes ruhában, a vállán szénagyűjtővel; a Manca huszéves, csinos menyecske, kurta kartonréklében, szoknyában, a lábain papucskák, a feje fedetlen, a karján lézokosár.*)

Jóska (megemeli a kalapját): Adj! Isten!... Mivel jókodik Matyi bátyám?... Látom, vallatja a literest (Derülten): Hát hasznos munkát kívánok.

Mátyás (a poharat megtölti): Részed legyen benne, Jóska öcsém... Igyál... Nem árt eccer-másszor egy nyeletke gégebalszam... Igyál!

Jóska: Tisztességből hát hozzányulok... (A poharat kezébe veszi): Essék Matyi bátyám tisztöletire!... (Iszik, aztán az üres poharat az asztalra teszi.)

Mátyás (a poharat megint megtölti): No még egyet! Ereszszük fel a beszélgetést egy kis légydöglesztővel.

Manca (Jóska elé áll, Mátyáshoz): Ne sokadozzék kelmed a borral... A Jóska nem italos firfi... Ű nem borbogár, mint kelmed... Az én Jóskám nem holmi kocsmaszemét.

Mátyás (kedélyesen Mancához): Kificamodik a kereplőd te, ha ilyen gyorsan pörgeted. (Jóskához): Ez ám a fehétrép, ez a Manca! Szép, mint az álmodott tündérjány... Egyem a lökít, szép, mint eső után a kalászbá zsendült buzaszár... Ha az én asszonyom volna a Manca, lelkenuccse aranypacemántos szoknyában, gyémántesatos selyempellőben járatnám. (Manca derekát dtöleli.)

Manca (Mátyás karját elhárítja, durván): Halli-e, ha én kieresztem a nyelvem hétágu suhogóját! Mit peszmetel maga az én derekam körül?... Ugy kupán legyintem, hogy három kenőasszony se orvosol fel a betegágybul... Ugy jár a szemé, mint girinyé, mikor a csirkét lesi.

Mátyás (Manca arcához nyúl, kedélyesen): Szózatot menyecske vagy, szentem, violám.

Manca (Mátyást hátón legyinti, kacagósan): Má' megest bolondszél titi a kelmed fejt, hogy randaléroz az emberjányával... Talán a literesben felejtette az esztét... Aztán ha nem lenne kend olyan karcsu, mint a blkkfatuskó... De én nem érek rá itt potyára habatyolni... Vacsorát kell főznom... Gyere Jóska haza... Hagyjad magabájára ezt a hordóhasu bácsit.

Mátyás (Manca kezét simogatja): Cspős a nyelved, mint a karikásustor sudara... Hanem a Jóska rövid időre itt marad, Manca hugom... Beszedem lenne véle némi kis munka irányában... A pajtám tetejét kéne megreperálni.

Manca: Hát csak végeztek... Én azonban megyek... Tüzet élesztel, krumpolt hámozni, tésztát gyurni, tehenet fejni... Mindez sok-sok munka... Hát én megyek... Ha végezted a dolgod, Jóska, te is iparkodjál hazafelé... Istennek ajánlom őket, mindközönsígesen. (El.)

Jóska (Manca után): Én is iziben hazatülstenkedek, szentescém. (Leül.) Hát mi ügye-dolga van vélem, Matyi bátyám?

Mátyás (egy pohár bort iszik, sóhajt): Olyan vagyok én, mint a kifogott csuka a szárazon... Hogy az a hétágu, durrogó istennylla üssik ebbe az örömtelen letbe!

Pisze: Kelmed is lámentál? Bab, borsó, lencese, kompéra, káposzta, gabona, újbor má' mind a helyén van... Négy ártány is hizik az ölban.

Mátyás: Hat göbölly is szedi magára a húst az istállóban, jócsontú állatok... A négy lovam szőre is fénylik a fászol mellett, mint az ezüsttükres... Most má' csak az ősz szántás volna hátra... Ötven katasztrális hold termőföld gazdjáa vagyok, aztán mégis az árvaság kenyerét eszem... Aki tündöklése van ennek a kapcabetyáros világnak!

Jóska: Bezzeg a!... Hát mi baja lehet egy hatókrös gazdának?

Mátyás: Ehun-e, hogy mi baja?... Igencsak nagy a baja... Hát a feleségem halála után egy maradtam, mint a kulcs nélkül való lakat... Pedig most újra felébredt bennem az élet... Kurtanyolcadon vagyok biz' én szerelem dolgában... Mintha a Szent Gellér'-hegy szakadt volna reám.

Jóska (pipára gyujt): Ezen a kis bajon könnyen segíthet kend, Matyi bátyám... Meg köll nőszülni... Annyi leány, özvegy menyecske van itt a faluban, mint égen a csillag... Nem olyan citronyképi, csizsi-csoszli vénember még kelmed, aki a vizet se tudná elharapni... Kétpofára eszi még kelmed a búrgepaprikást.

Mátyás: Csakis!... De mit szólna hozzája a flam, meg a menyecskejányom, ha én házasodni kívánnék?... Én csak úgy árendába vehetnék valami fehérrépet... Egy esztendőre talán, vagy félévre.

Jóska: Árendába-e?

Pisze (kacag): Kiszakadt tán kend az eszébul, Mátyás gazda? Még hogy árendába fejrénepet?

Mátyás (bort tölt, iszik): Csakis... Árendába... Mint né-mely urféle Pesten... Jól megadnám a bérért.

Jóska: Ilyent is kaphat az ember a mai szűkös világban.

Mátyás: Ugy a, csak hogy nekem nem köll ám himmi-humli fogatlan gereblye... A hét micsodáját!... Ha má' fejrénep, hát legyek szerettemre való, fiatal fehérrép, aki kedvében tud járni az embernek.

Jóska: Ilyen is tanálkozik.

Mátyás: Olyan legyek, mint a te feleséged, a Manca... Puntumosan olyan legyek.

Jóska (meghökken): Megögyeledett kend, vagy mi?

Mátyás: Má' pedig ide vagy oda, de nekem csak olyan kéne, mint a Manca... Eszem a szentjít annak a Mancának.

Pisze: Nincsen rossz guszta a gazd' uramnak.

Mátyás (Jóska vállára teszi a kezét): Tudod öcsém, te okos ember vagy... Ha egy esztendőbe árendába adod a Mancát, a kis házikóm az alvégen a tied... Ennek hegyibe száz pengő készpénzt is adok.

Jóska (felruccan): A dér leppe meg kendet, ugy, de ugy odébbat lököm, hogy tüssztég Szen' Péter markába pottyanjik kend... Méghogy az én tulajdon Mancámat...

Mátyás: Lassan kása, ne rotogj!... Ne dagadozzál, Józsi öcsém! Ne gyulladjál be ecseribe!... Egy kurta esztendőcske lejártával épen, egészségesen, egydarabban kapod vissza az asszonyt.

Jóska (kissé lehiggad, a homlokát simogatja, félre): Most csapóvasba léptél, vén ravaszdi. Megfoglak... (Fenn): Tuggya, egy esztendőre felesnek, vagy részesnek árendába nem adhatom az asszonyt... Hanem ha lppséggel a Mancára sajog az agyara, hát vegye meg üt, de örökáron.

Mátyás: Meg én, megveszem üt... Az a kis szellérházikó meg ötszáz pengő... No köll?

Jóska (Mátyás tenyerébe csap): Áll az alku... Eb, aki megbánja... Hanem foglalónak úd kend száz pengő.

Mátyás: Adok én, öcsém, adok... (A mándlizsebből bór-erszényt vesz elő, egy százpengőst dob Jóska elé): Nesze a foglaló... Ez a bankó majd fladzani fog... Hanem kezét a kontraktusra! (Piszehez): Kend meg, Pisze jó komám, tanuképpen vágja ketté az alkut.

Pisze (tenyere élével az összefogott kezekre üt): Legyen hát ez a pecsét az adásvétel. (Jóskához, nevetve): Duhhadjon rád a templom toronja, jó vásárt csináltál, Jóska.

Jóska (a bankót zsebébe gyűri): No, hál' Istennek, ezen is tulvolnánk. Megvan má' a siskafülli koca ára féll eleségre. (Piszehez): Hozhatl Pisze bátyám a friss bort áldumásnak.

Pisze (az asztalon levő üres üveget kezébe veszi): Olyan bort hozok, hogy a tokaji hozzá képest csak posványviz. (A kármentőbe lép.)

Mátyás: Hát én a mai estétől kezdve birtokba veszem a Mancát.

Jóska: Mit mond kelmed? Méghogy a mai estétől kezdve?

Mátyás: Csakis! A mai estétől a Manca az enyém.

Jóska: Abbul pedig allig lesz valami.

Mátyás: Allig-e? A fityerifene a dolgodba, hát nem így van az alkukötés?!

Jóska: Nem hát... Az alkuban csak az van, hogy én eladom kendnek a Mancát... De hogy mikor lép kend a haszonélvezetbe, az nincsen az alkuban.

Mátyás: Nincsen-e?

Jóska: Hát benne van?

Mátyás: De én a Mancát megvettem tőled... Te is felvetted a foglalót... Nem igaz, tán? Nem igaz?

Jóska: Szent igaz... Meg is kapja kend a Mancát... De csak harminc esztendő múltán.

Mátyás: Harminc esztendő múltán?...

Jóska: Ha az Isten erőben, egészségen tart mindnyájunkat, harminc év múltával megkapja kend a Mancát.

Mátyás (tündöved): Hun leszek én harminc év múltán?... Addigra tiszser is füllön fog engem a halál... Addigra én a fűbe harapok... Harminc év múltán még az emlékeket is behantolja az idő... (Felpattan, dühösen): Szakadj kétrétbe, te mákvirág, te bizony rüljártál most az eszem.

Jóska (mosolyog): Evvel a nádolási munkát is elvégeztem, Matyi bátyám. Bár nem a pajtáját, hanem az üres kobakját nádoztam meg... (Az ajtó felé lép.)

Mátyás (Jóska karját megfogja): Hanem aztán nehogy dobra íssed ezt az árendahistórlát, mer' az egész falu rajtam vihogna... Tudom, hogy nagyon rojtos a nyelved, Jóska flam.

Jóska (nevet): Ha ád még kelmed ötven pengőt, hát lakatot teszek a szádra.

Mátyás: Durranjék ki a szemed gubója, Jóska öcsém! (Erszényéből egy ötvenpengőst vesz elő, ezt Jóskának adja): Nesze az ötven! Hanem aztán, befogod ám a kásamagazindot!

Jóska (a pénzt elveszi): Legyen nyugodt, Matyi bátyám, má' most hallgatni fogok, mint a siket koca a buzavetésben. (Kezét fog Mátyással): Hát nyugodalmas jócekkát, min' közönsögsen! (El.)

Mátyás (Jóska után): A penész egyen meg, Jóska!... (A kupáját vakargatja, halkán): Pedig egészen fölmeiegedtem má' a Manca szemének tüzénél... (Az asztalra üt): Hejha, ha legalább árendába kaphattam volna üt!...

FÜGGÖNY.

Csákvári műkedvelők sikere a fővárosban.

Az elmúlt hét folyamán örömteljes meglepetésben volt része a főváros színházlátogató közönségének. A vértessalji Csákvár község Földmives Játékszínház tagjai, mintegy harmincketten, felutaztak Budapestre, hogy itt, az ország szívében, a kényes izlésű városi emberek előtt bemutassák színjátászó tudásukat és művészi rátermettségüket.

A csákvári műkedvelők, mint ismeretes, tavaly télen előadták falujukban Paulini Béla és Harsányi Zsoltnak, Garay János híres költeménye alapján írt mesejátékát: a *Háry Jánost*, amelyhez egyik legnagyobb zeneszerzőnk, Kodály Zoltán, írt kísérőzenét. Az előadás olyan nagy sikert aratott, hogy többször meg kellett ismételnök, sőt rádió útján is közvetítették az egész országnak.

A Háry János előadásának osztatlan sikere ezután arra bírta a darab szerzőit, hogy a derék földmives szereplőket felhozzák az ország első városába, hogy mindenki előtt bemutathassák a nagyszerűen megjárt szott magyar mesedarabot.

A Földmives Játékszín tagjai december hó 12-én utaztak Budapestre s megérkezésük után nem sokkal már mindannyian ott voltak a *Kamara Színház* színpadán és fekete ünneplőben, eszímásan próbálták a darabot.

A darab próbáján a magyar színházi világ valamennyi kitünősége megjelent, akik a játék után olyan elragadtatással nyilatkoztak a Földmives Játékszín szereplőiről, amit előre gondolni sem lehetett. *Hepesi Sándor*, a *Nemzeti Színház* kitünő igazgatója ilyen szavakkal dicsérte a csákvárlakot:

— Ez az előadás a legjobb és legérdekesebb, amit eddig földmivesektől láttam. A csákváriak tehetségesebbek, mint a világhírűnek elismert bajor oberammergaui földmives színészek. Előadásuk üde, eredeti és mesterkéletlen. Amellett minden szereplő oly megható komolysággal és odaadással végzi feladatát, aminek már stíluszerű ereje van. Sajátos a varázsa a dunántúli nyelvjárásnak is. Valami bájos egyszerűség árad az előadásból, — melyet kívánt a három főszereplőnek — Háry, Örsze és Marci bácsinak tehetséges és közvetlen megnyilatkozása élménygye avat... Azt hiszem a budapesti előadás igazolja megállapításaimat.

És valóban, a december hó 13-iki, pénteki bemutató-előadás teljesen igazolta ezeket a szavakat. A földmives színjátászok valamennyien kitünően tudták szerepüket és kivétel nélkül mindegyikük elismerést érdemelt. És külön meg kell dicsérnünk az *Óttagu magyaralmási zenekart*, amely a darab kísérő zenéjét szolgáltatta.

A nőszereplők közül Takács Bözsi Örsze szerepében, *Benedek* Juliska, Mária Lujza szerepében arattak nagy sikert. Szépen játszott *Mészáros* Böske, aki a császárnét alakította, *Tudák* Juliska és *Gulyás* Annus. *Sepy* János igazi Háry Jánost adott a színpadon, *Benedek* Sándor kitünő Marci bácsi után *Németh* Sándort (Eberlasztin lovag), *Medgyesy* Lajost (Napoleon) és *Katona* Józsefet (Krucifix generális) sokszor megtapsolták. Jól szerepelt a kis *Köröts* Lajos, *Németh* Gaborné, *Fehér* Ferenc, *Berkó* András s jellemző alakításu magyar bíró, *Bakonyi* Sándor. Külön dicséret illeti a gyermekkart szép énekéért. De meg kell dicsérnünk minden szereplőt, akik mindegyike részese volt

annak a váratlan nagy sikernek, amely *egyszerre bevette a ké-nyes városi izlés fellegrát a Háy János előadásával.*

A csákváriak előadásakor megint csak eszünkbe ötlött az a régi igazság, hogy, mint minden művészethez, a színjátszás-hoz is, Istenadta tehetség szükséges: de ez nem elég, a tehetsé- get, az adományt nevelni és fejleszteni kell. Ápolni és nevelni a magyar tehetségeket, mert másként elvesznek örökre a köz- napi élet egyforma szürkeségében. Fejleszteni és támogatni, mint a csákvári Földműves Játékszint. Ezért elismerés és hála illeti meg a Nemzeti Színház Kamara Színházát, hogy alkal- mat adott a Csákváriak budapesti szerepléséhez. Kettős célt szolgált: felkarolta a magyar tehetségeket és közelebb hozta a jutal a városi emberek szívéhez!

MEZŐGAZDASÁG

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Az 1928-as év magyar rekord-tehenei.

Irta: Schandl József dr.

Két-három évtizeddel ezelőtt a magyar tejgazdaság még igen szerény eredményeket tudott csak felmutatni. Uradalmi istállóiban akadtak néha olyan példányok, melyek évente 2500—3000 liter tejet termeltek, de átlagosan jó tehen számba ment már az, melynek évi termelése a 2000 litert megközelítette.

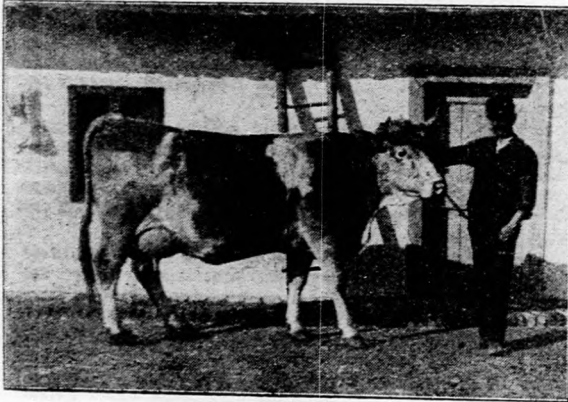
A kedvező fordulat a magyaróvári akadémia boldo- gult igazgatójának, *Ujhelyi Imrénének* nevéhez fűződik. Ő volt az, ki előadásaival, széleskörű irodalmi tevékenységével felhívta a magyar gazdatársadalom figyelmét arra, hogy ne csak a bika és a tehen külsejét vizsgálgassa, mi- kor tenyésztésről vásárol, hanem elsősorban azt, hogy milyen fejős volt az illető bikának és tehénnek anyja. Csak a jó fejősteheknél ivadékaik érdemes felnevelni és ezekért érdemes nagyobb árat is fizetni. Sőt tovább ment a neves professzor! A legnehezebb talajban, a mosonm- gyei kiscsárdai istállóiban bizonyította be, hogy meny- nyire fokozható egy tehénállomány tejtermelése az ily alapokon megindult tenyész kiválasztás után.

Szavainak hatása alatt megindult a munka az egész országban. Mindenütt megkezdtek a próbafejéseket, hogy megtudják, melyik tehen ad sok tejet. A legjobb fejősök ászóborjait nevelték fel, ezeket ugyancsak a legjobban termelő tehén bikaborjaival párosították.

A tenyész kiválasztással párhuzamosan megindult a zöldtakarmánytermelés, abraktakarmányok vásárlása, mi- nek következtében megmutatta magát az öröklött, de előbb a koplaltatás miatt csak szunnyadó tejtermelő energia.

Hogy a rendszeres munka mire vezetett, arra néve- legszebb feleletet adnak az alább következő szám adatok:

Az Országos Törzskönyvező Bizottság most állította

Magyarország legjobb kiscsárdai tehene.

„Fátyol”, özv. Jankovits Jánosné székesfehérvári kistenyészete- ből. 1928-ban 5963 kilogramm tejet adott.

össze azon tehén névsorát, melyek a hiteles tejellenőrzés alapján az 1928. évben legbővebben termelőknél bizonyo- ltak. Örömmel láthatjuk, hogy *husz év alatt háromszor- sára emelkedett az ország legjobb tehéneinek termelése.*

Magyarország legjobban tejelő tehenei ezidőszerint *Dőry Frigyes paradicsompuszta* (Tolnamegye) tenyészé- tében vannak, amennyiben itt a *Rózi* nevű tehen a múlt évben 11.699 kg. tejet, a *Cepedli* nevű tehen 11.028 kg. tejet, a *Piroska* nevű tehen 9393 kg. tejet adott. Utána következnek *Merán Jánosné grófné ikrényi* (Győrmegeye) tehénészetének *Helén* nevű tehene 7924 kg. évi tejhozam- mal, majd *Mándy Sándor dr. baranyaszentlőrinci* tenyészé- tetének *Dóra* nevű tehene 8429 kg. tejhozammal.

Kiváló tehénk adtak a kiscsárdai állományában is. Itt a legjobban tejelőnek özv. *Jankovits Jánosné székes- fehérvári* kistenyészte *Fátyol* nevű tehene mutatkozott, amennyiben az 1928. évben 5963 kg. tejet termelt. Ezt követi *Pfeiffer János majosi* (Tolna) kistenyészte *Kese* nevű bonyhádi tájfajta tehene 5395 kg. évi tejterméssel. A harmadik helyre *id. Mátyás Gyula rábacsanaki* kistenyészte *Dinka* nevű pirostarka tehene került, amelyik a múlt évben 5098 kg. tejet termelt. Alig marad mögötte *Kremsberger Ferenc kékesdi* (Baranya) gazda *Székfü* nevű tehene 4880 kg. és *Dorn János apari* (Tolna) kistenyészte *Cifra* nevű tehene 4786 kg. évi tejterméssel.

A tejtermelés mellett a tehen külső formáinak és szer- vezeti szilárdságának, borjunevelő értékének szem előtt tartásával első hely illeti meg, mint Magyarországban az 1928. évben a kiscsárdai állományában legértékesebb tehenét *Bitter Péter apari* tenyésztő (Tolna) *Pími* nevű bonyhádi tehenét (4743 kg. tej), második hely ugyancsak *Bitter Péter apari* tenyésztő *Lencsi* nevű tehenét (4743 kg. tej), harmadik hely *Kremsberger Ferenc kékesdi* (Ba- ranya) tenyésztő *Székfü* nevű tehene (4880 kg. tej), ne- gyedik hely *Kresz Ignác németbolyi* kistenyészte *Ilka* nevű tehene (4330 kg. tej) és az ötödik hely *Szalai Mihály alsóki* kistenyészte *Bárán* nevű pirostarka tehene (4039 kg. tej).

Egyrészt az uradalmak, másrészt a kiscsárdai istálló- ban elért igen szép, még a külföldön is elismerést arató eredmények buzdítsanak minden magyar gazdát, hogy a tenyész kiválasztás, a jó takarmányozás és gondos ápolás, rendszeres fejés után iparkodják résztvenni a nemes versenyben! Számadataink igazolják, hogy a kiscsárdai is érhetnek el igen szép eredményeket, ha a munkakedv, gon- doság és az áldozatkészség nem hiányzik!

Az üregi nyul.

Irta: Horn János.

Az üregi nyul füle előre hajlítva nem éri el az orra hegyét és a rajta levő szőrzet csak a széléin feketés. Bun- dája sárgás-szürke, tarkója és nyakának felső éle róka- vörös, hasa fehér, farka feül fekete, alul fehér. Kisebb a mezei nyulnál; sulya 2½ kg. Hazánkban főként a Duna- Tisza közén és a Dunántulon él. Előfordul általában a Földközi-tenger környékén. Agyagtalajú vidéken nem mar- rad meg, csak a laza homokon, ahol földalatti lakását könnyűszerrel kikaparhatja. Lakása a homokos talajban 1 méterre is lehatoló elágazó üreg, több lejtősen beeső bejáróval. Ezek csak a szükséges bőséggel bírnak, nehogy ellenségei beférközhessenek.

Borus időben nappal is lakásában fekszik, de derült időjárásakor a bokor tövében, vetés közt találjuk. Szürkületkor indul táplálék után és hajnalig legelészik. Hacsak teheti, a fiatal vetést legeli, főleg a szenge növényeket kedveli. Télen hóban a fás ültetvények rügyeit és kérgét rágja. Nagy hóban a gyökereket rongálja.

Veszély esetén hátsó lábaival toppant és sietve laká- sába menekül. Futása igen gyors, zezugos, alacsony szökellésű. Bakzása február végén kezdődik. Először áp- rilisban fiadzik és ettől kezdve októberig öthetenként 3—10 fiat vet. Husa fehér, sajtáságos édeskes íze miatt nálunk kevésbé keresett. Ellenségei a róka, menyét s az emlőst evő ragadozómadarak. Meghonosítása nálunk va-

dászati szempontból történt. Értékesítésének haszna nem áll arányban azzal az óriási kárral, amelyet elszaporodása esetén okoz. Ahol sok van, a faiskolák és erdők telepítése lehetetlenné válik. Sokkal kártékonyabb a mezei nyulnál, mert az üregei nyul minden fanemet megrág.

Irthatjuk rendszeres lövetésével, továbbá szénkénegegél, mely esetben $\frac{1}{2}$ dl. szénkéneget rongydarabba itatunk, ezt a nyul üregébe jó mélyen benyomjuk és a lyukat azonnal jól eltömjük. A kénlapok által való kifüstölés is pusztítja. Természetes ellenségének, különösen a menyétnek védelme is pusztulását okozza.

Apró jó tanácsok.

Erős munka esetén az igásokörrel etessünk 6 kg. szénát, 6 kg. tengeriszárát, 25 kg. takarmányrépát és 2 kg. tengerit, vagy pedig 25 kg. vermelt csalamádét, 5 kg. zabpelyvát, 1 kg. napraforgópogácsát.

A diófalevélfoltosság nagyon gyakori betegsége diófainknak. Arról ismerhető fel, hogy a leveleken szürkebarna, kerekded vagy szabálytalan alakú száradó foltok, majd apró, barnaszínű, lapos váncoskák jelennek meg. A fertőzött levelek már a nyár folyamán elszáradnak és lehullanak. Ellene azzal védekezhetünk, ha a lehullott beteg leveleket összegyűjtjük és eltűzeljük, továbbá rügyfakadás előtt 2 százalékos bordói lével, elvirágzás után 1 százalékos bordói lével, majd 3—4 hét múlva 1 százalékos lével permetezzük a beteg diófát.

A csiesókát gumójáért érdemes termelni, melyet a sertés télen szívesen tur ki és fogyaszt el. Így téli legelőt nyújt a sertésnek. Más növény termelésére nem alkalmas, félreeső szögletföldekbe szokták betelepíteni, honnan később alig lehet kirtani. Földje olyan előkészítést kíván, mint a burgonya földje. Tavasszal kell vetőgumót a földbe tenni 50—60 cm. sor- és 35—40 cm. növénytavolságra. Szükséges vetőgumó 6—8 mm. holdankint. Az első évben 1—2-szer a sorközét meg kell kapálni, de a következő években egy tavaszi fogasolás elegendő.

A vértetű még nagyon gyakran mutatkozik az almafákon. A vértetves fákat rügyfakadás előtt petróleummal kell permetezni; ha pedig a vértetű a gyökereken van, akkor kora tavasszal le kell huzni a fa tövével a földet és bőven önteni oda dohánylugoldatot (100 liter vízre 4—5 kg. dohánylugot és 1 kg. háziszappant számítva), hogy az ott fészkelő vértetvek elpusztuljanak. Nyáron az ágak vértetves sebzéseit kenjük be főzött kátránnyal, a vékony hajtásokat pedig — amennyiben vértetvek vannak rajta — messzire le és égessük el.

A fa-jászol nem megfelelő, mert repedéseit alaposan tisztogatni és fertőtleníteni nem lehet, hézagaiba a hig takarmány beszívárog, ott rothad; nem is tartós a fa-jászol. Megfelelőbb a beton-jászol, különösen akkor, ha a cement saválló, vagy a jászol fenekében zománczott kőagyag-betét van. A nem saválló cement ugyanis a savanyú takarmányok maró hatása alatt elveszti simaságát s így tisztogathatóságát.

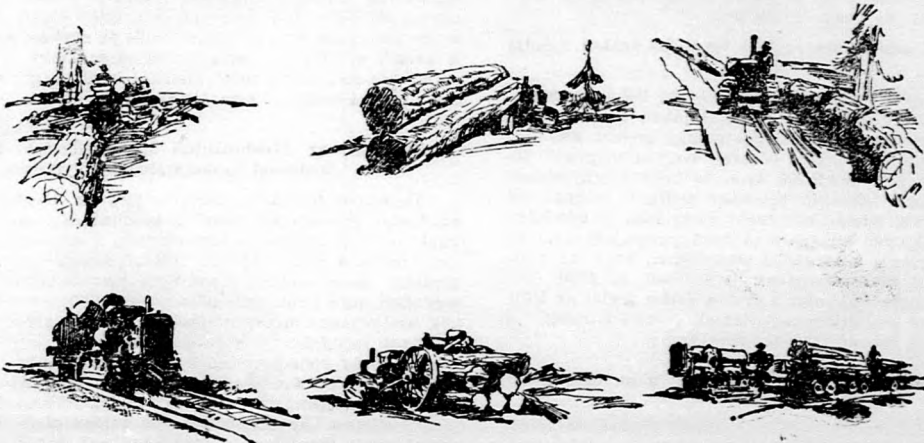
A tejet az ingerlékeny tehen akkor tartja vissza, ha valami külső ok (fenyegetésből eredő megijedés, fejlődés, fejőváltozás, a borju elvétele, a csecsbimbókön levő sebek, stb.), vagy a folytatás felizgatja. A tej visszatartása sohasé akaratlagos, ezért esztelen dolog az ilyen tehenet fenyeíteni, amivel még fokoznók idegizalmait, hanem helyesebb ingerlékenységének mérséklésére és a közvetett ok eltávolítására törekedni — simogatás, kiméletes fejés, a borju odavezetése, a tőgy orvoslása, az ágyéknak hideg borogatása stb. utján.

Három cikk. A világhírű Ditmár-cég kltünően oldotta meg a petroleumgáz felhasználásával a világítás, főzés és fűtés kérdését. Három cikket konstruált: a „Maxim” magassfényű petroleum gázlámpát, a „Démon” petroleum gázfűzőt és a „Démon” petroleum gázkályhát. Mind a három készülék közös sajátysága az egyszerű konstrukció, nagy teljesítmény és kis anyagfogyasztás. Forgalmába hozza: Blumenthal Lajos vasnagyszerkedő, Budapest, V., Váci-ut 4. Ezen cikkek fizetetre is kaphatók. A cég szívesen küld díjtalan árjegyzéket és részletes felvilágosítást.

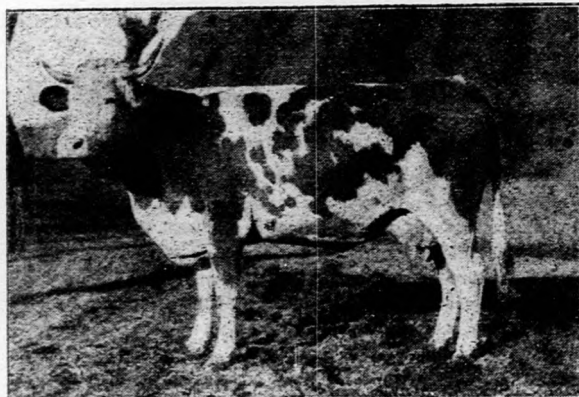
CATERPILLAR

REG. U.S. PAT. OFF.

TRAKTOROK TÉLEN SEM PIHENNEK

STEYR MŰVEK MAGYAR KERESKEDELMI RT. BUDAPEST, VI, LEHEL-U. 25.

Magyarország legjobb tehene.

„Rózi“, Dóry Frigyes paradicsompasztal tenyészetéből.
1928-ban 11.600 kilogramm tejet adott.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG GAZDATARSADALMI HIREK

Tizenegy filléres tejárak.

A Magyar Földművelésügyi Szövetsége az elmúlt héten igazgatóválasztmányi ülést tartott, melyen Eszenyi Jenő elnök örömmel állapította meg, hogy a bérlők kívánságait mindenütt megbeszéléssel fogadják. Meller Henrik a tejértékesítés zavaraira hívta fel a figyelmet. Tudomása van róla, hogy az állam jelentékeny áldozatot hoz a helyzet javítására, azonban sok helyen ma sem adnak többet a tejért 11–12 fillérről. Nézete szerint az államnak közvetlenül lehetne előmozdítani a tej jobb értékesítését. A haszonbérletek jóváhagyására vonatkozó törvényjavaslat ismertetésénél Eszenyi Jenő rámutatott, hogy minden korlátozás csökkenti a föld értékét, tehát ezt a legcélszerűbbre kellene szorítani.

Alkalmi hetivásárokat rendeznek a nagykátai gazdák.

Az értékesítés ma talán egyik legnagyobb gondja minden magyar gazdának. Ebben az irányban érdekes akciókat indítottak a nagykátai gazdák. A nagykátai mezőgazdasági bizottság állott az élre ennek az akciónak, amelynek lényege, hogy alkalmi hetivásárokat rendeznek abból a célból, hogy ezekre a vásárokat a termelő gazdaközösség nagyobb tömegekben vigye termékeit és jószágait s amely így jó bevásárlási alkalom lenne a messzebb vidék kereskedői, valamint exportőrei számára. A rendezetivásárokon kívül egyelőre öt ilyen alkalmi hetivásárt fog rendezni Nagykáta gazdanépe.

A dohánytermelési szaktanács az idei beváltási árakat ajánlja a jövő évre is.

A dohánytermelési szaktanács december hó 9-én megtartott ülésén Hadik János gróf elnöki megnyitójában klemelte azt, hogy a dohánytermelésre különösképpen nagy gondot kell fordítani. Egyrészt mindent el kell követni, hogy a magyar dohánytermelés fölsiegeit megfelelő áron és kellő mennyiségben külföldön értékesíteni lehessen, másrészt pedig a magyar dohánytermelést oly tökéletessé kell tenni, hogy igen jó minőségű és a világpiacon könnyen elhelyezhető dohányaink legyenek. Az elnöki megnyitó után a szaktanács elhatározta, hogy az 1929. évi dohánybeváltási árszabályzatnak és áruknak az 1930. évre való fenntartását fogja javasolni s egyben állást foglal az 1930. évi új engedélyekre és területszaporításokra vonatkozólag, a pénzügyminiszternek teendő javaslat tárgyában.

Harminezert hektolliteres keretemelést kérnek a mezőgazdasági szesztermelők.

A Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete az elmúlt héten tartotta meg évi rendes közgyűlését a Köztelken Hógyos Miksa gróf elnöki elnöke alatt. A közgyűlés a szesztermelési keret emelésének kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy a termelési keretnek 30.000 hektolliterrel való felemelését fogja javasolni a pénzügyminiszternek.

Gyümölcsfaápolási tanfolyam Poroszlón.

December hó 3-án kezdődött és öt napig tartott a gyümölcsfaápolási tanfolyam Poroszlón. A tanfolyam már második évben ismétlődik meg a földművelésügyi minisztérium támogatásával és irányítása szerint. A tanfolyam résztvevői elméleti és gyakorlati oktatásban részesültek. Nappal kint a gyümölcsösben, mindennap más-más helyen, egymástól távol eső részekben végeztek nyeseést, pucolást és permetezést. Este pedig az elméleti oktatás volt. A tanfolyamon több, mint harminc résztvevő volt, akik komolyan tanulmányozták és gyakorolták a gyümölcsfák kezelését. A tanfolyam hatása az egész közösgében, melynek határában körülbelül négyszáz hold gyümölcsös van, folyton növekedik az érdeklődés a fák ápolása iránt és megkezdődött a régi ültetésű értéktelenebb fáknek kiszélesítése és helyette értékesebb — legnagyobb részben almafák — ültetése.

Háromszázezer pengő értékű szegfűt hoztunk be 1928-ban.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara kertészeti szakosztálya az elmúlt héten tartotta alakuló ülését. Kócs Mihály kamarai igazgató rámutatott arra, hogy a kis- és törpegazdák által ültetett kertészkedés az, amely értékes irányításra és hatékony támogatásra szorul. Előterjesztésére a szakosztály elnökévé egyhangulag Staub Elemért választották meg, aki elnöki beszédében sürgette a gyümölcsfafaápolás kötelezővé tételét, a gyümölcsfacsomókertészet terén a fajta tisztaság állami ellenőrzését, valamint a gyümölcsfák placi árusításának megtiltását. Telegy József gróf rámutatott a gyümölcsstermelés jelentőségére, különösen a homok vidékeken, ahol a gazdálkodás eredményességét a gyümölcsstermeléssel lehet sikeresen előmozdítani. Ebner Jenő dr. javaslatot terjesztett elő a fejlődő magyar kertészet kellő védelme érdekében. Amíg a földművelésügyi kormány előmozdítja a kertészet fejlődését, a kereskedelmi szakszervezetek nem részesítik azt kellő védelemben, sőt fontos rámozdításokkal a kertészetet mindig újabb sérelem éri. Csak így válhatott lehetővé, hogy 1928-ban csupán szegfűt 300.000 P értékben hoztunk be külföldről azért, mert annak 1200 aranykoronás auferonóm vámtételét 200 aranykoronára mérsékeltek. Czobor László különösen azt sérelmezte, hogy a magyar kertészet érdekei és kívánságai a rántógyalásoknál nem érvényesülnek. A szakosztály tehát egy albizottság alakítását határozta el, amely szakszerűen elő fogja készíteni a kertészet idevonatkozó kívánságait, a kormányzat elé terjesztés céljából. Majd a bolgár kertészek terjeszkedésének kérdésével foglalkozott a szakosztály, végül pedig Hatács Ágoston dr. kamarai főtitkár a kertészeti munkások és alkalmazottak biztosítására nézve terjesztette elő Bohus János indítványát, amit a szakosztály egyhangulag elfogadott.

A pulyka-kartell felére nyomta le az árakat.

A tiszamelléki kispasztorok, bakterházak, gazdatiszti udvarok nevezetes öröme, a sok örömtelenség közt, a karácsonyra évenként Angliába szállított sok ezer pulyka. Annál keservesebben lepte meg az idén a tiszamelléki baromfitartókat a magyar pulyka-exportőrök kartellbe tömörülése, aminek eredményeképp a pulykát az Alföldön 1.30 pengőért vásárolták össze. Az ilyen módon felére lenyomott ár a pulykának még az eleségét sem fizeti meg. A kartell ezuttal a legszegényebb sorsú magyar gazdarártéggel került szembe, amely most illetékes körök útján sürgeti a szomorú pulyka-hadjárat megváltoztatását.

Hitelkérdések az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara közgazdasági szakosztályának gyűlésén.

December hó 13-án tartotta meg az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara (Kaposvár) közgazdasági szakosztálya alakuló ülését. A gyűlésen Visnyá Ernő, a szakosztály megválasztott elnöke, a mezőgazdasági hitelkérdésekkel kapcsolatban azt kívánta, hogy minden pénzintézet köteles legyen elszámolási jegyzéket adni kamatszámításáról, a lekliismeretlen pénzügygyökök üzemelnek megszüntetéséről, továbbá arról, hogy a pénzintézetek fogadják el a gazdák élő és holt felszerelését bankszerű fedezet gyanánt. Ennek keresztülviteléhez az nem ruházható marhaleveleket óhajti behozni az eddigiektől elűtő piros szinben. A szakosztály ezután adóügyi kérdésekkel foglalkozott, különösképpen az 1926-ban a 100 holdon aluli birtoktestekre megrögzített jövedelem- és vagyonadónak napjainkban való sérelmes voltával, a tagosítás költségeinek elviseléséből tételével, a járási mezőgazdasági bizottságok, továbbá a kamara kerületi gazdaggyűléseinek közgazdasági tárgyú határozataival, a kamara biztosítási propaganda osztályának működésével.

Szépek az őszi vetések.

A földművelésügyi minisztérium közzétett jelentése szerint az őszi gazdasági munkálatokkal a gazdák, a *kedvező időjárás mellett, szépen előrehaladtak.* Az ősziakat mindenütt elvetették, a tavaszki alá is nagy területeket szántottak. A munkálatok ezidőszereint a répa szállítására, a tengeriszár kivágására stb.-re szorítóznak. *Az őszi gabonavetések általában szépen keltek s az enyhe csapadékos időjárás hatása alatt jól megerősödtek és megbokrosodtak, sőt a korai vetések helyenkint tul buják is. Egér- és fegrekár helyenkint kis mértékben mutatkozik. A takarmánykészlet megfelelő beosztással a kitelésére elegendő lesz.* A jószág erőbeli állapota és egészségügyi viszonyai általában véve jók. A járványos betegségek az elmúlt négy hé alatt csak szórányosan fordultak elő és többnyire enyhe lefolyásúak voltak.

A kormányzó látogatása a Hangya Szövetkezetben.

December hó 13-án tekintette meg a kormányzó a Hangya Szövetkezetben, a „Pro Juventute” akció karácsonyi kiállítását. Az akció a szegénysors, megszállott területekről származó főiskolások segítségét tűzte ki célul és a nemes célra huszonkétezer pengőt gyűjtött össze. Az adományokból négyszázötvenen főiskolai hallgatót ruháznak fel karácsony napján. A kormányzó megelégedését fejezte ki a kiosztásra kerülő ruhák kiváló minősége felett és érdeklődéssel olvasta az adakozók névsorát és az adományok összegét.

Pusztul a nemzet. A központi statisztikai hivatal adatai szerint Magyarországon folyó évi október havában 7999 házasságot kötöttek. Az élveszületések száma októberben 17.570 volt. Négyszázkilencvennél kevesebb, mint tavaly októberben. Meghaltak október hó folyamán 12.995-en; 48-cal többen, mint az előző esztendő október havában. A csecsemőhalandóság csökkent, de a halálzási arány, amely 18.1 százalék, még így is igen magas. A tuberkulózisban elhaltak statisztikája keveset javult. Míg 1928 októberében 1172 ember halt meg a csonkaországban gimőkorban, addig az idén október hónapban 1108 tüdővész haláleset történt. Kivándoroltak ez év októberében 663-an, visszavándoroltak 32-en.

Kitüntetett gazdasági eszél. A földművelésügyi miniszter Molnár János gazdasági eszélét, aki a Weinekheim-uradalomhoz tartozó Lockopustán teljesített egyfolytában ötvenhat évi szolgálatot, pénzjutalommal és díszoklevéllel tüntette ki. A díszoklevelet és a jutalmat Polniczky Lipót főszolgabíró adta át Molnár Jánosnak, akit az uradalom részéről Nagy Béla főintéző köszöntött fel.

**Óh ja!
A lábaim!**

Könnyen elzibbadó, érzékeny lábak, a legkisebb fáradságtól megduzzadó bokák,

nyílallo tyukszemek igazi nyomorúságok, melyek sokat rontanak a nő büszségszán, szánalmassá teszik a férfit. A fájdalomtól kintott lábak az egész emberi testet idegessé teszik, a cipő szorítása, bökkenyedések égetéssel kedvetlenséget, levertséget idéznek elő. Ime egyszerű, de hatásos módszer, hogy egyszer s mindenkorra megszabaduljunk a lábfejásóktól: 1 evőkanál Szent Rókus lábsójt oldjunk fel jó meleg lábvízben és áztassuk lábainkat ebben a jótékony oxigénes fürdőben vagy 10 percig. A Szent Rókus lábsójt erősítő, vérkeringést fokozó, antiszeptikus hatásánál fogva a láb sérülései, feltörések, kipállások, fájdalmas érzések, égető nyílások egy csapásra elmúlnak, a megduzzadt bokák vékonyakká válnak. Egy nagy csomag Szent Rókus lábsójt ára 1 P 28 f.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Ha valahol nem volna, forduljon a Szt. Rókus gyógyszerárhoz, Budapest, VII. Rákóczi ut 70.

Dicsőség!... Békesség!...

Hajnali rórától ihletett szivek hurján zendül fel egyszerre Karácsony éjjelén az örömtől teljes dicsőség. Dicsőség... Dicsőség... Dicsőség az égben Istennek, békesség a földön embernek...

Hosszu sóvárgásban megittasult emberszivek himnusz-fakad Karácsonykor az ajkakon. Szinte öntudatlanul ömlik az ének. Hömpölyög fel a kiáltás az ég felé, olyan erővel, mintha sosem akarna véget érni. Nem is lesz vége többé soha. Ezredékek multak el számkivetett várakozásban, az eltaszított emberiség epedve vágyta a szabaditót. Mint az aszott föld a termékeny esőt, úgy szomjazta az elfordult világ, az elhagyott ember, a Teremtő küldöttjét.

És az idők telje elérkezvén, testet öltött az Ige, lent messze Dávid király földjén és felcsendült az évezredek néma éjszakában az első glória: Dicsőség. A második ezredfordulótlól őrök nemsokára s az ének, a dicsőség minden évben újra-újra visszatér és végnélkül hangzik azóta a szent éjszakákon. Pannónia egykor virágos kertjében most a második ezredfordulón sötét, komor az éjszaka. Semmi vigasz és fény a közelben. Elárult magyarok hasztalanul bolyongnak az ősi földeken és a magyar televénybe vetett acélos magot más aratja már tíz éve. Alig egy köhajtásnyira tölünk rabszíjjon tartják a testvért s magyar szó alig-alig hallik már az új határon túl. Segítség a földön, barát a közelben sehol sincsen. Csak egy csillag, ott Betlehem felett szelid fényével, az integet felénk.

Árva magyarok imádságos ajkáról száll az ének... Dicsőséget hirdet és békét, békét kér a magyaroknak; békét, melyben az igazság osztja zét egyenlő ajándékát, minden elnyomott népnek és minden rab országának.

Dicsőség az eget Urának!... Békesség Nagy-Magyarországnak!...

Magyar küldöttség Mackensennél. Mackensen tábornagy, a világháború legendás hírvé német hadvezére, a napokban ünnepelte nyolcvanadik születésnapját. Az ősz tábornagyot nemcsak hazájából, hanem Magyarországból is küldöttséget kereste föl, hogy tolmácsolja a magyarok jókívánságait. A volt tizes számú közös huszárezred küldöttsége Kozma Miklós őrnagy vezetésével értékes bronzszobrot adott át az ősz tábornagnak. Mackensen tábornagy beszédben köszönte meg a magyarok ajándékát, egy bronz huszárt, és melegen emlékezett meg volt katonáiról.

Az Államvasutak karácsonyi menetrendje. A magyar királyi államvasutak a karácsonyi ünnepekre való tekintettel karácsony hetében az összes közlekedő vonatok szerelvényeit megerősítik, azonkívül új segítő vonatokat helyeznek forgalomba. **December 21-én a főváros felé irányuló személyforgalom céljaira Ujdombóvárról Budapest-keleti pályaudvarra 16 óra 58 perckor, Szolnokról 16 órakor és Hatvanból 17 óra 51 perckor indítanak mentesítő vonatot. December 26-án Miskolc—Budapest-keleti pályaudvar között két-két részben közlekedik a 19 óra 21 perckor érkező 411. számú személy- és a 22 óra 10 perckor érkező 401. számú gyorsvonat. Ezenkívül Hatvanból 20 óra 29 perckor, Szolnokról 16 órakor egy-egy különvonat indul. December 27-én Hatvan—Budapest-keleti pályaudvar között az 5 óra 20 perckor érkező 419. számú személyvonat két szerelvényvel közlekedik.**

Rothermere lord távirata Herczeg Ferencze. A Revíziós Liga legutóbbi igazgatósági gyűlése alkalmából táviratilag üdvözölte Magyarországot nagy barátját, Rothermere lordot. A lord december 8-án a következőképpen válaszolt az üdvözlésre: „A Liga igazgatósági üléséből hozzám intézett üdvözlő sürgönyük éppen most ért utól Dél-Franciaországban. Mélyszélesen nagyrabecsülöm a hálnak ezt a megnyilvánulását. Nagy bizalommal tekintek az igazságtalan békeszerződés revíziójáért és a hatalmas történelmi területeknek Magyarországhoz való visszacsatolásáért folytatott küzdelmük győzelmébe, mert azokhoz való igényüket teljesen jogosnak és igazságosnak tartom.”

Az utolsó percig várt, de megadta az árárt az a gazda, aki nem szerezte be idejében lovának a téli pokrócot. Elvégre egyre megy, ha a takarókat előbb tartja készenlétben és nem vár utolsó percig. Lapunk mai számában felhívjuk gazdaközönségünk szíves figyelmét Szóts (Rákóczi-ut 10. Sip-utca sarkán) lópokrócok hirdetésére.

Amiért fáj a szívem...

Csendes néma kis templomban
Ereszkedjél térdre,
S kiért fáj a szívem,
Kérd az Istent érte.

S ha valaha tör a bánat
Messze... messze tőlem...
Legyen vigasztalásul

Ezer emlék tőlem.
Csendes néma kis templomban
Ereszkedjél térdre,
S kit legjobban szeretsz,
Imádkozzál érte.

WIGAND KERESZTÉLY (Felsőcsurgópusztá).

Az Angol Bank ismét mérsékelte a kamatlatát. Két hónapja, hogy az Angol Bank hosszabb szünet után ismételtén a kamatlábmérséklés valutapolitikai eszközehez nyult és ezzel megindította a nemzetközi pénzpiacra észlelhető enyhülés folyamatát. A nemzetközi pénzpiac feszültsége ezeknek az intézkedéseknek hatása alatt lépésről-lépésre enyhült és az Angol Bank főtanácsa az elmúlt héten úgy határozott, hogy az 5.5 százalékos leszámítolási kamatlatát további félszázalékkal öt százalékra csökkentti. Most már az a kérdés, mi lesz az angol jegybank mai lépésének következménye a nemzetközi pénzpiacra.

Leszállították a dohányneműk árát. A pénzügyminisztérium, hogy a dohányneműeknek a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendszerint nagyobb mérvben történő vásárlását megkönnyítse, elhatározta, hogy néhány dohánykészítményt a jelenlegi eladási áron alul bocsát a fogyasztók rendelkezésére. Így az eddig 28 filléres áron adott Regalia Média szivar árát 24 filléresre állapította meg, a Heros luxusszivar árát 60 fillérről 50 fillérré szállította le, az Aromaticos szivar árát 60 fillérről 50 fillérré, az Entreaktos árát 52 fillérről 44 fillérré, a Grasiozas szivar árát 52 fillérről 44 fillérré, a Millares árát 17 fillérről 15 fillérré, a Kuba szivar árát 18 fillérről 16 fillérré, a Rosita szivar árát pedig a jelenlegi 9 fillérről 8 fillérré szállította le. A Levante cigaretta fél fillérről olcsóbbodott. A Novitas szivar eddigi 40 filléres ár helyett 36 fillérré kerül forgalomba, a Portorico szivart 18 fillér helyett 16 fillérré, a Novara cigarettát pedig 8 fillér helyett 6 fillérré árusítják.

Felavatták a soproni Rothermere-émléket. December hó 15-én délelőtt avatták fel fényes külsőségek között Sopronban a Rothermere lord tiszteletére emelt emlékművet, melyet Nagy Elek volt vatikáni magyar követ és meghatalmazott miniszter emeltetett. A több méter magas gyönyörű emlékművet a Petőfi-téren állították fel. Az emlékmű feliratát Herczeg Ferenc írta. Az avatási ünnepségen Lukács György belső titkos tanácsos, a Magyar Revíziós Liga nevében köszönte meg az emlékművet, majd pedig Thurner Mihály polgármester mondott ünnepi beszédet. A kormány képviselőiben vitéz Simon Elemér főispán mondott ünnepi beszédet.

Kitüntetések. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Guba András, Sztanekovics Sándor és Ibi Lajos hevesi önkéntes tüzoltóknak negyvenévi szolgálatuk elismerésül a magyar ezüst érdemkeresztet adományozta. — Korel Márton kiskőrösi evangélikus lelkész a kormányzó buzgó működése elismerésül a negyedik osztályú magyar érdemkeresztet tüntette ki; míg B. Jenei István volt kisoroszi községi bírónak, a község szolgálatában kifejtett eredményes működése elismerésül az ötödik osztályú magyar érdemkeresztet adományozta.

Bárány István dr. új külföldi győzelme. December hó 14-én délután bonyolították le Párisban a nemzetközi uszövőversenyt, melyen a legkiválóbb francia uszókön kívül Bárány István dr. magyar bajnok is részt vett. Bárány István dr. a száz méteres gyors uszásban legyőzte összes ellenfeleit s 59.6 másodperces, gyönyörű idő alatt uszta végig a távot.

Kormányzói elismerés. Wellmann Oszkár dr. a magyar királyi állatorvosi főiskola nyilvános rendes tanárát, a hazai állattenyésztés fejlesztése terén kifejtett tevékenységéért a kormányzó legfelsőbb elismerésben részesítette. A kitüntetést Mayer János földmívelésügyi miniszter adta át a kitüntetett főiskolai tanárnak.

Huszonnegy javítóintézetűi virét ajánlotta föl tanítójaért. A székesfehérvári állami javítóintézet huszonnegy növendéke megható példáját adta mult héten a tanító iránti ragaszkodásnak és szeretetnek. Az intézet növendékei huszonnegy csoportokban vannak beosztva az egyes tanítók alá. Mult héten Javorniczky Dezső, az egyik csoport tanítója, sulyosan megbetegedett és kórházba szállítása után megállapították, hogy csak vérátömlesztéssel lehet segíteni rajta. Javorniczky huszonnegy növendéke erre a hírre megjelent az intézet igazgatójánál és felajánlotta vérét a tanító megmentésére. A kórház igazgatófőorvosa megvizsgálta a fiukat, majd két növendékből háromszáz-háromszáz köbcentiméter vért eresztett át a beteg tanító ereibe. Javorniczky állapota jobbra fordult és reméli, hogy hamarosan gyógyultan hagyja el a kórházat.

A „Vasárnap” egyik tehetséges olvasója verseskötetet adott ki. Kiss Sándor nagycsádi olvasónk, akinek hangulatos verseit a Vasárnap olvasói jól ismerik, most munkáit egy kötetbe gyűjtve kiadta. A verseskötet címe: Ébredő falu és a költő vallásos, hazafias és szerelmi verseit tartalmazza. A száz oldalas csinos kiállítású könyv ára 2 pengő. Felhívjuk olvasóink figyelmét Kiss Sándor verseskönyvére, mert mindenképpen alkalmas arra, hogy hazafias ünnepségeken egy-egy darabját előadják, továbbá, hogy igaz gyönyörűséget szerezzen annak, aki az elmélyedést és a nemes örömeiket kedveli. Nem szabad elfelejteni olvasóinknak azt a körülményt sem, hogy amikor Kiss Sándor kitűnő verseskötetét megrendelik, kiszagdatársukat támogatják és egy kiszagdatársuk képességeiben gyönyörködhetnek. A könyv utánvét mellett megrendelhető a szerzőnél: Kiss Sándor Nagycsád (Veszprém vármegye).

Antal Géza püspök Pápa diszpolgára. Antal Géza dr. református püspököt Pápa városa legutóbbi közgyűlésén diszpolgárrá választották. A diszpolgárságról szóló oklevelet ünnepség keretében adták át a püspöknek.

Harminc köbméter tölgyfa eladó Lentiszombathelyen. Mentés István lentiszombathelyi (Zala-megye) olvasónk közli velünk, hogy a községben harminc—negyven köbméter tölgyfa eladó, melyet rönknek és hordódongának is fel lehet használni. A fa a községbeli kiszagdák tulajdona. Akiket a fa megvásárlása érdekel, forduljanak közvetlenül Mentés Istvánhoz.

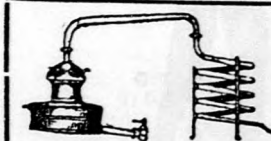
Éjjeli rablótámadás a nyílt tengeren. A Hai-Sing nevű hajó fedélzetén december 9-én rablótámadás történt. Éjszaka, amikor a hajó már nyílt tengeren tartózkodott, harminc kínai kalóz, akik mint utasok tartózkodtak a hajón, megtámadta a hajó a gyűlöletét és tisztákarát. A tengerészek fegyverrel védekeztek a támadás ellen és valóságos harc fejlődött ki a rablók és a hajó legénysége között. Amikor a kalózok látták, hogy nem bírnak a tengerészekkel, felgyújtották a hajó fedélzetét. A hajó utasai között pánik tört ki és sokan a vízbe vetették magukat, hogy meneküljenek az égő hajóról. A Sterling nevű angol torpedóhajó sietett a szorongatott gőzös segítségére. A Sterling matrózai eloltották a tüzet és elfogták a kalózokat. A rablótámadás alkalmával több mint negyven ember veszítette életét.

Rádió- és alkatrészek, gramfon és alkatrészek gyári árban. Nagy javítóműhely. Gyermekekcsik és világhírű The Whitworth-kerékpárok, sülyesztős Central-Bobbin varrógépek 10 évi jótállással kedvező részletre.

LÁNG IMRE, mérnök,
Budapest, Teréz-körút 3/n. sz.

Kérjen árjegyzéket, csak írja meg miről.

Máthé András

vörösréz árúgyár, UJPEST.

Gróf Károlyi-utca 17. szám.

Telefon: Ujpest 18.

Legmodernebb pálinkafőzőkészülékek raktára.
Kérjen árajánlatot — Nyugattól B villamosmal.

A „Vasárnap“-ot példányonként vásárlók figyelmébe!

Értesítjük azokat az igen tisztelt olvasóinkat, akik lapunkat a folyó évben állandóan példányonként vásárolták, hogy részükre a VASÁRNAP ajándéknaptárát mal számunkhoz eszotva bizományosainknak elküldöttük. A példányonként vásárló olvasóink tehát forduljanak bizományosainkhoz, akik nyomban kiszolgáltatják számukra az ingyennaptárt.

A KIADÓHIVATAL.

Valóságos megváltás a szenvedő emberiség részére a *pehelykönnyű* alumínium műtárból. Ez a **legnevesebb bel- és külföldi orvostanórok véleménye szerint is anatómiailag a legtekélyesebb.** Sok évi kül- és belföldi kísérletezés után sikerült ezt a kitűnő gyártmányt a cégnek tökéletesíteni annyira, hogy annak, akit a sors csapása viselésére kényszerített, igazi segítséget jelent. *Nem fáraszt, nem horzsol, rugalmas, zajtalan, a térdcsukló golyós csapágyai cserélhetők* és ami különösen elismerést érdemel: *nem törik és a külföldi gyártmányoknál jóval olcsóbb.* Ennek a műtárból *nagyszerű konstrukciójáról* a cég tájékoztatója ad mindenben kellő felvilágosítást, amelyben olvasóink megtalálhatják a másrendszert műtárból, műkarok, az összes járógépek, a gyógyfüzők és haskötők, valamint lúdtalpatétek leírását is. Sok elismerőlevél és hálalirat igazolja a cég munkásságát. Akinek új műve tagra vagy bármily más készülékre van szüksége, forduljon bizalommal Notterpeck és Mokossényi orvosi műszerész és kötszerész céghez (Budapest, VIII., József-körút 31/b).

Kitüntetett aratógazda. Német Imre rábacsesényi mezőgazdasági munkást, aki özevgy Szalacsy Ferencné uradalmában harmincöt éven át mint gazdasági cseléd, később pedig mint aratógazda szolgált, hű szolgálatai elismeréséül a földmivelügyi miniszter elismerő oklevéllel és pénzjutalommal tüntette ki. A kitüntetést és a pénzjutamot a főszolgabíró megható ünnepség között adta át Német Imrénak.

Asthmát, tüdőcsushurufot, rekedtséget stb. gyógyít: Asthma Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgen-intézet, Budapest, Andrássy-ut 87. Telefon 123—82. Olesó betegszobák.

A has teltsége, májtáji fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelhuruf és sárgaság a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata által megszüntethető és az agy, a szem, a tüdő vagy szív felé irányuló vértulások ellensúlyozhatók. Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a **Ferenc József** vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Patkányok, egerek és mezei egerek irtására legjobban ajánlható a „**Ratinol**” irtóanyag, mely fertőző betegséget plántál az illető állatfaj közé és gyökeresen kiirtja. Más állatra vagy emberre nem ártalmas. Ugyanitt beszerezhető „**Russin**”-féle sváb, rusznai, hangya, csótány-irtószerek is. Póstszerküldési hely: Ratinol laboratórium, Budapest, VII., Murányi-utca 36.

TANÁCSADÓ

Kérdés: *Mustom teljesen kifort, de olyan gálicos, hogy nem lehet élvezni, mit csináljak vele, hogyan javítsam?* (B. F., Győrúr.) — **Felelet:** A gálicos bor javítása képporral történik. Hektoliterenként 5—10 deka képport adjunk a borhoz. Erre az erjedés meg szokott indulni és a kémből kifejűdött kénhidrogén, mely záptojásszagú gáz, a rézzel lecsapódik és a seprővel leülepszik. A borban azonban esetleg marad bizonyos záptojásszag. E záptojásszagot, ha nem tulerős, többszöri átfejtéssel el lehet távolítani a borból. Ha ez nem sikerül, akkor pálinkát kell belőle főzni. Ajánlják a gálicos borok javítására a vasreszelékkel való összerázást is, ez azonban a feketetörés veszélyét hordja magában.

Kérdés: *Milyen magas fokú tejet ir elő a törvény, melyet a tejszövetkezetek és magánlejekereskedők kötelesek a termelőtől a megállapított áron átvenni?* (T. B. J., Zalaszabov.) — **Felelet:** A 171.000/1924. sz. földmivelésügyi rendelet szerint legalább 3,3 százalékos zsírt kell tartalmaznia a forgalmi tejnek. Amely tej — a tejelő egyed sajátossága folytán — kevesebb zsírt tartalmaz, csak a zsírtartalom százalékos feltüntetése mellett, vagy „gyenge tej” feltüntetése mellett hozható forgalomba. A hami-talantlan és egészséges keveréktej fajsúlya 1029 és 1033 közt in-

gadozik. Ezen tételek irányíthatják a tejátvételt a szövetkezetben.

Kérdés: *Érdemes-e a bálványfát méhészkedés szempontjából termesztetni?* (R. A., Liget.) — **Felelet:** A bálványfa (Allan-thus glandulosa) jó mézelőfa, de az ecetfa (Rhus typhina) nem. Magról szaporítható.

Kérdés: *Tyukjaim cikákolnak és elhullanak, mi lehet ennek az oka és hogyan akadályozzam meg a baromfiak elhullását?* (Z. J., Csepreg.) — **Felelet:** Egyetlen tinentből veszedelmes betegség megállapítani, mert ez téves lehet s akkor Önnek ebből nagy kára származik. Mutassa meg tyukjait állatorvosnak. Mi csak gyanítjuk, hogy baromfidiftéria lesz tyukjaitól.

Kérdés: *Három polgári iskolát végeztem, huszonhatéves vagyok. A székszárdi gazdasági iskolába szeretném magamat felvétetni. Jobbkezem fejét munkaközben összetörtem, úgy, hogy azt leoperálták. Felvesznek-e az iskolába?* (R. J., Felsőgyagy.) — **Felelet:** Kérdésével forduljon közvetlenül az iskola igazgatóságához, mert csak az hivatot dönteni. Meltányos körülmények figyelembe vétele alkalmával lehet, hogy felveszik.

Kérdés: *Törpebirtokos vagyok s a földbirtokreform során földet kaptam. Most az egyik szomszédomtól át akarok venni egy darab földet, amely szintén a földreform során jutott szomszédomnak. Hová forduljak, hogy a vásárlást engedélyezze?* (14.107. sz. előfizető, Kőtelek.) — **Felelet:** Az ilyen földek eladásához és átruházásához az Országos Földbirtokrendező Bíróság hozzájárulása szükséges, forduljon tehát a fenti bírósághoz, amely Budapesten, V., Klotild-utca 16. sz. alatt van.

Kérdés: *Többen akarunk egy közös kérvényt beadni. Mennyi belyeget tegyünk a kérvényre, annyit-e, mintha egy kérvényező adja be, vagy pedig külön-külön kell az illeteket leróni?* (Sz. J., Kaba.) — **Felelet:** Annit, mintha egy személy adná be.

Kérdés: *Használtak-e már a mult század kilencvenes éveiben a Sack-ekét?* — **Felelet:** Adataink nincsenek róla, de úgy tudjuk, hogy egy-két nagyobb gazdaságban már használták a Sack-ekét.

Kérdés: 1. *Hol van Magyarországon jelenleg hadapródiskola?* 2. *Ingyenes-e a tanítás?* 3. *Milyen rangot ér el az ember az iskola elvégzése után?* (K. L., Csörötnek.) — **Felelet:** 1. A trianoni békeszerződés értelmében hadapródiskolánk nincsenek. Az állam az ugynevezett m. kir. állami reálisiskolai nevelőintézeteket állította fel, ahol állami felügyelet alatt részeseinek oktatásban a növendékek. Ilyen reálisiskolai nevelőintézetek vannak: Közszegen és Sopronban (alreál), Budapesten, Pécsen és Sopronban (főreál). 2. Jó tanulónak, akiknek szílel szegénysorsuk vagy állami alkalmazottak, a tandíjat elengedik. 3. Reálisiskolai érettségi után felvételt nyerhet a m. kir. Honvédelmi Akadémiára és a m. kir. Zrinyi Miklós rendészeti főiskolára (Sz. P.), melynek elvégzése után mint főhadnagy lép be a hadseregbe.

Kérdés: *Cikóriát akarok termelni, megveszik-e a termelt cikóriát a pótkávégypárok?* (M. J., Szergény.) — **Felelet:** Mielőtt hozzáfognak a cikória termesztéséhez, lépjenek érintkezésbe valamelyik pótkávégypárral, így pl. írjon a Szent István tápszeműveknak, Budapest, X., Kőbánya.

Kérdés: *Szabad-e a vagyonváltás-földet eladni?* (B. L., Varaszló.) — **Felelet:** Eladás előtt meg kell kérdezni az Országos Földbirtokrendező Bíróságot.

Kérdés: 1. *Szövetkezeti részvényem van. A szövetkezet időközben a részvényeket összevonta és én annak idején nem élttem vásárlási jogommal, úgy hogy részvényeim teljesen elértéktelenedtek. Joga volt-e a szövetkezetnek a részvényeket elértéktelenedtetni?*

RHEUMÁS...?

Még ma rendelje meg

a törvényesen védett és orvosilag kipróbált CZAKÓ-féle Junó-szesz és Junó-kenőcs házi-szereket, amely rheuma, csuz, köszvény, ischias, zsába és egyéb hasonló megbetegedéseknél **biztosan és bámulatos gyorsan használ, még** összezugorodott tagu egyéneknek is. Egy adag elegendő: egytenteen ára P 11.— Használati utasítással. Széküldés postán, utánvét mellett.

Isteni Gondviselés Gyógyszertár

Budapest, VI., Király-utca 88D.

leníteni? 2. Hogyan lehet az, hogy a várnőről málnok tizenkét-százalékos örökségét a hatóságok nem kifogásolják, mikor mi a húzáért csak tizenkilenc pengőt kapunk és a lisztért annak dupláját kell fizetni? 3. Hol lehet a zsupszalmit értékesíteni? (S. J. F.) — **Felelet:** 1. A részvényeket a közgyűlésnek jogában állott felelni, vagy pedig összevonni. Ha Ön annak idején nem élt jogával, úgy egész természetes, hogy a részvények időközben értéküket veszítették. Sajnos, ez minden értékpapírral így van. 2. Szomorú, hogy ez így van, de nem szabad mindent az államtól várni. Az egészséges gazdasági életnek magától kell az ilyen kényeségeket megszüntetnie. 3. A fővárosi kereskedők-nél nem nagy ára van a szalmának és nem is igen keresik. Próbálkozzék meg valamelyik környékbeli terménykereskedőnél.

Kérdés: Mikor részesítik az ezerkoronás hadikölcsöntulajdonosokat segélyezésben? (B. J., Zalatettend.) — **Felelet:** Amint azt már lapunkban többször is megírtuk, a kormány egyelőre csak az ötezer koronán felüli jegyzőket részesíti segélyben. Később, ha az állam pénzügyi helyzete megengedi, az alacsonyabb összegek jegyzői is kapnak segélyt.

Kérdés: 1. Saját szerzeményű magyar nótáim vannak. A nótákat szeretném kiadni. Hogyan lehetséges? 2. Van néhány versem, amit szeretnék megjelentetni, hogyan volna az lehetséges? (Cs. S., Karcag.) — **Felelet:** 1. Ha a nóták olyanok, hogy azt valamelyik kiadó kinyomatja, akkor kap érte kisebb összegű tiszteletdíjat is. Küldje fel nótáit valamelyik zeneműkiadó cégnek: Rózsavölgyi és Társa, Budapest, IV., Szervita-ter 2., Nádor Kálmán, IV., Károly-körút 10. 2. Érdeklődjék ez-iránt valamelyik zeneszerzőnél: Murgács Kálmán zeneszerző címe: Budapest, VIII., József-körút 41.

Kérdés: 1. Milyen üzlethez nem szükséges inasidő? 2. Ki nyithat ingatlanirodát? (Á. J., Gosztola.) — **Felelet:** 1. Majdnem minden üzlethez szükséges inasidő. Szatéciszület, továbbá trafikot nyithat inasidő nélkül is, azonban iparendély szükséges mindkettőhöz. 2. Ingatlanirodát csak az Országos Föld-birtokrendező Biróság engedélyével nyithat.

Kérdés: Borsót, salátát és babot szeretnék vetni, de úgy, hogy valamelyik konzervgyárnál lekötsem a termést. Melyik konzervgyárhoz forduljak ebben az ügyben? (1533. sz. előfizető, Elek.) — **Felelet:** Forduljon valamelyik konzervgyárhoz és előre érdeklődjék meg, vajjon megveszik-e termését. Próbálkozzék meg a Gschwindt-féle Rt. gyárával Budapest, IX., Ipar-u.

Kérdés: 1. A kormányzó ur által alapított hadi emlékéremre lehet-e már a kérvényt benyújtani? 2. Milyen időtől esedékes az emlékérem után járó fizetés? (B. A., Pusztakengyel.) — **Felelet:** 1. A kérvényt már be lehet nyújtani a szolgabírói hivatalhoz, amely azt az illetékes vegyesdandár-parancsnokság útján a vitézi székhez terjeszti fel. 2. Az emlékérem után járulékot senki sem kap. Az emlékéremért azonban legénységi állományuak három pengőt, tiszték öt pengőt, hadiözvegyek és árvák kettő pengőt fizetnek. Az érem a tulajdonos halála után is a család birtokában marad.

Kérdés: 1. Még a háború alatt házat vettem, amelynek törlesztésébe két lánymost 1919. január havában 6668 koronát adott. Lányaim most visszakérik a pénzt, mennyit vagyok köteles visszaadni? 2. Egyik lányomtól még 1918-ban visszáz korona készpénzért borjút vettem. Lányom most vissza akarja adni a pénzt. Köteles vagyok-e visszavenni? (Hü előfizető, Magyarkeresztur.) — **Felelet:** A valorizációs kérdéssről állandóan közöltünk lapunkban két éven keresztül tájékoztatást. Mindkét kérdésben a méltányossági szempontot kell figyelembe venni. Az első összegnek mai értéke körülbelül kettőezerháromszáz pengő, amit tekintve, hogy azt Ön maradóan értékbe fektette be, méltányos, hogy valorizálva fizessen vissza. 2. Az öt-száz koronát nem köteles visszafogadni, ha arra vonatkozóan valami különös kikötés, amiről mi nem tudunk, nem volt.

Kérdés: Önként jelentkeztem katonának. Időközben meg-gondoltam a dolgot s most vissza szeretnék lépni. Lehetséges-e ez? (M. S., Kajászócentpéter.) — **Felelet:** Ha már felvették és valamilyen nyomós ok, vagy akadály közbe nem jött, úgy egész természetes, hogy egykönnyen nem engedik el. Magyar ember nem szokott játszani az ilyen dologgal és ha már beállt a katonasághoz, úgy azt becsülettel szolgálja végig.

SZIVÁRVÁNY.

Mit beszélnek az állatok?

Jankó nagyon rossz gyerek volt. Mikor pajtásai már javában silabizálták a betűket, ő még az át sem tudta megkülönböztetni a 5-től.

A tanító utóbb már nem is hívta a rendes nevén, hanem úgy szólította: Szamár Jankó.

Emellett az állatokat is állandóan bántalmazta. A tehent megdobta. A lovat megütötte, a kutyaft megrugta, a kecskét megkergette, csak a vízihordó számmal nem mert kikezdeni. A szamár ugyanis ismerte Janikát. Ha hátulról közeledett feléje, akkor rugott, ha elülről, akkor harapott.

Hamarosan meg is barátkozott vele.

Karácsony táján Jankó furcsa dolgot hallott.

Hallotta valakitől azt az ósrégi legendát, hogy az állatok karácsony éjszakáján megszólalnak és emberi nyelven beszélgetnek. A magyar téhen magyarul, a német kecske németül, a kutyaftjú tatár lova pedig kutyaftjú tatáru.

Nagyon szerette volna meghallani, hogy mit beszélnek az állatok. Kíváncsiságát meg is mondta édesapjának.

A kocsisnak jó gondolata támadt és megígérte fiának, hogy karácsony éjjelen vele aludhatik az istállóban.

Karácsony estéjén Jankó már szürkületkor befeküdt az istálló ágyára, hogy el ne kesse a pillanatot, mikor a lo, meg a szamár megszólal.

Később az apja is bement az istállóba s mikor Jankó a nagy várakozásban egy pillanatra elszunnyadt, összeszuggott a kocsislegényekkel s azok gyorsan bebujtak az állatok jászla alá.

Jankó felébredt. Még egészen korán volt. Nem tudta, hogy meddig aludt. Ijedten nézett apjára:

— Még nincs éjfél? — kérdezte, mert attól félt, hogy az időt elaludta.

A kocsis csendesen pipázott.

— Most van, — mondta tömpön s a jászol felé hunyorított. Azonban a téhen jászla alatt a kocsislegény megszólalt:

— Jó estét, Riska!

Jankó szive megdobbant:

— Beszél a Cirok!

— Pszt! — csitította az apja.

A Riska visszaköszönt:

— Jó estét magának is, Cirok néni! Hogy van?

A Cirok néni keservesen sóhajtott:

— Köszönöm kérdését, kedves asszonyág, csak megvolnék. De az a gazember Jankó gyerek a minap úgy vesén dobott, hogy azóta majd leszakad a lépem.

Riska csendesen kérődzött:

— Engem is mindig bánt. Meg kellene egyszer ver-nünk.

A kecske jászla alatt is megszólalt a kocsislegény:

— Mek-mek-mek! Majd én nekiszaladok, aztán fel-lököm. Ti meg tiporjátok meg.

A lo a szénát ropogtatta:

— Én oldalba rugom.

Már-már összeesküdtek volna Jankó ellen, de ekkor a szamár beleszólt a beszédjükkbe:

— Én nem engedem, hogy bántsátok Jankót. Jankó az én barátom. A tanító ur is mindig számárnak hívja. A szamárnak pedig szamár a pártfogója.

Az állatok nagyot nevettek, aztán elhallgattak, mert az emberi beszédre engedett idejük lejárt.

Jankó egész éjjel nem aludt, gondolkodott.

De attól a naptól kezdve mindig megtanulta a lecké-jét, mert igen röstelte, hogy még a szamár is tudja, hogy őt a tanító ur számárnak hívja.

NYÁRY ANDOR.

Legmodernebb golyón szaladó súlyesztős Central-Bobbin
varrógépeket
csodás kivitelben, havi 20 P részletre szállítunk.
Láng Jakab és Fia,
varrógép nagy raktára
Budapest, József-körút 41.
Cimre ügyelni! — Képes árjegyzék ingyen. — Alapítva 1869

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

A elnéz **E L E M** virág **T** nagy szoba
(a=á)

(Beküldte Szabó Mariska Felsőkelecsényből.)

2. Szórejtvény.

T K (—á) **szerszám**
(l=z)

(Beküldte Kanyó Dániel Hermanszegből.)

3. Szórejtvény.

T A **nül** . .
(—i)

(Beküldte Szinegh Béla Királytelekről.)

4. Tréfás pontrejtvény.

. á . a . a . p . p . a . a . á .
(Beküldte Makó Ferenc Nagybózsavárol.)

5. Szórejtvény.

ürü D **forgat zloty**
(—h)

(Beküldte B. Tóth Sándor Szabadszállásról.)

6. Szórejtvény.

ház OD az állatok alatt van

(Beküldte Molnár Sándor Tarról.)

7. Szórejtvény.

n 3 kg

(Beküldte Cszmadia Dániel Tiboldarócl.)

8. Szórejtvény.

100 X S Z á
(—e)

(Beküldte Zvonorics József Beledről.)

9. Verses pontrejtvény.

i . y . d . v . g . á . z . o . y . i . e .
e . é . j . e . i . y . z . h . g . m . t .
z . r . s . d . v . g . á . z . a . y . i . i .

(Beküldte Noskóné Fábán Emilia Cserhátszentivánról.)

10. Számrejtvény.

Bélának ugyanannyi fivére, mint amennyi nővére van. Egyik nővérenek azonban kétszer annyi fivére van, mint amennyi nővére. Hány gyermek van összesen?

(Beküldte Kálmán János Hajdúszoboszlórol.)

11. Szórejtvény.

1867 SZ **A A**
A A
A A

(Beküldte Tóth István Bodvaráklól.)

12. Pontrejtvény.

A . e . s . k . l . á . k . k . e . e . t . v . r . g . i
(Beküldte Szabó György Püspökszenterzsébetről.)

13. Szórejtvény.

S **5** **S S S** **5**
(8-6) **S S S S S** **(8-6)**
S S S

(Beküldte Tóth Benedek István Orosházáról.)

14. Szórejtvény.

kérdő névmás A nőtlen A tánc (s-) ban

(Beküldte Gerits János Liszórol.)

15. Szórejtvény.

hallószerv

és

(Beküldte ifj. Tóth István Alsóvadászról.)

16. Szórejtvény.

szittyta Itália tér E A égitest nem fönt

(Beküldte Antal Gyula Csesztregről.)

17. Névrejtvény.

Kelemen, Kálmán, Ödön, Őzseb, Ida, Sarolta, Rozália, Sándor, Salamon.

E nevek kezdőbetűit helyesen összerakva, egy alföldi helység nevét kapjuk.

(Beküldte Farkas György Kiskundorozsmárol.)

18. Szórejtvény.

1 & M
G
E
S

(Beküldte ifj. Szakál József Kerezlól.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő évi 2-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők neveit nincs módunkban közölni.

A 48-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Képrejtvény**. 2. Névrejtvény: **Petőfi Sándor**. 3. Szórejtvény: **Szabad királyi város**. 4. Szórejtvény: **Kávédaráló**. 5. Pótlórejtvény: **Karácsonyfa**. 6. Szórejtvény: **Vasárnapi újság**. 7. Verses pontrejtvény: **Holdvilágos, esillagos az éjszaka, látlak-e még, kedves rózsám valaha?** 8. Szórejtvény: **Rakéta**. 9. Számrejtvény: **Az élet rágalom és irigység**. 10. Talány: **60**. 11. Szórejtvény: **Sakkpárti**. 12. Pontrejtvény: **Egyetértés, tisztaság; vezéreljen tégedet**. 13. Számítási feladat: **3 férfi, 14 nő és 3 gyerek**. 14. Szórejtvény: **Vadkörte**. 15. Pótlórejtvény: **Káka tövén stb**. 16. Pontrejtvény: **Amit ma megethetsz, ne halaszd holnapra**. 17. Szórejtvény: **Honalapító**.

Helyesen megfejtettek: Zvonorics Józsa, Dusik András, Gelencsér Lajos, Berecz István, Bujá Gyula, Vincze László, ifj. Bagosi Imre, fájli Fáy Barnabás, Somogyi Mária, Háber Irén, Kovács József, Vass Sándor, Beleznay András, Katona Ferenc, Puhir Irén, Niklai István, ifj. Györgye György, Cszmadia Dániel, Stille József, Fábán Emilia, ifj. Prókay Gyula, Major Gábor, Gazdakör Mezőcsát, ifj. Papp Dániel, Kiss Ferenc Balázs, Gőgös Antal, Vajda Ferenc, Pipis József, Orosz János, Puzsár Kálmán, ifj. Barna Mátyás, Áldozó István, Szabó György, Berkics György, Schneckner Ferenc, Wolf Béla, Dávid Mariska, Studinger Erzsike, Kozári István, Listár János, id. Bayer József, Szortsik József, Kopócs István, Alexa Mihály, Csuka Jolánka, Szébenyi Ilonka, Fischer János, Kovács Bálint, Skinta J. Ferenc, Gere Pirokska, ifj. Kern János, Farkas Ferenc, Balog Irénke, Tamás János, Makó Ferenc, Sallai József, Sudi György, Kis Nagy József, ifj. Pöttyendy István, Szita Teruska, Hoffmann Jakab, Kovács Géza, Pruska Györgyike, Jakabffy Imre.

Jutalomkönyvet nyertek: **Schneckner Ferenc (Polány)**, **Vass Sándor (Poroszló)**, **Tamás János (Nyésta)**, **Sallai József (Tura)** és **Sudi György (Kerkaszentmiklós)**.

A 49-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával, jövő héten közöljük.

Földbirtokosok figyelmébe! Akik rövidesen jelentkeznek azoknak még 30 holdon felüli birtokra folyósítottunk **7 és fél százalékos tiszta törlesztéses kölcsönt** rövidebb vagy hosszabb időre. **I., II., III.** típusú nagykamatu tartozásokat illetéktelenesen bekonvertálunk. - Helyszín becslés nem kell. Ingyen felvilágosítást nyújt: **Ágrária Részvénytársaság** Budapest, Erzsébet-kört 2.

LAKODALOM.

VIDÁM REGÉNY. — IRTA: NYÁRY ANDOR.

(21-ik közlemény.)

— Elhiszem, — felelte, — de nem eladó.
Móric nagy igyekezettel beszélt:
— Itt is van egy háza. Ott is. Az ősszel férjhez megy a komájához. Ott is lesz egy ház. Mit csinál azzal a sok házzal. Csak nem akar belőlük csokrot kötni?

A menyecske a beszélő felé fordult:
— Hogyan tudja maga, hogy férjhez megyek?
Móric kifelé fordította a tenyerét:
— Hogyan gondolja, hogy ne tudnám, hogy férjhez megy?

És megokolta ebbeli hitét:
— Ilyen asszony ne menne férjhez! Idáig süt a vére.
Megérintette a karját.
— Tyüha, már égek is!
És nagy hittel folytatta:
— Bolond volna a komája, ha nem vetne rá szemet.
Szép asszony, fiatal, aztán tüzről pattant!

Felcsattant a szava:
— Ha én a komája helyében lettem volna.
Sóhajtott egyet és visszatért az előbbeni tárgyra:
— Hát mennyiért adja oda a házát?
— Mondom, hogy nem eladó.
Móric hevesen alkudott:
— Négyezer pengőt adok érte.
A menyecske kifakadt:
— De hát miért éppen az én házamat akarja megvenni?

Az öreg erre is megfelelt:
— Akadt egy társam, — beszélte őszintén. — Láttam a házát s azt mondta, ha meg tudjuk venni, ő is beletársul. Üzletnek nagyon jó volna. Két sarokra nyílik. Biztos jövedelem.

A menyecskére nézett:
— Gondolja meg, aztán a szerződést megkötjük.
Kovácsné mást gondolt:
— Vegye meg a Bikszléder Gergő házát. Az három sarokra nyílik.

Az öreg elkomolyodott:
— Már próbáltam, — szólt kedvetlenül. — Nem adja. Pedig az még jobb volna, mint a magáé.

Kelletlenül csóválta a fejét:
— Ejnye, ejnye! A társulásból így nem lesz semmi.
És mélyet sóhajtott:
— De nagyon sajnálom!
— Én magam is — felelte Kovácsné. — De mit csináljak, ha a ház nem eladó.

Vica bevitte a vizet a konyhába s most a hangja kiverődött az udvarra:
— Édesanyám!
Kovácsné felfigyelt:
— No!
— Hová tette a kékszerű poharat?
— Ott van a sublóton, — mondta a menyecske. — Majd odaadom.

Azzal bement a konyhába.
Móric bácsi egyedül maradt, egy ideig gondolkozott, aztán felvetette a fejét és ümmentett egyet:
— Hm!

6.

Ferkó megetette a tehenet. Kijött az istállóból és megállt Móric előtt:

— Ugy eszi a csalamádét, mintha cukros volna.
Móric a maga gondolatával volt elfoglalva, szórakozottan felelte:

— Eszi?

— Csak úgy harsog a foga alatt.

Móric vállat vont:

— Azért tehén, hogy egye. Mondd meg neki, hogy váljék egészségére.

Felkelt a padról, lehozogatta a kabátja szélét, aztán megállt a legény előtt s a szeme rávillant:

— Most látom csak, jól megnőttél. Hát megházadsz, fiam?

Ferkó kihuzta magát:

— Meg én.

Móric kacarászott:

— Elveszed ezt a kis töltött galambot, a Vicát? He-he-he!

Ferkó még jobban kihúzta magát:

— El én!

Az öreg bölintott:

— Szép kis lány!

Ferkó szeme megvillant:

— Én is úgy nézem!

Móric szava simogatta a legény szívét:

— Olyan a képe, mint a harmat. A két kis pirosság meg olyan rajta, mint két nyíló bazsarózsa. Jól jársz vele.

Ferkó alig tudott hová lenni a büszkeségtől:

— Én is úgy vélem! — mondta csillogó szemmel.

Móric bácsi szava most nagyon óvatosan tapogatott:

— Aztán, van-e már menyecske keszkenő? — kérdezte nagy jószággal. — Mert a lakodalomhoz az is kell ám!

Ferkó bizalmasan kacsintott az öregre:

— Vettem már!

Móric is pislantott:

— Milyent?

Ferkó melle kidomborodott:

— Piroosat, — felelte büszkén. — Olyan, mint az élet.

Az öreg pillanatig gondolkodott, aztán a legény felé fordult:

— Vica tud róla?

— Még nem mutattam neki.

Móric helyeslőleg bölintott:

— Nagyon jól tetted, — mondta örömmel és nagyon beszédes lett. — Hanem te, Ferkó, mondanék én neked valamit.

Ferkó ránézett:

— Hát mondja!

Az öreg most óvatosan körülnézett s mikor biztonságba érezte magát, gyorsan, de óvatosan beszélt:

— Ha én volnék a helyedben, Ferkó, hát én csinálnék valamit.

A legény kíváncsi lett:

— Mit?

Móric komolyan beszélt:

— Olyan dolgot, amiről megemelegetnének a faluban!

Ferkó közelebb lépett az öreghez:

— Mi lenne az? — kérdezte ragyogó szemmel.

Móric röviden felelte:

— Behoznám az új divatot.

— Miféle?

— Nem piros kendővel kötném be a mátkám fejét, hanem babossal.

(Folytatjuk.)

VÁSÁROK JEGYZÉKE

December hó 22-én, vasárnap.

Nincsen vásár.

December hó 23-án, hétfőn.

Állat- és kirakodóvásár: Enying (sertésvásár bizonytalan), Jászkarajenő, Káloz, Kisvárd, Moson, Nova (sertésvásár bizonytalan), Putnok, Recsk, Somlóvásárhely (sertésvásár bizonytalan), Tokaj. — **Állatvásár:** Nagyvácszony, Pásztó. — **Marha-, sertés- és kirakodóvásár:** Szentgotthárd. — **Kirakodóvásár:** Nagylóza.

December hó 24-én, kedden.

Állat- és kirakodóvásár: Letenye. — **Kirakodóvásár:** Nagyvácszony, Pásztó.

December hó 25-én, szerdán.

Nagykarácsony napján nincsen vásár.

December hó 26-án, csütörtökön.

Nincsen vásár.

December hó 27-én, pénteken.

Nincsen vásár.

December hó 28-án, szombaton.

Marha- és sertésvásár: Szekszárd.

December hó 29-én, vasárnap.

Kirakodóvásár: Senyeháza.

December hó 30-án, hétfőn.

Állat- és kirakodóvásár: Mezőcsát, Táplószéle, Zalaegerszeg.

TRÉFÁK

Óvatosság.

- Mama, kérlek, elmehtek-e a napfogyatkozást megnézni?
- Nem bánom, csak nagyon közel ne menj hozzá!

Korán kezd.

- Miért cigarettázik a fiacskája, mikor ki van írva, hogy „Tilos a dohányzás“?
- Még nem tud olvasni.

Fokmérő.

- Mondja, főpincér, nagyon be voltam tegnap csipve?
- Alaposan, uram.
- És kiegyenlítetttem a számlámat?
- Nem, uram, annyira mégsem méltóztatott becsipve lenni.

(Beküldte: *ifju Matis István Bisséről.*)

Rádiózók.

Egy őszi estén elment Gyurka bácsi a szomszédba Péter bácsihoz rádiót hallgatni. Hallgatás közben Péter bácsi mindig piszkálta a gépet. Rászól a felesége:

- Mit piszkálja, hiszen jól szól!
- Hagyja, szomszédasszony — mondja Gyurka bácsi — hiszen akinek rádiója van, az mind piszkál.

(Beküldte: *Tóth Benedek István Orosházáról.*)

A jó számító.

Egy kisfiú a kofa előtt áll és kérdi tőle, mi az ára a narancsnak?

- Hatot adok öt garasért — mondja a kofa.
- No hát, ha hatot ad ötért, ötöt ad négyért, négyet ad háromért, hármat ad kettőért, kettőt ad egyért, egyet ad ingyért, akkor csak egyet veszek. Alászolgálja! — szolt, felkapott egyet és elfutott.

A mai leányok...

- Eredj lányom, mosd meg ezt a petrezselymet.
- Szappannal, édesanyám?

(Beküldte: *Vida Sándor Pázmándfaluból.*)

CÍFKA JÓZSEF

Budapest, V, Vilmos császár-ut 48. sz.

Telefonszám: Automata 228-92.

Pincegazdászati cikkek szaküzlete.

A bor kezeléséhez és forgalombahozásához szükséges összes anyagok és eszközök. Borszivattyúk, bortömlők, borszűrők, de-ritőanyagok, palackok, címkék, parafadugók, csapok, permetezők, kénporozók stb

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

J. J., Mikóthza. Közlünk belőlük. — **Itj. N. I., Szendrő.** Szám-rejtvénye jó. — **M. Sz., Nagybozsva.** Kérjük, küldjön pontrejtvénye helyett másikat. Nem hiszünk ugyanis, hogy a rejtvényben foglalt mondat általánosan ismert volna, éppen ezért megfektése szlante a lehetetlenséggel határos. — **S. T. J., Csengőd.** Szórejtvénye jó. — **K. J., Vatta.** Közlöni fogjuk. — **B. T. S., Szabadszállás.** A bírósívelt nagyapáról közölt tréfája, sajnálatunkra, nem közölhető. — **Sz. Gy., Püspökszenterzsébet.** Válogatunk belőlük. — **B. R., Csanádpalota.** Mind a kettő jó, sor kerül rájuk. — **J. I., Zalaszentjakab.** Beküldött tréfája nem közölhető. Rejtvénye jó. — **Itj. M. I., Bisse.** Közlünk belőlük. — **B. Gy., Somogyaracs.** Pótlórejtvénye jó. Ujévi jókívánás-gaier fogadja leghálásabb köszönetünket. Hasonló, őszinte érzésekkel viszonzunk. — **I. F., Fonyód.** Több jó van köztük. — **V. J., Pázmándfalu.** Közlünk belőlük. — **V. S., Poroszló.** Híradását köszönettel vettük, mai számunkban megtalálja. — **Cs. F., Keszü.** Pontrejtvénye jó. — **H. J., Somogyhárságy.** Örömmel üdvözöljük Önt, mint lapunk immáron tizedik esztendeje, hűséges jó barátját. Adja Isten, hogy a tizedik esztendő az Ön számára örömet, megnyugvást és boldogságot hozzon. — **S. J. F., Dövény.** Rejtvénye jó. — **N. Gy., Sárszent-ágota.** Rejtvényéből közlünk. — **T. B. I., Orosháza.** Egyet már közöltünk mai számunkban.

VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak december hó 16-án.

GABONATŐZSDE.

Készárupiac.

A készárupiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valószínű forgalmi árát jelentik, Budapesten.

Buza tiszavidéki 77 kg-os 22.70—23.15, 78-as 23.00—23.45, 79-es 23.25—23.70, 80-as 23.55—23.85, felsőtiszai 77-es 22.45—22.75, 78-as 22.65—22.95, 79-es 22.90—23.15, 80-as 22.95—23.20, fejmérgyei és dunántúli 77-es 21.35—21.60, 78-as 21.90—21.80, 79-es 21.85—22.05, 80-as 21.95—22.15, pestvidéki és bácskai 77-es 21.45—21.70, 78-as 21.70—21.90, 79-es 21.95—22.15, 80-as 22.05—22.25. — **Rozs** pestvidéki 14.50—14.60, más 14.50—14.60, **sörárpa** 19.50—21.00, egyéb 17.50—19.00, **takarmányárpa** 15.30—15.75, **elsördendű** 15.80—16.50, **köles** 11.50—13.00, **elsördendű** 14.00—15.00, **közép** 13.00—13.25, **tengeri tiszai** 13.00—13.15, **dunántúli** 12.90—13.10, **repce** 51.00—53.00, **körpe** 9.70—9.90 pengő métermázsánként.

Határidőpiac.

A határidőpiacra jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni. Ha valaki például novemberben májusi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak májusban kell leszállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árát.

Buza márciusra 22.86—22.87, májusra 23.76—23.77. — **Rozs** márciusra 15.98—16.00. — **Tengeri** májusra 15.60—15.61. — **Tranzit** tengeri 14.94—14.95 pengő métermázsánként.

Liszt. **A nyílt piacokon:** Buzadara 46—52, duplanullás finom tisztított 40—42, nullás 40—42, kettős főzliszt 38—40, négyes kenyérliszt 36—38, hatos 32—34 fillér kilogrammonként.

